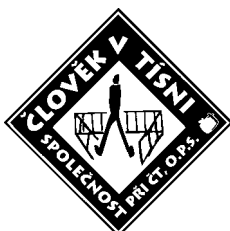

Kurz českého jazyka pro azylanty

Člověk v tísni – společnost při ČT, o. p. s.
Projekt Varianty
2004

Obsah

Úvod	4
Fonetika	6
1.1 Pozdravy a představování	8
1.2 Nakupování	13
1.3 Orientace a doprava.....	18
1.4 Časové údaje	22
1.5 Práce.....	26
1.6 Rodina.....	29
1.7 Instituce.....	33
1.8 Lidské tělo, u lékaře.....	37
2.1 Pozdravy a představování	41
2.2 Nakupování	46
2.3 Orientace a doprava.....	52
2.4 Časové údaje	57
2.5 Práce.....	63
2.6 Bydlení.....	66
2.7 Instituce.....	70
2.8 Aktivity.....	75
3.1 Telefonování	79
3.2 Jídlo a restaurace.....	84
3.3 Orientace a doprava.....	89
3.4 Časové údaje	94
3.5 Práce.....	99
3.6 Rodina.....	102
3.7 Instituce.....	108
3.8 Modály.....	112

Úvod

Charakteristika kurzu češtiny pro azylanty – Úroveň 1

Tento kurz je určen pro studenty, kteří neovládají žádné písmo, nebo neznají latinku. Výuka není založena na čtení a psaní, počítá se však s tím, že by si studenti v průběhu kurzu měli latinku v rámci možností osvojit. Kurz také není založen na gramatických znalostech, ale výuka je postavena na aktivní spolupráci učitele a studentů. Na lektory jsou kladeny vysoké nároky, neboť chybí komunikační jazyk a vše je třeba vysvětlovat neverbálně – gestikulací, hraním, za pomoci vizuálních pomůcek apod.

Kurz se skládá ze tří na sebe navazujících modulů, přičemž každý modul se člení do osmi tématických okruhů. Každý okruh je rozdělen na části, které se dále dělí na jednotlivé úkoly. Kurz je zpracován tak, aby byl použitelný jak pro skupinovou výuku, tak pro individuální.

Materiály

Pro tento kurz není vytvořena klasická učebnice, protože v tomto případě se obsah, rozsah a tempo výuky řídí úrovní, potřebami a složením vyučované skupiny. Proto musí být dostatečně variabilní.

Učitel dostává do ruky manuál, ve kterém je výuka metodicky popsána – jedná se o jakousi základní kuchařku.

Kromě manuálu pro učitele jsou součástí kurzu i tzv. handouty – připravené materiály (obrázkové, textové), které jsou nedílnou součástí výuky. Jejich součástí je i seznam dalších nutných pomůcek.

Cílová skupina

Tento kurz je určen pro studenty, kteří nebudou ovládat žádné písmo, nebo nebudou znát latinku. Půjde o heterogenní skupinu (věk, pohlaví, vzdělání, socio-kulturní původ) s různou úrovní motivace. Skupina bude mít maximálně 12 účastníků.

Požadavky na učitele

Vzhledem k výše uvedeným specifikům bude samotná výuka klást na učitele tohoto kurzu vysoké nároky – trpělivost, připravenost, na druhé straně schopnost improvizace, empatii, flexibilitu. Učitel musí dbát na připravenost materiálů, jak pro prezentaci před celou třídou, tak i pro jednotlivé studenty.

Všechna nová slova i fráze musí učitel vždy čitelně a přehledně zapisovat hůlkovým písmem na tabuli. Od začátku učitel dbá na správnou výslovnost (vzhledem k „malé toleranci a trpělivosti“ českého okolí).

Terminologie / názvosloví

V textu je užívána mezinárodní jazykovědná terminologie (např. sg. = singulár = jednotné číslo).

Použité symboly

* u slovíček – pouze pasivní znalost

* u cvičení – náročné na učitele, čas i schopnosti studentů – zařazuje se v případě, že jsou studenti tuto látku schopni zvládnout

To je (město) – v příkladech jsou v závorkách umístěny výrazy, které lze obměňovat

M1/2/3.1 – modul 1, kapitola 2, část 3, cvičení 1. Celý kurz je rozčleněn na 3 moduly, které na sebe navazují. Každý modul obsahuje 8 témat = kapitol. Kapitoly jsou rozděleny na části a ty potom na jednotlivé úkoly.

Fonetika

V této kapitole jsou naznačeny možnosti výuky psaní a čtení pro celý kurz. Psaní a čtení by měl být věnován určitý čas v každé hodině v průběhu celého kurzu. Typy cvičení jsou uvedeny v handoutu, učitel by si měl připravovat podobné aktivity.

1. Abeceda

Učitel má k dispozici nástěnný přehled abecedy, stejně tak jej mají studenti v handoutu. Abeceda obsahuje všechny české hlásky včetně dlouhých samohlásek a souhlásek s háčky. Výuka probíhá přeřikáváním jednotlivých hlásek abecedy ve fonetické podobě, tedy [b], [d], [k], ne [bé], [dé], [ká], dokud studenti nejsou schopni odříkat sami celou abecedu. Potom, nebo i mezitím, začneme s rozpoznáváním jednotlivých písmen na přeskáčku. K tomu používáme kartičky s písmeny. Každý student by měl mít svou sadu.

Procvičujeme:

- učitel postupně ukazuje kartičky a studenti vyslovují hlásky
- učitel vyslovuje hlásky, studenti vyberou správnou kartičku a ukáží ji učiteli (můžeme kartičky rozdělit do skupin hlásek, aby se lépe hledalo, např. samohlásky a několik skupin souhlásek)
- učitel diktuje hlásky a studenti je píšou na papír.

2. Slabiky

Učitel píše na tabuli slabiky, čte je a studenti opakují. Poté čtou studenti sami. Začínáme slabikami tvořenými jednou samohláskou a 3 – 4 souhláskami (např. BA, KA, LA, DA), pak přidáváme další souhlásky. Necháme studenty podle diktátu složit slabiku z kartiček. Potom si mohou zkusit slabiku podle diktátu napsat. Uvedeme další samohlásku a postup opakujeme (např. HE, DE, ME, JE). Takto můžeme cvičit různé kombinace donekonečna. Později zahrneme i dlouhé samohlásky, které nejdříve uvedeme v kontrastu s krátkými (BA – BĀ, NE – NĚ).

3. Jednoslabičná slova

V průběhu výuky slabik přidáme i jednoslabičná slova. Jejich výběr učitel podřizuje dosud probraným slovíčkům. Opět je několik možností jak procvičovat:

- číst slova napsaná na tabuli
- tvořit slova z písmen na kartičkách
- používat připravené kartičky se slovy
- psaní podle diktátu

- čtení jednoduchých vět, které jsou v handoutu připravené ke zkopírování a nastříhání pro studenty.

4. Slabiky DI, TI, NI a slabiky s Ě

Přistoupíme k jejich výuce později. Tvoříme kontrastní dvojice dy – di, ty – ti, ny – ni a ve – vě, be – bě, pe – pě, fe – fě, de – dě, te – tě, ne – ně, me – mě.

5. Víceslabičná slova

Výuka by měla probíhat podle už probrané slovní zásoby. K víceslabičným slovům přistoupíme podle vlastního uvážení v okamžiku, kdy studenti dobře zvládají slabiky a jednoslabičná slova. Potom vždy podle možností procvičujeme čtení a psaní slovní zásoby probírané v každé hodině.

1.1 Pozdravy a představování

M1/1

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: zaklepat a po vyzvání vstoupit do místnosti
podat ruku při představování
- komunikační: *Dobrý den, Nashledanou*
Já jsem ...
pan, paní; oslovení pane, paní
Dále
Odkud jste?, jsem z ...
- jazykové: časování slovesa *být* v 1. a 3. sg. a 2. pl.
negace slovesa *být* (v 1. a 3. sg.)
otázka *Kdo je to?, Co je to?* a odpověď *To je ...*

ČÁST 1

1. *Dobrý den, já jsem ...*

Učitel ve třídě uvede pozdrav *dobrý den* a představí se *já jsem (jméno + příjmení)*. Několikrát celou frázi zopakuje a gesty naznačuje její význam. Zřetelnou a hlasitou artikulací a pozitivním přístupem motivuje studenty ke spolupráci, vytváří prostředí důvěry a přívětivosti. Pak ukáže na některého ze studentů a přiměje ho, aby zopakoval *dobrý den* a představil se *já jsem (jméno + příjmení)*. Postupně se takto učiteli představí všichni ve třídě. V této počáteční fázi je třeba držet se formální roviny a představovat se vždy jménem i příjmením.

2. Podání ruky a představení se

Učitel se postaví před jednoho ze studentů, znovu se představí *Dobrý den, já jsem ...* a podá při tom studentovi ruku. Student by se měl také představit (*Dobrý den, já jsem ...*). Potom učitel obejde celou třídu a s každým se představí *dobrý den, já jsem ...* s podáním ruky, přičemž dbá na to, aby každý student odpověděl *dobrý den, já jsem ...* a aby dodržel platné konvence při podávání ruky (tj. přiměřený stisk, přiměřená doba stisku, přiměřená vzdálenost mezi představujícími se, opětování pohledu). Stále se představuje jménem i příjmením. Po představení učiteli se studenti představí i mezi sebou navzájem. Poznají se tak všichni účastníci kurzu a měla by se vytvořit přátelská atmosféra. Učitel chodí mezi představujícími se studenty, pomáhá a kontroluje.

3. *Odkud jste?, jsem z ...*

Učitel řekne sám za sebe *Jsem z České republiky*, tak aby bylo jasné, co fráze znamená. Může přitom použít mapu světa. Potom představí otázku *Odkud jste?* a položí ji vybranému studentovi. Pokud nebude zřetelný význam otázky, učitel ji několikrát zopakuje a odpoví sám. Používá při tom mapu, aby upřesnil vztah mezi otázkou a odpovědí. Nakonec obejde opět celou třídu a od každého se dozví, odkud je. Zde bude třeba každému ujasnit český ekvivalent názvu jeho země.

4. *Vzájemné představení se studentů ve třídě*

Učitel předvede celý dialog znovu s jedním ze studentů:

Dobrý den, já jsem ...
Dobrý den, já jsem ...
Odkud jste?
Jsem z ...

Pak se studenti představují navzájem. Učitel chodí mezi nimi, kontroluje a opravuje fráze a výslovnost. Pokud má většina třídy problémy se samostatným projevem, tuto část lze vypustit.

5. *Zaklepání, dále, nashledanou*

Učitel představí fráze *Dále* a *Nashledanou*. Potom opustí místnost. Zaklepe, chvíli počká, vejde a představí se: *Dobrý den, já jsem ...*, po chvíli řekne *Nashledanou* a odejde. Vyzve jednoho ze studentů, aby odešel za dveře a udělal totéž. Po zaklepání řekne *Dále*, student vstoupí a představí se *Dobrý den, já jsem ...*, učitel: *Dobrý den, já jsem ...*, *odkud jste?*, student: *Jsem z ...*, pak si oba vymění pozdrav *Nashledanou* a

student odejde. Tuto scénku si vyzkouší každý student, po několika opakováních mohou studenti zastoupit i učitele a ten pak pouze kontroluje a opravuje.

ČÁST 2

1. Sloveso *být* v 1. a 3. sg. a 2. pl.

Studenti znají frázi *já jsem*. Z ní učitel vyjde a uvede novou frázi *vy jste*. Při vyslovení *já jsem* ukazuje na sebe, při vyslovení *vy jste* ukazuje na jednoho ze studentů a mluví při tom k němu. Používá opět jméno i příjmení. Pak na stejném principu představí výraz *to je*, zatímco ukazuje na téhož studenta a mluví při tom ke třídě. Při vyslovování *já jsem*, *vy jste*, *to je* učitel odděleně vyslovuje jednotlivá slova a při vyslovení osobního zájmena ukáže na příslušnou osobu, aby si studenti začali uvědomovat významy výrazů jako jednotlivých slov, nikoli jako celých frází. Tento postup opakuje několikrát s různými studenty. Poté by měl totéž zkusit někdo ze studentů, případně všichni. U tvarů *jsem* a *jste* vyslovujeme *j* na začátku, aby se předešlo problémům s výslovností těchto tvarů v záporu.

2. *Kdo je to?, To je ...*

Učitel představí otázku *Kdo je to?* se zřetelnou intonací doplňovací otázky a hned odpoví *To je* (Zde je možné začít používat výrazy *pan* a *paní* + pouze příjmení, nebo ještě zůstat u používání jména a příjmení). Při otázce a zejména při odpovědi ukazuje na některého ze studentů. To opakuje několikrát. Pak se ptá *Kdo je to?* a nechá odpovídat studenty. Učitel na tabuli zdůrazní slova *je* a *to* v otázce i v odpovědi, aby si studenti uvědomili, že jde o shodná slova, která se v obou větách opakují. Tak by si měli ujasnit jejich význam jako jednotlivých slov, nikoliv jako celých frází.

3. *Co je to?, slovní zásoba*

Učitel představí otázku *Co je to?* a ukazuje při tom např. na stůl. Potom si odpoví *To je (stůl)*. Takto uvede i další slova, jejichž obrázky jsou k dispozici v handoutu (*židle, chleba, mléko, sýr, jablko, citron, banán, mýdlo, voda, džus*). Procvičujeme otázky a odpovědi se studenty.

4. *Pan, paní*

Na tabuli je obrázek pána a paní s napsanými slovy. Učitel ukazuje na obrázky a představí je: *To je pan ..., To je paní ...* (používáme vždy s příjmením, aby se jejich použití odlišilo od významů *muž / žena*). Několikrát zopakuje a zdůrazňuje slova *pan* a *paní*, aby bylo zcela jasné, že *pan* je mužského a *paní* ženského rodu. Potom ukáže na některého studenta a řekne: *To je pan (příjmení)*. Ukáže na studentku a řekne: *To je paní (příjmení)*. Může takto obejít celou třídu. Nakonec může klást studentům otázku *Kdo je to?* a oni budou odpovídat: *To je pan / paní*

5. *Kdo je to?, pane, paní*

Učitel vybere jednoho studenta, ukáže na něho a zeptá se třídy: *Kdo je to?* Někdo by měl odpovědět: *To je pan (příjmení)*. Zeptá se studenta: *Odkud jste, pane ...?* Vybere dalšího studenta a opakuje totéž. Potom vybere studentku a obmění otázku: *Odkud jste, paní ...?* Ukazuje na tabuli obě napsaná slova *pane, paní* (pod *pan / paní*

z předchozího cvičení, aby si studenti mohli všimnout rozdílu v psaní) a zřetelně je vyslovuje, ukazuje na studenty a opakuje: *Odkud jste, pane / paní (příjmení)?*

6. Dále, Pane, paní

Scéna s klepáním na dveře. Učitel nejprve vyjde ven ze třídy, po zaklepání vejde a pozdraví jednoho ze studentů: *Dobrý den, pane / paní (příjmení)*. Student by měl odpovědět totéž: *Dobrý den, pane / paní (buď příjmení učitele nebo pane učiteli / paní učitelko)*. Pak odejde za dveře student a scéna se opakuje s použitím *dále* po zaklepání. Potom situaci hrají studenti sami a učitel pouze opravuje.

ČÁST 3

1. Kdo je to?, Co je to?

Nejdříve se zopakují otázky a odpovědi na několika příkladech. Pak dostane každý student papír s obrázky (pod každým obrázkem je slovo napsáno), rozdělí se do dvojic a ptají se a odpovídají si navzájem. Učitel chodí a kontroluje. V případě méně komunikativní třídy je možné procvičovat s jednotlivci před třídou. Učitel ukáže obrázek a student vytvoří správnou otázku. Další student odpoví.

2. To je ...?, ano, ne, není

Učitel položí jednomu studentovi otázku např.: *To je stůl?* a představí slovo *ano*. Pak uvede celou odpověď: *Ano, to je stůl*. Tímto způsobem chvíli procvičuje na různých věcech a lidech. Potom představí slovo *ne*. Zeptá se: *To je stůl?* a ukazuje přitom např. na židli. Zpočátku si vystačí s odpovědí *ne*. Po několika opakováních představí slovo *není*. Je možné použít psanou formu a porovnat strukturu známé věty *To je stůl* s větou *To není stůl*. Učitel uvede několik vět jako příkladů, kdy ukazuje na předměty, obrázky nebo lidi a říká: *To je ..., To není* Potom se učitel ptá studentů: *To je ... ?* a studenti odpovídají: *Ne, to není ...* . Po chvíli přidá i doplnění odpovědi o kladnou informaci, takže konečná fráze by měla vypadat: *Ne, to není ..., to je*

3. Nejsem, nejste

Třída si zopakuje použití *já jsem* a *vy jste*. Potom učitel představí *nejsem*, uvede několik příkladů (např. jmen studentů), a pak se ptá studentů: *Vy jste ...?* a používá jména jiných studentů ve třídě. Dbá na to, aby studenti odpovídali: *Ne, nejsem ..., já jsem*

4. Procvičení oslovení a negace

Na závěr třída vyzkouší konverzační cvičení. Učitel osloví jednoho ze studentů: *Dobrý den, vy jste (jméno a příjmení – jiné než studentovo, kterého oslovujeme)?* Když je ujasněno studentovo jméno, přijde další otázka ve formě: *Pane ..., vy jste z ...?* Pak se ujasní země původu. Takto učitel osloví několik studentů, používají se kladné i záporné odpovědi. Potom roli učitele v kladení otázek mohou převzít studenti sami.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

ano
banán
citron
co
dále
džus
chleba
já
jablko
kdo
mléko
mýdlo
ne
odkud
pan
pane
paní
stůl
sýr
to
voda
vy
židle

Fráze:

Ano.
Co je to?
Dobrý den
Dobrý den, pane Novák.
Dobrý den, paní Nováková.
Já jsem ...
Jsem z ...
Kdo je to?
Nashledanou
Ne.
Odkud jste?
To je ...
To není ...
Vy jste ...

1.2 Nakupování

M1/2

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: nakupování
- komunikační: *Prosím, Děkuju*
Kolik to stojí?
Máte ...? – Máme / Nemáme
názvy základního zboží (potravin, drogerie)
- jazykové: čísla 1 – 20, příp. 20 – 100
konjugace slovesa *mít* v přítomnosti 1. sg., 1. a 2. pl.
negace slovesa *mít* v 1. sg. a 2. pl.

ČÁST 1

1. Opakování frází

Zopakujeme fráze i gramatiku z M1/1, použijeme cvičení z tohoto celku (především fráze *Co je to, Kdo je to?, Je to ...?* atd.)

2. Slovní zásoba (základní zboží – potraviny, drogerie)

a) Učitel má velké obrázky jednotlivých druhů zboží umístěné na tabuli a pod nimi napsané názvy zboží velkými tiskacími písmeny, pro studenty jsou stejné obrázky k dispozici v handoutu. Pokud je to možné, má s sebou také jednotlivé předměty odpovídající těm na obrázcích (banán, citron, mléko atd., viz seznam slovní zásoby). Učitel ukáže studentům předmět (např. mléko), ukáže na obrázek na tabuli, pojmenuje jej a studenti opakuji.

b) Učitel ukazuje jednotlivé obrázky studentům a vyvolává je. Ptá se: *Co je to?*, student odpovídá: *To je (mléko)*. Lze trénovat i hrou, při které budou mít studenti kartičky s předměty, učitel bude říkat jejich názvy a studenti

- budou muset zboží ukazovat
- vybírat.

Lektor může studenty motivovat malou odměnou (bonbony apod.) za správnou odpověď.

3. Opakování – negace slovesa být

Učitel drží v ruce např. obrázek citronu a ptá se *To je (banán)?* Student odpovídá: *Ne, (není)*. Ve druhé fázi student odpovídá: *Ne, to je (citron)*. Učitel může použít také konstrukci z M1/1: *To je (banán)? – Ne, to není (banán).* / *Ne, to není (banán), to je (citron)*.

4. Nakupování – dialog 1

Učitel umístí na tabuli obrázky (komiks), tj. níže uvedený dialog rozkreslený do jednotlivých fází. Studenti mají k dispozici též komiks v handoutu.

P = učitel v roli prodavače, Z = student v roli zákazníka

P: *Dobrý den.*

Z: *Dobrý den.*

P: *Prosím.*

Z: *Mléko a chleba.*

P: *Prosím. / Tady je.*

(P dává Z mléko a chleba)

Z: *Děkuju.*

Učitel nejdříve předvede sám, potom požádá někoho ze studentů a předvedou dialog spolu. V další fázi učitel v roli prodavače vyzkouší dialog s každým studentem jednotlivě, přičemž obměňuje zboží. Pokud zbude čas, studenti se rozdělí do dvojic a zkouší si dialog mezi sebou. Učitel kontroluje.

ČÁST 2

1. Procvičení – slovní zásoba M1/2/1

Opakování slovní zásoby pro nakupování (znovu otázky typu *Co je to?*). Zopakovat také dialog z M1/2/1.5.

2. Číslo 0 – 10

Učitel si připraví karty s čísly (na kartě zapsáno číslicí, slovy a znázorněno tečkami), studenti mají před sebou handout s čísly. Učitel napíše na tabuli číslovku 1, pečlivě vysloví *jedna* a studenti společně opakují. (Učí se varianty *jedna*, *dvě* kvůli pozdějšímu použití u tématu hodin.) Tak pokračujeme až do 10 a 0 (u nuly bude kartička prázdná).

Na tabuli jsou zapsány / znázorněny číslice 0 – 10. Učitel nejdříve zopakuje čísla postupně, studenti opakují. Potom učitel na přeskáčku ukazuje na čísla a vyvolává studenty jednotlivě.

3. Kolik?

V tomto úkolu se pracuje s obrázky, na kterých je více kusů od jednoho zboží (např. 2 rohlíky, 3 mléka, 5 vajec). Učitel ukazuje obrázek a ptá se: *Co je to?*, student odpovídá: *To je (rohlík)*. Ve druhé fázi se učitel představí otázkou *Kolik?*, stále ukazuje stejný obrázek a student odpovídá: *Dva*.

4. Číslo 11 – 20

Učitel využije stejný postup jako u M1/2/2.2. Pokud to bude pro studenty příliš náročné, je možné naučit je čísla jen do 12 (kvůli hodinám).

ČÁST 3

1. Sloveso mít

Učitel ukazuje obrázky vybraných potravin a říká: *Mám (mléko a rohlík a banán)*. Potom rozdá po jednom obrázku studentům a konverzuje (ukazuje na svůj / studentův obrázek: *Mám (mléko)*. *Co máte?* Studenti by se měli pokusit odpovědět: *Mám (rohlík)*.

Učitel může variovat tuto aktivitu otázkou: *Máte (rohlík)?*, aby studenti mohli odpovědět kladně: *Ano, mám (rohlík)*.

2. Negace slovesa mít

Učitel úzce naváže na aktivitu v předešlém cvičení. Znovu ukazuje obrázky a říká: *Mám (mléko / rohlík / banán)*. Potom ukazuje všechny své obrázky a s pantomimickým doprovodem změni výpověď: *Nemám (jogurt)*. (Může ukazovat na obrázek (jogurtu) umístěný někde jinde.) Pak rozehraje aktivitu se studenty: *Máte (mléko)? – Ano, mám. / Ne, nemám.*

*3. Sloveso mít – hra

Lze připravit i hru, kdy učitel rozdá každému žákovi 2 – 4 obrázky a nechá studenty pracovat ve dvojicích (ve dvojici by měli mít alespoň jeden obrázek shodný).

4. Nakupování – dialog 2

Učitel i studenti mají opět k dispozici komiks z M2/2/1.4 rozšířený o další část dialogu.

P: Dobrý den.

Z: Dobrý den.

P: Prosím.

Z: Mléko a chleba.

P: Prosím.

P dává Z mléko a chleba.

Z: Máte jogurt?

P: Ano, máme.

Z: A máte sůl?

P: Ne, nemáme.

Učitel nejdříve předvede dialog sám, potom požádá někoho se studentů a předvedou společně ve dvojici. V další fázi učitel v roli prodavače vyzkouší dialog s každým studentem jednotlivě, obměňuje zboží. Pokud zbyde čas, studenti se rozdělí do dvojic a zkouší si dialog mezi sebou. Učitel kontroluje.

5. Zopakovat čísla 1 – 20

Viz M1/2/2.

6. Čísla 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100

Výuka shodná jako u M1/2/2.

*7. Čísla typu 23, 38, 45 apod.

Pokud toho nebudou studenti schopni, zopakovat pouze bod 5 a 6.

8. Kolik to stojí?

V rámci této aktivity se využívají obrázky zboží s uvedenými cenami. Učitel ukazuje obrázky a ptá se: *Kolik to stojí?*, student odpovídá napsanou cenou: *10 (korun)*. Pro vysvětlení pojmu *koruna / koruny* ukáže lektor studentům mince a bankovky. Dále se postupně ptá každého studenta (obměna zboží).

*Hra – „řetěz“: Učitel nejprve rozdá studentům po jednom obrázku s uvedenou cenou. Pak ukáže svůj obrázek a zeptá se studenta: *Kolik to stojí?* Student odpoví a zeptá se dalšího studenta ... atd.

9. Nakupování – dialog 3

P: Dobrý den.

Z: Dobrý den.

P: Prosím.

Z: Máte (jogurt)?

P: Ano, máme.

Z: Kolik to stojí?

P: 85 (korun).

Nejdříve předvede učitel sám, příp. by bylo vhodnější „použít“ šikovného studenta k demonstraci. Potom studenti vytvoří dvojice a zkusí si svoje dialogy (obměňují zboží s danými cenami), učitel prochází a kontroluje.

***10. Veřejná prezentace dialogů**

Záleží na dobrovolnosti.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

brambory
broskev
cibule
cukr
čaj
česnek
čokoláda
drogerie
drůbeží
houska
hovězí
jogurt
kartáček (na zuby)
káva
kolik
krém na ruce
máslo
maso
meloun
mouka
mrkev
okurka
olej
ovoce
paprika
párky
petržel

pěna na holení
pivo
pomeranč
potraviny
rajče
rohlík
rýže
salám
salát
sůl
sušenky
šampón
šunka
těstoviny
toaletní papír
vepřové
zelenina

Fráze:

Děkuju.
Kolik to stojí?
Máme ... / Nemáme ...
Máte ...? / Nemáte ...?
Prosím.
Tady je ...

1.3 Orientace a doprava

M1/3

časová dotace: 2 x 90 min.

dovednosti

- sociální: základy orientace
státy Evropy
- komunikační: *Prosím vás, kde je ...?*
Je to tady / tam / vlevo / vpravo / blízko / daleko.
- jazykové: adverbia místa

ČÁST 1

1. *Kde je ...?, tady*

Vychází se ze slovní zásoby, kterou by studenti měli znát z předcházejících lekcí, a zároveň se zopakují základní otázky *Kdo / Co je to?* Učitel se ptá: *Co je to?* a buď někdo ze studentů nebo on sám odpovídá: *To je (mýdlo)*. Následuje otázka: *Kde je (mýdlo)?* a odpověď: *(Mýdlo) je tady*. Při otázce *Kde je ...* se učitel rozhlíží, jako by nevěděl, kde předmět je, při odpovědi *... Je tady* se tváří, jako by ho právě našel a ukáže na něj. Pro použití *tady* musí být předmět blízko – na dosah ruky. Takto lektor vystřídá několik dalších předmětů. Nakonec se ptá studentů, aby každý alespoň jednou použil *tady*.

2. *Kde je ...?, tam*

Učitel umístí některé z předmětů do větší vzdálenosti, některé nechá tam, kde byly. Postup jako v předchozím cvičení: při odpovědi *tady* ukazuje na blízký předmět, při odpovědi *tam* na vzdálený. Slova *tady* a *tam* jsou napsaná na tabuli a učitel na ně občas ukazuje, aby se studenti pomalu seznamovali s jejich psanou podobou. Nakonec aktivitu procvičuje se studenty, dokud není rozdíl mezi *tady* a *tam* dostatečně jasný.

Potom lze procvičovat též s osobami, ptát se, kde je ten který student: *Kde je pan / paní + příjmení*.

3. Slovní zásoba

Formou opakování otázky *Co je to?* představíme slova, která potřebujeme pro tuto lekci: *policie, pošta, škola, nádraží, nemocnice, autobus, město, potraviny, náměstí*. Na tabuli jsou velká vyobrazení těchto institucí / věcí, každý student má před sebou jejich zmenšené kopie. Potom přejdeme k procvičování *tady* a *tam* na této slovní zásobě. Vyobrazení jsou rozmístěna po třídě a učitel se ptá jednotlivých studentů: *Kde je pošta?* a studenti odpovídají: *Pošta je tady / tam*.

4. *Vlevo, vpravo*

Učitel uvede *vlevo* a *vpravo* s použitím již známé slovní zásoby (viz M1/3/1.1). Některé předměty jsou ve třídě vpravo, některé vlevo. Otázka zní opět: *Kde je (mýdlo)?*, odpověď: *(Mýdlo) je vpravo / vlevo*. Při odpovědi učitel ukazuje strany pravou a levou rukou, aby byl význam *vpravo* a *vlevo* zřejmý. (Musí stát zády, příp. vzadu ve třídě, aby určoval strany z pohledu studentů.) Učitel několikrát odpoví sám, pak se ptá studentů.

Na tabuli je obrázek ulice (učitel si ji nakreslí sám), kde jsou instituce z bodu 3 zobrazeny po obou stranách ulice (instituce lze také zakreslit, či je umístit (magnetem apod.) podél ulice). Učitel se ptá, kde co je, studenti odpovídají.

ČÁST 2

1. *Státy Evropy, blízko, daleko*

a) Na tabuli je zvětšená mapa Evropy. Učitel položí otázku: *Kde je Česká republika?* a ukáže: *Česká republika je tady*. Postupně takto přestaví některé evropské státy (tj. *Českou republiku, Polsko, Německo, Slovensko, Rakousko, Rusko, Anglii, Francii*,

Španělsko, Švýcarsko). Potom se ptá studentů, kde jednotlivé státy jsou a studenti je ukazují na mapě.

b) Výrazy *blízko* a *daleko*. Nejprve je vhodné vysvětlit pojmy na obrázku bodů: dva body blízko u sebe, dva body daleko od sebe (apod. – učitel naznačuje rukama, prsty dělá turistu atd.)

c) Potom lektor specifikuje naši polohu: *Tady je ČR*. Pak jmenuje jeden sousední stát a řekne např.: *(Polsko) je blízko*. Poté jmenuje vzdálenější stát a řekne: *(Španělsko) je daleko*. Takto vystřídá několik států, ukazuje na mapě a zdůrazňuje slova *blízko* a *daleko*, až ji studenti dobře rozumí. Nakonec se ptá studentů: *Je Anglie blízko? Je Německo blízko?* a studenti odpovídají: *Ano / ne, je / není blízko / daleko*.

2. Popis města – blízko, daleko

Na tabuli je plán města s institucemi. Učitel označí místo, kde se nachází, a ptá se, kde je (škola), zda je blízko / daleko, atp. Stejně cvičení lze provést s připraveným plánkem jejich města.

3. Prosím vás, kde je ...?

Situace na ulici, kdy je třeba ptát se na cestu. Učitel může zahrát zmateného turistu s mapou: přijde k jednomu ze studentů a zeptá se: *Dobrý den, prosím vás, kde je (nádraží)?* Obrázky institucí jsou rozmístěné po třídě a student by měl ukázat na odpovídající obrázek a slovně nějak specifikovat jeho polohu: *(Nádraží) je tady / tam*, příp. *vpravo / vlevo*. Pokud je tato aktivita pro studenty náročná, měl by dialog nejprve předvést sám učitel (obtížnější střídání rolí).

Učitel trénuje dialog s jednotlivými studenty, může i obměňovat otázky:

Je to daleko / blízko? – Ano / Ne ...

Potom by roli hledajícího mohli začít hrát studenti (zkoušení i v dvojici).

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

Anglie
autobus
blízko
Česká republika
daleko
Evropa
Francie
kde
mapa
město
nádraží
náměstí
Německo
nemocnice
policie
Polsko
pošta

Rakousko
Rusko
Slovensko
škola
Španělsko
tady
tam
vlevo
vpravo

Fráze:

Dobrý den, prosím vás, kde je ...?*

Je to blízko / daleko / tady / tam / vpravo / vlevo.

Kde je ...?

Kde je doktor / nemocnice / lékárna?

1.4 Časové údaje

M1/4

časová dotace: 3 x 90 min

dovednosti

- sociální: určování času
seznámení s kalendářem, otevírací dobou
- komunikační: *V kolik hodin / Kdy?*
dny v týdnu
části dne
dnes / zítra
otevřeno / zavřeno
- jazykové: adverbia času
prepoziční výrazy

ČÁST 1

1. Opakování číslovek.

Třída procvičuje čísla pouze do 12 (ale lze i vše dle M1/2). Důsledně užíváme varianty *jedna, dvě*. Cvičíme také otázku *kolik?* a číslovky, nejdříve pouze v mluvené a potom i v psané formě.

Pro procvičení pouze mluvené formy: učitel má kartičky s obrázky číslic tak, jak je známe z hracích kostek (je možné kombinovat např. 5 a 4 = 9, 5 a 5 a 1 = 11 atd.). Postupně je ukazuje třídě a ptá se: *Kolik?* bez použití sloves. Studenti odpovídají správným číslem. Později je možné otázku rozšířit na: *Kolik je to?* Kromě kartiček s tečkami lze využít i počítání na prstech ruky. V roli tazatele se může vystřídat i několik studentů.

Pro procvičení psané formy: učitel ukazuje kartičky s vytištěnými arabskými číslicemi a cvičení probíhá stejně jako předchozí.

2. V kolik hodin?

Aniž by se vyučující zabýval otázkou *Kolik je hodin?*, začne rovnou otázkou *V kolik hodin*, aby se studenti co nejdříve v kontextu časových výrazů naučili používat předložku *v*. V obou cvičení učitel zadává pouze celá čísla do 12.

a) Učitel má jako pomůcku školní hodiny s ciferníkem. Podle toho by studenti měli pochopit význam slova *hodin*. Učitel nastaví na ciferníku čas, položí otázku: *V kolik hodin?* bez jakéhokoli slovesa a sám uvede odpověď, např.: *V pět hodin*. Klade přitom důraz na výslovnost *v* jak v neznělé, tak ve znělé podobě. Číslovky 1, 2, 3 a 4 učitel zatím vynechává. Otázku i odpověď učitel několikrát zopakuje sám a potom odpovídají studenti. Opět může učitele v kladení otázky po chvíli vystřídat několik studentů.

b) Pak přijdou na řadu hodiny s digitálním displejem. Pokud by se stalo, že studenti neznají hodiny s ciferníkem, je možné začít digitálním časem, a pak teprve přejít na ciferník. Pomůckou jsou kartičky s vytištěným digitálním časem, které učitel opět ukazuje třídě, ptá se: *V kolik hodin?* Studenti odpovídají jako v předchozím cvičení.

3. V kolik hodin je ... tady?

Podle obrázku učitel představí člověka (např. pana Nováka). Na tabuli (u studentů v handoutech) jsou obrázky člověka v určitém čase na různých místech (na poště, na nádraží atd.). Lektor se ptá: *V kolik hodin je pan Novák tady?* a ukáže na příslušný obrázek. Studenti odpovídají pouze časovým údajem, např.: *V pět hodin*.

ČÁST 2

1. Slovní zásoba

Učitel představí na tabuli vyobrazené výrazy: *snídaně, oběd, večeře, otevřeno, zavřeno*. (Je vhodné mít připraveno několik variant obrázků představovaných slov, aby je učitel mohl procvičovat.)

U obrázků s kombinací času a adekvátního vyobrazení se ptáme: *V kolik hodin je snídaně / oběd / večeře?* Studenti odpovídají. Potom lze přejít i k otázce: *V kolik hodin je*

tady (rozuměj v táboře) *snídaně / oběd / večeře*? Každý odpovídá podle sebe. Dále používáme vyobrazení institucí, u kterých je zaznamenána otevírací doba. Na otázku: *V kolik hodin je otevřeno / zavřeno?* by studenti znovu měli odpovídat pouze časovým údajem. Pak můžeme používat hodiny spolu s obrázky institucí a ptát se: *Je v 5 hodin otevřeno?* (jako jednodušší otázku lze alternovat: *V 5 hodin je otevřeno?*) a studenti odpovídají: *Ano (je otevřeno) / Ne (je zavřeno / není otevřeno)*.

2. Dny v týdnu

Drilové cvičení na dny v týdnu ve formě akuzativu s předložkou *u*. Nebudou se vůbec učit názvy dnů v nominativu. Pomůckou zde bude vyobrazení dnů v týdnu s jejich názvy, kde je např. na začátku týdne panáček plný energie, pak postupně čím dál unavenější, o víkendu se zase zotavuje (+ i nějaká jiná nápověda). Opakují se dny v týdnu (s předložkou *u*) tak, jak jdou po sobě. Každý student by je měl několikrát odříkat. Nutný zápis na tabuli (*V PONDĚLÍ* atd.). Cvičíme i na přeskáčku tak, že učitel ukazuje jednotlivé dny na obrázku na tabuli. Může se přitom ptát: *Kdy?* Na vyobrazení jsou uvedeny u každého dne běžně používané zkratky *PO, ÚT, ST ...*, aby se je studenti v této podobě učili rozeznávat.

3. Otázka *Kdy?*

Na tabuli jsou obrázky míst s uvedenou zkratkou dne (např. *PO*). Učitel se ptá: *Kdy je (Martina) tady?* a sám odpovídá: *V pondělí*. Stejným způsobem rozvíjí tuto aktivitu se studenty. Pak použije obrázky institucí s otevíracími dny na dveřích (např. *PO 8–16, ST 9–17* apod.) Položí otázku: *Kdy je otevřeno?* Studenti uvádějí pouze den.

ČÁST 3

1. *Dnes, zítra*

Lze využít reálie, např. *Dnes je čeština / Zítra není čeština* nebo *Dnes jsem tady / Zítra jsem v Praze*. Nejlépe bude fungovat reálný kalendář a fráze *Dnes je (pondělí) / Zítra je (úterý)*. Případně je možné využít obrázků institucí s časovými údaji a ptát se: *Kde je dnes otevřeno / zavřeno?* nebo *Kde je zítra otevřeno / zavřeno?*

2. Slovní zásoba – části dne

Učitel používá sérii obrázků se sluncem během dne (studenti mají v handoutu). Nejdřív ukazuje a učí slovní zásobu *ráno, dopoledne, odpoledne, večer*. Potom se ptá: *Kdy je to?* a odpovídá *Ráno / dopoledne / odpoledne / večer*. Vždy nechá opakovat studenty (všichni opakují všechno.) Potom se lze ptát na přeskáčku.

Ke drilování daných výrazů lze využít další handouty:

- uvedení pouze časových údajů – učitel se ptá: *Kdy je to?* a ukazuje na časový údaj (např. 7:00), student odpovídá: *(Ráno)*.
- sada obrázků pana Nováka na různých místech + časový údaj: stejné otázky (*Kdy je pan Novák tady?*) a odpovědi (*Dopoledne*).

3. Procvičení

Učitel má připravený obrázkový kalendář (paní Nováková v určitých dnech, v určitém čase, na určitém místě). Učitel ukazuje a může kombinovat otázky: *V kolik hodin je paní Nováková tam / tady?, Kdy je paní Nováková tam / tady?, Je paní Nováková dopoledne tady?* atd. Je lepší nejprve drilovat jeden typ otázky, potom přejít na jiný a teprve v závěru lze kombinovat.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovička:

čtyři
deset
devět
dnes
dopoledne
dvanáct
dvě
hodin (hodiny)
jedenáct
jedna
kdy
oběd
odpoledne
osm
otevřeno
pět
ráno
sedm
snídaně
šest

tři
v
v neděli (neděle)
v pátek (pátek)
v pondělí (pondělí)
v sobotu (sobota)
v úterý (úterý)
ve čtvrtek (čtvrtek)
ve středu (středa)
večer
večeře
zavřeno
zítra

Fráze:

Kdy je ...?
Kdy je otevřeno / zavřeno / ...?
V kolik hodin ... ?
V kolik hodin je ... ?

1.5 Práce

M1/5

časová dotace: 2 x 90 min

dovednosti

- sociální: profese
prezentace vlastního zaměstnání
- komunikační: *Mám / Nemám práci*
Co děláte?
- jazykové: sloveso *dělat* (v 1.sg. a 2.pl.)
seznámení s přechylováním jmen (mužská / ženská
varianta)

ČÁST 1

1. Učitel/ka, student/ka

Učitel ukáže na sebe a řekne: *Jsem učitel* (příp. *Jsem učitelka*.) Dále ukáže obrázek reprezentující opačné pohlaví a pokusí se objasnit rozdíl ve výrazu *učitel / učitelka*.

Učitel ukáže na studenta: *To je student*. Ukáže na studentku: *To je studentka*. Dále použije obrázek studenta a studentky k vysvětlení téhož.

Potom se ptá jednotlivě studentů: *Kdo jste?* a student/ka odpovídá: *Jsem student/ka*. Dále lektor ukáže na studenta a řekne: *To je student.*, a potom na sebe a řekne: *Já jsem učitel*. Studenti by měli reagovat stejně (tj. *To je učitel/ka, já jsem student/ka*.)

2. Slovní zásoba – profese

Při této aktivitě se používají kartičky s profesemi. Učitel je pojmenovává a studenti opakují. Bylo by dobré si předem zjistit profese studentů, na ty se soustředit + doplnit o další důležité: doktor, policista, úředník, prodavač atd. Studenti mají k dispozici handout s obrázky daných profesí.

3. Kdo je to?

Učitel ukáže na studenta a zeptá se: *Kdo je to?* a odpoví: *To je student*. Potom použije obrázky s profesemi a ptá se: *Kdo je to?* Sám odpovídá: *To je (doktor, učitel ...)* a zároveň odkazuje na obrázky. Dále ukazuje obrázky studentům a ptá se: *Kdo je to?* Studenti odpovídají: *To je (doktor)*. Aktivitu procvičí postupně se všemi studenty (obměňuje profese).

4. Negativní odpovědi

Učitel ukáže obrázek doktora a zeptá se: *Je to učitel?* A odpoví si: *Ne, není*. (Zde je vhodné použít obrázek s přeškrtnutým učitelem). Aktivitu procvičí postupně se všemi studenty.

V další fázi je možné změnit odpověď *Ne, není* na: *Ne, (to není učitel), to je (doktor)*.

ČÁST 2

1. Opakování – profese

Podle M1/5/1.2.

2. Co děláte?

Učitel položí otázku: *Co děláte?* A sám odpoví: *Jsem učitel*. Může též znovu použít obrázek učitele. Potom se lektor ptá jednotlivých studentů: *Co děláte?* Studenti odpovídají svojí profesí (učitel by měl znát jejich profese předem): *Jsem (úředník, dělník, prodavač)*. Zároveň může učitel ukazovat obrázek dané profese (k dispozici je „obrázkový slovníček“). V další fázi studenti vytvoří „řetěz“ a ptají se mezi sebou: *Co děláte?*

3. Máte práci? Ano, (mám). Ne, (nemám).

Učitel uvede otázku: *Máte práci?*, sám odpoví: *Ano, mám*. Potom pokračuje: *Co děláte?* – *Jsem učitel*. Pak se učitel ptá studentů jednotlivě: *Máte práci?* Student odpovídá: *Ne, nemám.* / *Ano, mám*. V případě, že odpověď bude kladná, pokračuje učitel otázkou: *Co děláte?*

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

dělník /dělnice
doktor /doktorka
herec / herečka
inženýr /inženýrka
kuchař / kuchařka
policista / policistka
právník / právnička
prodavač / prodavačka
ředitel / ředitelka
řidič / řidička
student / studentka
učitel / učitelka
uklízeč / uklízečka

úředník / úřednice
voják
zahradník / zahradnice
zemědělec
zubař / zubařka
žena v domácnosti

Fráze:

Co děláte?
Jsem ...
Mám / nemám práci.

1.6 Rodina

M1/6

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: porozumění úzkým rodinným vztahům v ČR
schopnost popsat vlastní rodinu
- komunikační: *Co dělá váš / vaše*
můj / moje ... je ...
Máte děti / Mám ...
- jazykové: sloveso *být* v 3. pl.
sloveso *dělat* v 3. sg.
posesivní zájmena *můj / moje + váš / vaše*

ČÁST 1

Pro většinu cvičení platí: učitel ukazuje na velkém obrázku na tabuli, studenti mají před sebou stejný handout.

1. *Kdo je to? – matka, dcera, otec, syn*

Ve cvičení se používají 2 obrázky se zápisem rolí: obr. 1 – dvě ženy nad sebou (výrazně odlišeny dvě generace), obr. 2 – dva muži nad sebou (výrazně odlišeny dvě generace).

Učitel ukazuje na jednotlivé obrázky a jejich zápisy a říká: *matka, dcera / otec, syn* (později i střídavě). Studenti jednotlivá slova opakují.

Učitel položí studentům otázku *Kdo je to?* a ukáže na jednoho z nich. Čeká na odpověď, příp. odpoví sám: *To je (Ahmed)*. Je-li třeba, aktivitu několikrát zopakuje. Pak ukáže na obrázek člena rodiny a zeptá se stejně: *Kdo je to?* Čeká na odpověď, příp. odpoví znovu sám: *To je matka*. Postupně se zeptá na všechny obrázky, studenti odpovídají společně. Potom se učitel ptá jednotlivců. Dále se studenti mohou ptát a odpovídat ve dvojicích. Učitel kontroluje správnost odpovědí a výslovnost.

2. *Můj / moje, bratr / sestra, manžel / manželka*

Ve cvičení se používá obrázek malé rodiny – *matka + otec*, pod nimi *dcera + syn*. Studenti by měli porozumět výrazům popisujícím vztahy v úzké rodině. Ve všech částech cvičení studenti použité fráze (slova) opakují hned po učiteli, který je zapisuje na tabuli. Celý popis pak mohou opakovat jednotlivci. (Pozor, pokud je vyučující žena, je lepší začít se zvýrazněným obrázkem dcery.)

a) Zvýrazněný / zakroužkovaný obrázek syna. Učitel ukáže na obrázek syna a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje další členy rodiny a říká *To je můj otec. To je moje matka*. Nakonec ukáže na dceru a řekne *To je moje sestra*.

b) Zvýrazněná postava dcery. Učitel ukáže na obrázek dcery a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje další členy rodiny a říká *To je můj otec. To je moje matka*. Nakonec ukáže na syna a řekne *To je můj bratr*.

c) Zvýrazněná postava matky. Učitel ukáže na obrázek matky a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje další členy rodiny a říká *To je můj syn. To je moje dcera*. Nakonec ukáže na otce a řekne *To je můj manžel*.

d) Zvýrazněná postava otce. Učitel ukáže na obrázek otce a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje další členy rodiny a říká *To je můj syn. To je moje dcera*. Nakonec ukáže na matku a řekne *To je moje manželka*.

3. *Procvičení slovní zásoby*

Každý student dostane obrázek se zvýrazněnou osobou (studenti – otec / syn, studentky – matka / dcera) a popíše sousedovi rodinu z hlediska své postavy.

ČÁST 2

1. *Co dělá?, opakování – profese*

Třída opakuje fráze a názvy profesí, učitel používá sadu obrázků z M1/5 a uvede sloveso *dělat* ve 3. sg. Ukáže obrázek (např. doktora) a ptá se: *Co dělá?* (Jde o novou formu slovesa – ještě ji nepoužívali!) Pokud studenti nereagují, odpoví učitel: *Je doktor*. Otázku i odpověď píše na tabuli. Postupně ukazuje další obrázky a ptá se studentů. Nakonec může rozdat obrázky studentům, studenti se ptají a odpovídají si navzájem.

2. *Váš / vaše, můj (otec) je ... / Moje (matka) je ...*

a) Učitel představí slovo *váš*: ukáže na jakýkoli svůj předmět a řekne *můj*, pak ukáže na předmět patřící studentovi a řekne *váš*. Několikrát to zopakuje.

b) Pro další aktivitu je připraven obrázek rodiny, kde má každá postava atributy nějaké profese. Učitel rozdá studentům odlišné verze obrázků rodin, jejichž rodinní příslušníci mají různé profesní atributy. Na každém obrázku je zvýrazněna jedna postava, se kterou se student ztotožní.

Učitel nejprve ukáže studentům svůj obrázek a popíše ho: *To jsem já. Já jsem (učitel). Můj otec je (doktor). Moje matka je (prodavačka). Moje sestra je (zahradnice)*. Pak se lektor obrátí na jednoho ze studentů a zeptá se: *Co dělá váš otec?* (Slovo *váš* zdůrazní, případně studentovi naznačí, aby odpovídal podle obrázku, který má před sebou.) Pokud student odpoví *Otec je (voják)*, učitel odpověď opraví a zopakuje *Můj otec je (voják)*. Když student nereaguje, učitel odpoví sám podle studentova obrázku. Postupně ukazuje na další členy rodiny, a ptá se i dalších studentů. Studenti mohou procvičovat dialog ve dvojicích. Pokud budou chtít, mohou mluvit i o své reálné rodině.

3. *Babička, dědeček, rodina, děti, rodiče*

a) Pro tuto aktivitu je připraven obrázek širší rodiny (obr. 5, tj. matka, otec, dcera, syn, babička, dědeček, babička, dědeček). Matka + otec jsou zakroužkováni (v jedné množině), stejně tak dcera + syn. Učitel ukazuje na syna a dceru a opakuje známá slovíčka. Pak zdůrazní zakreslenou množinu a řekne *děti*. Pak pojmenuje matku a otce, ukáže na množinu a řekne *rodiče*. Dále ukazuje a pojmenovává prarodiče: *babička, dědeček*. Nakonec zahrne celou rodinu a seznámí studenty s výrazem: *rodina*. Studenti jednotlivá nová slova opakují.

b) V dalších částech cvičení studenti použité fráze (slova) opakují hned po učiteli. Pro každou část cvičení jsou dvě sady obrázků: rozdíl v pohlaví označených postav. Studenti dostanou vždy obrázek se zvýrazněnou postavou muže (tj. otec / syn), studentky se zvýrazněnou postavou ženy (tj. matka / dcera).

- V obr. 5 zvýrazníme postavu syna (nebo dcery, dle vyučujícího). Učitel ukáže na obrázek syna a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje a popisuje: *To je moje babička, to je můj dědeček*. Dále ukáže na oba rodiče: *To jsou rodiče*. Nakonec ukáže na celou rodinu: *To je moje rodina*. Studenti potom ukazují a pojmenovávají svůj obrázek sousedovi.
- V obr. 5 zvýrazníme postavu otce (nebo matky) Učitel ukáže na obrázek otce a řekne: *To jsem já*. Ukáže na babičku s dědečkem: *To jsou rodiče*. Dále ukáže na dceru se synem: *To jsou moje děti*. Nakonec ukáže na celou rodinu: *To je moje*

rodina. Studenti pak ukazují a pojmenovávají svůj obrázek sousedovi. Pak ukazují a pojmenovávají svůj obrázek sousedovi.

4. Slovní zásoba, opakování frází

Pro každého studenta má učitel připraven nový obrázek s širší rodinou, jedna z postav je zvýrazněna (ne babička, dědeček), všechny postavy mají pracovní atributy.

Učitel předvede dialog na svém obrázku:

Kdo je to?

To je moje rodina. To je ... (např. můj manžel / moje manželka, to jsou rodiče / to je moje babička, to je moje dcera / můj syn, to jsou moje děti, to je moje sestra ...).

Co dělá váš manžel / vaše manželka / vaše dcera ... ?

Můj manžel je (kuchař).

Lektor může dialog rozvinout šířeji. Studenti si pak popisují navzájem své obrázky, učitel chodí mezi nimi a kontroluje je. Nakonec může každý student popsat svoji rodinu (z obrázku) třídě.

***5. Hra**

Učitel nakreslí na tabuli a popíše „vlastní rodinu“ (včetně profesí – podle toho, co studenti ovládají).

Pak rozdává studentům čisté papíry a vyzve je, aby zkusili nakreslit svoji rodinu. Studenti mohou popisovat vlastní rodiny ve dvojicích nebo pro celou třídu.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

babička
bratr
dcera
dědeček
děti
jsou
manžel
manželka
matka
můj / moje
otec
profese

rodiče
rodina
sestra
syn
váš / vaše

Fráze:

Co dělá ...?
(oni) jsou
To jsem já.

1.7 InSTITUTE

M1/7

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: pošta – posílání dopisu, psaní adresy, používání známek
policie – doklady, kolonky v dokladech, komunikace s policií
- komunikační: *Dobrý den, prosím vás, potřebuju ...*
Kolik stojí dopis do ...?
Máte doklady / vaše doklady?
Vaše jméno / adresa
- jazykové: sloveso *potřebovat* v 1. sg.
psaní hůlkovým písmem
čtení hůlkového písma i malého tiskacího písma

ČÁST 1 – POŠTA

Pozor, na konci aktivit tohoto tématu by si měl učitel shromáždit zpátky materiály, se kterými třída pracovala.

1. Slovní zásoba

Učitel ukáže třídě obrázek pošty a zopakuje otázku: *Co je to?*, studenti odpovídají: *To je pošta*. Příp. několikrát zopakujeme. Potom učitel představí další slova s použitím pomůcek: *obálka, známka, papír, dopis, adresa, tužka*. Všichni ve třídě odpovídají na otázku *Co je to?*.

2. Opakování – fráze *Dobrý den, prosím vás a otázky Kde je ...?*

Učitel se zeptá jednoho studenta: *Dobrý den, prosím vás, kde je pošta?* Student odpovídá: *Pošta je (tam / vlevo ...)* a ukazuje při tom na obrázek pošty visící na tabuli nebo jinde ve třídě. Po několikerém opakování otázky s různými studenty se začnou ptát a odpovídat si studenti navzájem.

3. Na poště – *potřebuju*

Uvedeme sloveso *potřebuju*. Jeden ze studentů dostane věci (obálky, papír, známky). Učitel ho o jednu z věcí požádá: *Dobrý den, prosím vás, potřebuju (papír)* a dostane ji (papír). Po několikerém opakování hraje učitel poštovního úředníka a studenti přichází na poštu pro jednotlivé věci. Každý použije větu: *Dobrý den, prosím vás, potřebuju obálku, papír, známku a tužku*. Poté dostane to, oč požádal. Úředník řekne cenu a student zaplatí imitací peněz. Také se procvičují výrazy *děkuju, nashledanou*.

4. Adresa

Když má každý student všechny věci potřebné k napsání dopisu, zkusíme napsat na papír adresu. Učitel zopakuje, co je to adresa. Poté uvede slova: *jméno, příjmení, ulice, číslo*. Píše na tabuli pan / paní, své jméno a příjmení, svou nebo vymyšlenou adresu. Vždy zdůrazní údaj, který píše. Bylo by dobré znát dopředu adresu studentů (pokud bydlí v uprchlickém táboře). Potom učitel vyzve studenty k tabuli a říká jim jednotlivé údaje, které buď zapisují nebo říkají (jméno: ..., příjmení: ..., ulice: ..., číslo: ...). Pokud všichni bydlí v táboře, píšeme adresu tábora. Nakonec, když je adresa tábora na tabuli, pokusí se studenti napsat své jméno a adresu tábora na papír. Potom učitel ukáže, jak papír skládáme, vkládáme do obálky a na dopisy nalepujeme známky. Nakonec můžou studenti na svůj dopis napsat adresu příjemce (např. adresu učitele, souseda nebo někoho jiného, můžeme také použít skutečnou adresu nějaké pro ně důležité instituce, aby se ji takto naučili psát).

5. *Potřebuju poslat dopis*

S hotovým dopisem studenti „přijdou na poštu“ (tj. k místu označenému jako pošta, např. stůl). Učitel uvede frázi *Dobrý den, prosím vás, potřebuju poslat dopis*. (Nutné znázornit gestikulací.) Učitel je poštovní úředník a studenti postupně přicházejí se svými dopisy, opakují frázi a úředník od nich přejímá dopis (může na něj dát i razítko).

6. Kolik stojí ...?, Kolik stojí dopis do ...?

Zopakujeme frázi *Kolik stojí ...* z tématu M1/2. Použijeme ji k procvičení slovní zásoby této lekce. Studenti přichází na poštu a ptají se, kolik stojí která věc (obálka, papír, známka). Učitel v roli poštovního úředníka jim sdělí cenu, studenti zaplatí imitací peněz a věc si koupí.

Poté učitel uvede otázku: *Kolik stojí dopis do* (konkrétní země – podle toho, odkud studenti pocházejí)? Je třeba jasně vyslovovat předložku *do*, aby si ji studenti zapamatovali v tomto kontextu a odlišili ji od předložky *z*, se kterou se při používání názvů států již setkali. Pak studenti použijí obálky, které si předtím nakoupili a připraví další dopis. Tentokrát zkusí napsat adresu domů, do země jejich původu (pokud je to problém, mohou opsat pouze název státu, který jim učitel předepíše na tabuli). Potom studenti přicházejí k poštovnímu úředníkovi a ptají se: *Kolik stojí dopis do ...?*, je jim sdělena cena, oni zaplatí a úředník přijme dopis.

ČÁST 2 – POLICIE

1. Opakování – policie, policista / policistka

Opakování slovní zásoby a frází. Studenti se dívají na obrázek budovy policie a policisty / policistky. Učitel zopakuje otázky *Co je to?* a *Kdo je to?* a studenti odpovídají. Pak mohou studenti také sami tvořit otázky, aby si zopakovali použití *kdo* a *co*.

2. Opakování – Dobrý den, prosím vás, kde je policie?

Znovu opakujeme tuto frázi, kterou jsme použili již u pošty. Opět se učitel ptá a studenti odpovídají: *Policie je (tam / vpravo ...)* a ukazují na obrázek budovy policie na tabuli. Po chvíli si kladou otázku studenti navzájem.

3. Doklady – kolonky

Učitel uvede nové slovo *doklady*. Je možné použít skutečné doklady (obč. průkaz, povolení k pobytu, pas apod.), aby bylo jasné, o co se jedná. Dále pracujeme s imitací dokladu totožnosti. Učitel má na tabuli nadepsané kolonky stejným způsobem jako studenti ve své napodobenině dokladu. Společně se pokusí doklad vyplnit. Učitel několikrát opakuje název kolonky, slova by již studenti měli znát (např. z M1/7/1). Je nutné uvést slovo *bydliště* jako nové slovo (totéž co adresa). Není nutné, aby studenti znali a používali slovo *bydliště* aktivně, pouze by ho měli rozpoznat ve formuláři a rozumět mu, když ho uslyší. Stejně tomu je s kolonkou *státní příslušnost*. Když se učiteli podaří vysvětlit, co je *datum narození*, pokusí se zapsat je i číslicemi.

4. Máte doklady? / Vaše doklady?, Odkud jste?, Co děláte?, Vaše jméno?, Vaše adresa?

Po vyplnění dokladu učitel vystupuje jako policista a postupně uvede výše uvedené otázky. Není zde nutné zabývat se přivlastňovacími zájmeny (navíc výraz *vaše* již znají z M1/6). Lektor obchází celou třídu a klade tyto otázky studentům. Později ho v roli policisty vystřídají studenti.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovička:

adresa
bydliště*
číslo
datum narození*
doklady
do
dopis
jméno
obálka
papír
policista
poslat
potřebuju
prosím

příjmení
státní příslušnost*
ulice
známka
tužka
přepážka*

Fráze:

Kolik stojí dopis do ...
Potřebuju ...
Dobrý den, prosím vás,
potřebuju poslat dopis.
... prosím vás ...

1.8 Lidské tělo, u lékaře

M1/8

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: části lidského těla
komunikace v lékárně, u lékaře
- komunikační: *Potřebuje doktora*
Co je vám?
Bolí mě ...
Je mi (špatně)
- jazykové: fráze se zájmenem v dativu
shrnutí M1

ČÁST 1

1. Slovní zásoba – *hlava, noha / nohy, ruka / ruce, břicho, záda, zub / zuby, oko / oči, ucho / uši*

Pracujeme s obrázkem člověka zepředu i zezadu. Učitel ukazuje na obrázek a říká: *hlava, ruka, ruce, břicho, záda, noha, nohy, oko, oči, zub, zuby, ucho, uši*. Studenti opakuji po učiteli a ukazují na sobě. Potom zkusí několik studentů popsat obrázek samostatně.

Učitel jmenuje na přeskáčku jednotlivé části těla, studenti je na sobě ukazují. Dále pracují ve dvojicích, střídají se – jeden řekne část těla, druhý ji na sobě ukáže a opačně, dokud každý nevyjmenuje a neukáže všechny části.

2. Opakování – *doktor, nemocnice, lékárna (viz M1/3)*

Učitel ukazuje obrázky a popisuje je: *To je doktor / nemocnice / lékárna*. Studenti opakuji jednotlivá slova po učiteli. Učitel ukazuje na obrázky v různém pořadí a jednotliví studenti je pojmenovávají.

3. Opakování – fráze *Kde je ...?, ... je tam. (viz M1/3), krizová situace*

Třída pracuje s obrázkem zraněných lidí. Učitel ukáže na obrázek a řekne: *Potřebuje doktora*. (Pozor, forma 3. sg. je nová.) Studenti větu opakuji. Učitel se ptá: *Kde je doktor / nemocnice?* a odpovídá: *Doktor / nemocnice je (tam / vlevo / blízko ...)* a ukazuje na obrázek doktora / nemocnice, umístěné někde ve třídě.

Učitel zopakuje celý dialog: *Potřebuje (doktora). Kde je (nemocnice)? – (Nemocnice) je (tam)* a rozdá studentům obrázky situací se zraněným(i). Studenti ve dvojicích zkusí dialog.

4. U lékaře – *Co je vám?, Bolí mě (v krku)*.

Učitel se drží se za část těla, která „bolí“, a říká: *Bolí mě (hlava)*. Studenti opakuji. Třída procvičí slovní zásobu z bodu 1. Nakonec učitel říká: *Bolí mě v krku*. Každý student zopakuje: *Bolí mě v krku*.

Učitel (v bílém plášti) říká vybranému studentovi: *Co je vám?* a zároveň ukazuje na obrázku z M1/8/1.1 postižené místo, aby se student měl čeho chytit. Ten odpovídá: *Bolí mě (ruka)*.

Učitel se shodně ptá jednotlivých studentů: *Co je vám?* a studenti odpovídají. Učitel může rozdat každému studentovi jeden obrázek s konkrétní „bolestí“ a studenti zkoušejí dialog ve dvojici.

5. Slovní zásoba – somatické problémy

Učitel (bez bílého pláště) ukazuje na obrázcích nebo hraje: *Jsem unavená/ý. / Mám rýmu, kašel. / Mám horečku. / Je mi zima. / Je mi horko. / Je mi špatně.*

Učitel (v bílém plášti) se obrátí na jednoho ze studentů: *Co je vám?* a zároveň ukazuje na obrázku somatický problém, aby se student měl čeho chytit. Ten odpovídá: *Mám rýmu. / Je mi špatně. ...*

Učitel se shodně ptá jednotlivých studentů a studenti odpovídají. Učitel může rozdat každému studentovi jeden obrázek s konkrétním problémem a nechá třídu pracovat ve dvojicích.

ČÁST 2

1. V lékárně – slovní zásoba

Učitel představí nová slova: *recept, náplast, obvaz, léky, prášky, kapky, mast* (lépe je ukázat na předmětech než na obrázcích). Studenti po něm jednotlivá slovíčka společně opakují. Učitel ukáže věc a zeptá se: *Co je to?* Studenti odpovídají nejprve společně a následně i jednotlivě.

2. V lékárně – dialogy

a) Učitel předvede dialog:

Z = zákazník, L = lékárník

Z: *Dobrý den.*

L: *Dobrý den.*

Z: *Tady mám recept.*

L: *Tady máte (léky / mast / prášky / kapky).*

Každý student dostane recept a zkouší dialog s kolegou ve dvojici. (Na receptu je vždy napsaný předpis + obrázek požadované věci.)

b) Učitel předvede dialog:

Z: *Dobrý den.*

L: *Dobrý den.*

Z: *Potřebuju (náplast / obvaz).*

L: *Tady máte (náplast / obvaz).*

Studenti opakují dialog ve dvojicích. Mají k dispozici sadu obrázků, které si vzájemně ukazují.

*3. Hry

Jsou složité na vysvětlování, pouze pro velmi chápavé !

a) Typ „přijela tetička z Číny“ – *Co je vám? Bolí mě noha. Bolí mě noha a mám rýmu. Bolí mě noha, mám rýmu a je mi špatně ...*

b) Studenti jsou rozděleni do skupin, vždy mluví jen jeden. Pro každého studenta je připraven jeden obrázek. Učitel se zeptá: *Co je vám?* Když student odpoví podle obrázku, dostane bod a z jeho skupiny přichází další student. Pokud neví, poradí se se svou skupinou, vrátí se k učiteli a odpoví. Teprve potom může jít pro obrázek další student z jeho skupiny.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

alergie
břicho
hlava
kapky
lékárna
léky
mast
náplast
noha (nohy)
obvaz
oko (oči)
prášky
recept
ruka (ruce)
ucho (uši)
v krku
záda
zub (zuby)

Fráze:

Bolí mě ...
Co vás bolí?
Je mi špatně.
Je mi zima.
Je mi horko.
Jsem unavená/ý.
Mám rýmu, kašel.
Mám horečku.

2.1 Pozdravy a představování

M2/1

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: základy telefonování
odlišení vykání / tykání
- komunikační: neformální fráze (*Ahoj, Čau*)
Jak se máte? / Jak se máš?
Nerozumím.
Promiňte.
Nic se nestalo.
Děkuju.
Není zač / Prosím.
- jazykové: konjugace slovesa *být* v singuláru a 2. pl
zápor slovesa *být*
seznámení s formou 2. osoby sg.

ČÁST 1

1. Opakování – *Co je to?, To je ..., slovní zásoba*

Probrání slovní zásoby pomocí obrázků nebo skutečných předmětů (židle, chleba, mléko, sýr, maso, káva, pomeranč, jablko, citron, banán, voda, džus, mýdlo, šampon, svetr, tričko, bunda, čepice, kalhoty, sukně, boty). Otázka *Co je to?* a odpověď.

2. *Kdo je to?, pan / paní, Já jsem ...*

Učitel nejprve položí několik cvičných otázek *Kdo je to?* Potom si vybere studenta, který s ním bude spolupracovat. Postaví se spolu s ním před třídu a představí se známým způsobem: *Dobrý den, já jsem (jméno + příjmení)*. Potom ukáže na studenta a řekne: *To je pan / paní (pouze příjmení)*. Takto představí sám sebe a studenta dalšímu studentovi. Používá podání ruky. Učitel může jednoho studenta tímto způsobem představit více studentům, pak představovat dalšího. Potom učitel vybere dva studenty a nechá předvést scénku představení jeden druhého. Představují se nejprve učiteli. Pokud studenti dobře chápou, je možné rozšířit rozhovor o otázku *odkud jste?* Potom každý student ve dvojici představuje sám sebe a toho druhého dalšímu studentovi. Učitel může vybrat další dvojici a pokračovat, dokud se nevystřídají všichni nebo většina studentů. Během celé konverzace dbáme na používání jména a příjmení, když se člověk představuje sám, a *pan / paní* + příjmení, když člověk představuje někoho dalšího.

3. *Kdo jste? Odkud jste? Co děláte? Odkud je? Co dělá?*

Na základě otázky *Kdo je to?* vysvětlíme *Kdo jste?*, případně *Kdo jste vy?* Odpověď zní: *Já jsem (jméno + příjmení)*. Učitel může studentům klást střídavě otázky *Kdo jste?* a *Kdo je to?* Potom zopakuje otázku *Odkud jste?* Pokud třída zapoměla, lze opět vysvětlit pomocí mapy jako v M1/1/1.3. Po procvičení se všemi studenty, uvede učitel otázku *Odkud je ...?* Ukazuje na jednotlivé studenty a ptá se, odkud jsou. Zpočátku používá jméno a příjmení, po chvíli přejde na *pan / paní* a příjmení.

Nakonec zopakuje otázku *Co děláte?* Když všichni odpoví, uvede učitel otázku *Co dělá ...?* a opět používá výrazy: *pan / paní* a příjmení.

4. *Vstup do místnosti a představování sebe a další osoby*

Učitel vybere jednoho studenta, se kterým předvede dialog. Vyjde s ním z místnosti, zaklepe, vejde dovnitř i se studentem, pozdraví, představí se, představí studenta, řekne odkud je, odkud je student, co dělá sám a co dělá student. Pak by s tímtož studentem měl vyjít ven někdo jiný, zaklepat, vyčkat na *Dále*, vejít a představit sebe a studenta stejným způsobem. V roli představujícího se vystřídají všichni.

ČÁST 2

1. Opakování – otázky a odpovědi, negace

Učitel používá obrázky nebo předměty a ptá se: *To je (mýdlo)?* Odpověď je buď: *Ano, to je (mýdlo)* nebo *Ne, to není (mýdlo), to je* Potom učitel pokládá otázky ve 2. pl.: *Jste učitel?* a na konec může učitel studentům pokládat otázky v 1. sg.: *Jsem (učitel)?* Odpovědi jsou zase buď kladné nebo záporné.

2. Je tady ...?

Nejdříve zopakujeme slovo *tady*. Je možné použít otázku *Kde je ...?* a určit umístění několika předmětů: ... *je tady*. Nakonec pozměníme otázku na: *Je tady ...?* Nejdříve se ptáme na předměty, odpovědi jsou kladné nebo záporné. Potom se začneme ptát na lidi, studenty, kteří jsou ve třídě, studenty, kteří tam nejsou, příp. jiné nepřítomné, studentům známé osoby, vždy ve formě *pan / paní* a příjmení. Odpovědi jsou podle situace kladné nebo záporné: *Ano, pan / paní ... tady je. Ne, pan / paní ... tady není.*

3. Zaklepání na dveře, představení se, dotaz, zda někdo je tady

V tomto cvičení se trénuje scénka, kdy hledáme konkrétního člověka, např. na úřadě. Učitel vyjde za dveře, po zaklepání vstoupí a řekne: *Dobrý den, já jsem (jméno + příjmení), prosím vás, je tady pan / paní (příjmení)?* Předem určený student (může sedět na místě učitele) odpoví podle situace kladně nebo záporně. Potom vstupují do místnosti postupně ostatní studenti a ptají se, zda je nějaká osoba přítomna. Odpovídá učitel a po chvíli může přidat nové fráze jako: *Ano, pojdte dál, pan / paní ... tady je.* nebo: *Ne, bohužel, pan / paní ... tady není.* Jeho roli mohou po chvíli zaujmout i někteří ze studentů a zkusit používat i tyto nové fráze.

ČÁST 3

1. Telefonování

Používají se dětské telefony. Učitel nejdříve předvede zvednutí telefonu a představení se: telefon zvoní, učitel zvedne sluchátko a hlásí se jménem, příjmením + *Prosím!* Pak dá telefon vybranému studentovi a sám volá z druhého přístroje. Student zvedne sluchátko a hlásí se stejným způsobem. Učitel říká: *Dobrý den, tady (jméno + příjmení), prosím vás, je tam pan / paní (příjmení)?* Tuto dlouhou frázi bude asi třeba několikrát pomalu zopakovat, aby studenti porozuměli všem slovům, která by však již měli znát z předchozího modulu. Student by měl odpovědět obvyklým způsobem kladně nebo záporně. Později (po výměně rolí) může učitel přidat frázi: *Ano, pan / paní ... tady je, moment prosím, předám* a předat sluchátko správné osobě. V aktivitě se vystřídají všichni studenti.

2. Nerozumím

Pokračujeme ve scénce s telefonováním. Volá student a ptá se, jestli tam někdo není. Učitel však odpoví: *Nerozumím* a naznačí studentovi, že má větu zopakovat. Tím by měl být význam fráze jasný.

3. Promiňte, Nic se nestalo.

Učitel zahraje scénku, kdy někdo někomu nechtěně šlápne na nohu (v tramvaji, autobusu). Představí fráze a předvede jejich použití v této situaci. Nechá vyzkoušet studenty, pak lze procvičovat v jiných situacích (někdo se nedívá na cestu a vrazí do někoho apod.)

4. Prosím vás, potřebuju ..., Máte ...?, Děkuju, Není zač, Prosím

Zopakujeme fráze *Potřebuju* a *Máte ...?* z M1 a uvedeme slovní zásobu (*papír, tužka, slovník, sůl, cukr* – věci, které může člověk chtít pouze půjčit nebo použít bezplatně).

Potom se ptáme na různé předměty: *Prosím vás, potřebuju (papír) nebo Máte (papír)?* Když tázající se dostane, co potřebuje, řekne *Děkuju*. Nová odpověď je *Není zač*. Takto učitel procvičuje scénku s jednotlivými studenty, role se střídají. Později začne učitel místo *Není zač* používat také *Prosím*, aby studenti věděli, že je toto slovo možné použít i v tomto kontextu.

***5. Ahoj, Čau**

Pomocí obrázků se uvedou vedle pozdravu *Dobrý den* také pozdravy *Ahoj* a *Čau*. Pro znázornění formálnosti / neformálnosti situace lze vedle obrázků použít i doplňky jako např. kravatu, neosobní vystupování pro formální situaci, a např. baseballovou čepici a přátelské vystupování pro neformální situaci. Můžeme zahrát scénku představení se s podáním ruky. Ve formální situaci se představujeme i příjmením, v neformální pouze křestním jménem. Potom zkusíme natrénovat scénku setkání lidí, kteří se již znají. Používáme oslovení *Dobrý den, pane / paní + příjmení* a *Ahoj (čau) + křestní jméno*.

***6. Jak se máte?, Jak se máš?, Mám se dobře., Nic moc.**

Opět se rozlišuje formální a neformální situace. Učitel scénku nacvičí s některým studentem: *Dobrý den, pane ..., jak se máte?* Odpověď: *Děkuju, mám se dobře* nebo *Nic moc*. Obdobně pro neformální situaci. Význam frází vysvětlíme pomocí obrázků.

***7. Ty jsi / vy jste**

V rámci rozlišování formální a neformální situace uvedeme i 2. sg. ty, se kterou se studenti dosud nesešli. Vysvětlíme pouze tak, že ve formální situaci používáme *vy jste*, v neformální *ty jsi*. Není třeba vysvětlovat, že vy má též význam plurálu.

***8. Gramatické cvičení (časování slovesa být v sg. a 2. pl.)**

Uvedeme časování slovesa *být* v sg. a 2. pl. Časování je napsáno na tabuli:

(já) jsem	(já) nejsem
(ty) jsi (vy) jste	(ty) nejsi (vy) nejste
(on, ona) je	(on, ona) není

Studenti musí několikrát vyčasovat obě slovesa. Potom učitel ještě položí několik otázek, které obsahují tato slovesa, a nechá studenty odpovídat.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

ahoj*
bohužel
boty
bunda
čau*
čepice
kalhoty
sukně
svetr
tričko

Fráze:

Jak se máš?*
Jak se máte?*
Mám se dobře.*
Není zač.
Nerozumím.
Nic moc.*
Nic se nestalo.
Pojďte dál!
Promiňte.
Předám.
Ty jsi*

2.2 Nakupování

M2/2

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: nakupování
popis oblečení
orientace v typech obchodů, zboží
- komunikační: čísla do 1000
barvy
Co máš na sobě? – Mám na sobě
- jazykové: konjugace slovesa *mít* (singulár, 1. a 2. pl.)
zápor slovesa *mít*
rodová diference (-ý / -á / -é)

ČÁST 1

1. Opakování – názvy základního zboží (viz M1/2), fráze *Co je to? To je ...*

a) Učitel ukazuje obrázek s konkrétním zbožím / předmětem, řekne název a studenti opakují. (Zde se zaměříme pouze na základní druhy.) Pokud je třída šikovnější, lze tuto aktivitu vynechat a přejít k bodu 1b.

b) Učitel vyvolává jednotlivé studenty, v ruce drží obrázek se zbožím a ptá se: *Co je to?* Student odpovídá: *To je (mléko).*

Tady lze využít hry: studenti mají karty se zbožím, učitel říká názvy zboží a studenti musí příslušný obrázek i) ukazovat, ii) vybírat. Učitel kontroluje, kdo vybral správný obrázek (příp. odměňuje).

c) Opakování negativní odpovědi. Učitel drží v ruce obrázek např. citronu a ptá se: *To je (banán)?* Student odpovídá: *Ne, (není).* V druhé fázi student odpovídá: *Ne, to je citron. / Ne, to není (banán), to je citron.*

2. Slovní zásoba – trafika, oděvy, obuv

Opakovat cvičení M2/2/1, ale už s novými druhy zboží – oblasti: *trafika, oděvy, obuv.* Obrázky jsou připraveny v handoutu.

3. Opakování dialogu – nakupování, *máte ... ?*

(V tomto cvičení lze použít komiks z M1/2: obrázky jsou umístěny na tabuli a každý student má před sebou shodný handout.)

P – učitel v roli prodavače, Z – student v roli zákazníka

Z: *Dobrý den.*

P: *Prosím.*

Z: *(Mléko a chleba.)*

P: *Prosím.*

P dává Z mléko a chleba.

Z: *Máte (jogurt)?*

P: *Ano, máme.*

Z: *A máte (sůl)?*

P: *Ne, nemáme.*

Při opakování dialogu je nutné soustředit se na nová slovíčka ze cv. 2! Učitel nejdříve předvede sám, potom požádá někoho ze studentů a předvedou dialog spolu ve dvojici. V další fázi učitel v roli prodavače vyzkouší dialog s každým studentem jednotlivě, obměňuje zboží. Pokud zbude čas, studenti se rozdělí do dvojic a zkouší si dialog mezi sebou. Učitel kontroluje.

ČÁST 2

1. Opakování – číslovky 1 – 20 (* až 100, záleží na schopnostech skupiny)

a) Studenti mají před sebou handout s čísly. Na tabuli jsou číslice 1 – 20. Učitel ukazuje čísla na přeskáčku a vyvolává jednotlivě studenty. (Pokud je třída pomalejší, lze nejdříve číst čísla postupně a nechat studenty opakovat.)

b) V tomto úkolu se pracuje s obrázky, na kterých je více kusů od jednoho zboží (viz handout z M1/2/2.3). Učitel ukazuje obrázek např. 2 rohlíky a ptá se *Co je to?*, student odpovídá: *Rohlík*. Ve druhé fázi se učitel ptá *Kolik?* a stále ukazuje stejný obrázek se zbožím a student odpovídá *dva*. Efektivnějším způsobem je využití obrázků s novou slovní zásobou (viz M2/2/1.2).

3. Opakování dialogu – nakupování, *kolik to stojí?*

Třída trénuje dialog s novými slovíčky, např. z trafiky. Učitel nejdříve prezentuje ukázkový rozhovor a neměl by zapomenout ukazovat obrázky:

P: *Dobrý den.*

Z: *Dobrý den.*

P: *Prosím.*

Z: *Máte časopis?*

P: *Ano, máme.*

Z: *Kolik stojí?*

P: *25 (korun).*

4. Čísla 10 – 100 (*10 – 1000)

Aktivita není zaměřena pouze na desítky, ale i na jednotky (např. 21, 22, 23 ...). Pokud se studenti naučili tento typ čísel již v M1/2, lektor pouze ukazuje na různá čísla a vyvolává jednotlivě studenty, kteří je mají přečíst.

V opačném případě začne učitel nejprve kartičkami s napsanými čísly (student má před sebou handout). Vyučující napíše na tabuli číslovku 10, řekne *deset* a studenti opakují. Tímto způsobem pokračuje až do 100 (*1000, vyšší čísla už nejsou těžká).

5. Opakování dialogu – nakupování

Shodně jako v M2/2/2.3, ale s vyššími cenami. Pozor na důsledné používání nové slovní zásoby, tj. oblečení, trafika atd.

6. Opakování – slovní zásoba

Na závěr tohoto bloku použijeme k opakování veškeré slovní zásoby z tématu Nakupování obrázek *náměstí*. Učitel ukazuje kartičky s jednotlivými druhy zboží a studenti je přiřazují k obchodu, kde ho můžou koupit. Např. učitel ukáže obrázek jogurtu a student řekne: *potravin*.

ČÁST 3

1. Barvy

Učitel má barevné karty (*bílá, černá, modrá, zelená, žlutá, hnědá, červená, oranžová*), které ukazuje studentům a říká barvu: (*Modrá*) / *To je (modrá)*. Studenti opakují po učiteli. Potom učitel ukazuje karty s barvami a vyvolává jednotlivé studenty.

2. Jaká ... ?

Učitel opět pracuje s barevnými kartami. Ptá se: *Jaká je ta barva?* (otázka zapsána na tabuli). A odpoví: *Ta barva je (modrá)*. Potom učitel ukazuje karty s barvami jednotlivým studentům a klade jim shodnou otázku. Nakonec se studenti ptají navzájem: *Jaká je ta barva?* – (*Modrá*). / *Ta barva je (modrá)*.

3. Rodová diference – jaký, jaká, jaké

Studenti mají k dispozici přehled slovní zásoby rozdělené podle rodů. Nejprve nacvičí použití koncovek přídavných jmen u jednotlivých rodů. Rozlišení rodu u podstatných jmen je zjednodušeno podle koncovek (souhláska – mužský, -a – ženský a -o – střední rod). Čteme postupně příklady ženského, mužského a středního rodu.

a) Začínáme ženským rodem, protože už znají otázku *Jaká je ta barva?* Učitel ukáže obrázek žluté papriky a zeptá se: *Jaká je ta paprika?*, studenti odpovídají: *Ta paprika je žlutá*.

Př.: učitel ukáže na obrázek žluté papriky / žlutého banánu / žlutého jablka a zeptá se:

<i>Jaká je ta paprika?</i>	Odp.: Ta paprika je žlutá.
<i>Jaký je ten banán?</i>	Ten banán je žlutý.
<i>Jaké je to jablko?</i>	To jablko je žluté.

Je vhodné mít připraveny nejméně dva další příklady.

b) Potom učitel ukazuje obrázky (barevné / vybarvené) s ovocem, zeleninou a oblečením – věci by měly korespondovat s handoutem! Ptá se studentů na barvu, studenti se zároveň mohou dívat na svůj psaný přehled. V další fázi si studenti můžou klást otázky mezi sebou („řetěz“).

4. Procvičování – slovní zásoba (oblečení)

Učitel ukazuje na části oblečení (nejdříve na sobě – musí být dobře oblečený, ne pouze džínsy a triko☺) a ptá se: *Co je to?* Studenti odpovídají: *To je (svetr)*.

5. Procvičování – barvy

Barvy v následujících cvičeních procvičujte pouze na oblečení.

Učitel ukáže na svetr a zeptá se: *Jaký je ten svetr?*, sám odpovídá: *Ten svetr je zelený*. Potom se ptá jednotlivých studentů a ti odpovídají podle výše uvedeného vzoru. Na závěr tvoří otázky studenti a kladou si je mezi sebou.

*6. Mít na sobě

Učitel ukazuje na sobě jednotlivé části oblečení a říká: *Mám na sobě (modré triko / hnědý svetr / černé kalhoty / hnědé boty / bílé ponožky ...)* Učitel zde neřeší plurál!

Potom vyvolá studenta a ptá se: *Co máte na sobě?* Student popíše svoje oblečení. V další fázi se studenti ptají mezi sebou. Také je možné použít 3. sg. a ptát se: *Co má Ali na sobě?*

***ČÁST 4**

1. Gramatika – časování slovesa mít

(já)	mám	(my)	máme	(já)	nemám	(my)	nemáme
(ty)	máš	(vy)	máte	(ty)	nemáš	(vy)	nemáte
(on, ona)	má			(on, ona)	nemá		

2. Procvičování – sloveso mít

a) Studenti několikrát zopakují časování.

b) Potom každý vytvoří svoji větu a převede ji do negativní formy: *Mám zelený svetr. – Nemám zelený svetr.* Lze rozvinout: *Nemám zelený svetr, (ale) mám modrý svetr.*

c) Podobně: student se zeptá: *Máte zelený svetr?*, další student odpoví: *Nemám zelený svetr, mám červený svetr.*

*d) viz c), jen místo slovesa *mít* student použije *mít na sobě*.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

barva
bílá
blůza
časopis
černá
červená
cigarety
domácí potřeby*
dopisní papír
fialová
hnědá
jaká
jaké
jaký
kabát
košile
malý
maso – uzeniny
mikina
modrá
noviny
obálka
oblečení

obuv
oranžová*
ovoce – zelenina
pohlednice
ponožky
rukavice
růžová
šála
šátek
šaty
tepláky
trafika
velký
zápalky
zástěra*
zelená
žlutá
známka

Fráze:

mít na sobě*

2.3 Orientace a doprava

M2/3

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: schopnost orientace a popisu prostoru
procvičení používání adres – domácí / pracovní
- komunikační: rozlišení typů otázek (*Kde ...? / Je ... / ... nebo ...*)
orientátory *vzadu / vepředu / venku*
Kde pracujete?
Kde bydlíte?
na (poště) / v (bance)
- jazykové: použití prepozic *v* a *na*
konjugace slovesa *pracovat* (*-uju, -uje, -ujete*)
konjugace slovesa *bydlet* (*-ím, -í, -íte*)

ČÁST 1

1. Opakování

Procvičit slovíčka a fráze z M1 – lze využít postupy z minulých hodin (zkombinované s poznatky z ostatních tematických okruhů). Učitel může vyzkoušet reakci studentů na otázky, pokud nereagují, musí nejprve prezentovat celou frázi:

a) Po třídě rozmístěné obrázky s věcmi či lidmi (povolání):

Kdo / Co je to? – To je doktor / autobus / nemocnice ...

Kde je ...? – ... je tady / tam / vlevo / vpravo.

b) Pokud je aktivita 1a) bezproblémová, lze ji rozšířit o variaci:

Je ... tady / tam / vlevo / vpravo? – Ano, ... je (tady). / Ne, ... není (tady). Dále lze rozšířit o otázku s *nebo*. *Je ... tady nebo tam? / vlevo nebo vpravo? – ... je tady / vlevo.* Pokud je třída méně chápavá, učitel názorně gestikuluje.

c) Připravený plán města s institucemi (nejlépe města, kde se koná výuka) – zřetelně označit a objasnit, kde se nacházíme, a trénovat všechny typy otázek: *Co je to? / Kde je ...? / Co je vlevo? / Je (policie) blízko?*

Lektor umístí blíže k sobě na tabuli obrázek např. *policisty*, na stůl obrázek *banánu*, ptá se žáků a zřetelně opakuje: *Kdo je to? – To je policista. / Kde je policista? – Policista je tady. / Je policista vpravo? – Ano, policista je vpravo. / Je policista blízko nebo daleko? – Policista je blízko.* A obdobně u *banánu*. V průběhu opakování učitel zapisuje základní otázky i odpovědi hůlkovým písmem na tabuli (lze na začátku, pokud musí učitel hodně připomínat, nebo na konci jako shrnutí).

*d) Hra: připravené symboly cca 4 institucí (*nemocnice, lékárna, policie, obchod, kino, hotel ...*) + nějaké doplňující znaky (obrázky). Instituce umístíme do prostoru (blíž / dál od sebe). Nejprve popíšeme, aby byl každý student v obraze. Potom přiřadíme ke každé instituci jednoho žáka. Učitel dělá, že hledá instituci a vyvolává dialog:

Dobrý den, je tady nemocnice? – Ne, (tady není nemocnice), tady je policie.

A kde je nemocnice? – Nemocnice je tam / vlevo / vpravo / blízko / daleko.

Je nemocnice daleko? – Ano, je daleko. / Ne, je blízko.

Po předvedení hrají roli hledajícího ostatní studenti.

2. Vzadu / vepředu

V další fázi by se studenti měli seznámit s novými adverbii pro orientaci: *vzadu, vepředu*. Návlek porozumění je stejný jako u cvičení v M1/3/1.4 (tj. umístění obrázků vepředu před studenty a vzadu za nimi + explicitní učitelovy otázky i odpovědi + naznačování prostoru gesty: *Kde je ...? – ... je vepředu / vzadu.*) K procvičení se hodí zase obrázek náměstí (event. široké ulice) se zřetelně označeným bodem, kde se nacházíme (např. stojící človíček) a věcmi a institucemi (lze obohatit např. o *hotel, restaurace ...*). Cvičíme *vepředu / vzadu*, ale (v případě aktivní skupiny) i *vlevo / vpravo*.

3. Venku

Princip viz M2/3/1.2. Pro lepší porozumění by bylo výhodnější operovat se skutečnými předměty (event. s obrázkem člověka n. s druhým lektorem). Jako antonymum k *venku* používat *tady*. Nejprve ukazovat na předměty ve třídě: *(Stůl) je tady. / (Banán) je tady. /*

(*Pan Lában*) je *tady*. Potom postupně dávat předměty za dveře a uvést frázi: ... je *venku*. Nakonec samozřejmě rozmístit věci na obou pozicích (později trénovat na obrázku) a ptát se: *Kde je ...? / Je ... tady? / Co je venku? / Je ... tady nebo venku?*

4. Procvičení orientátorů

a) V tomto cvičení jde o procvičení všech studovaných adverbíí místa (*tady – tam / venku, vpravo – vlevo, vepředu – vzadu*).

V handoutu jsou připraveny různé obrázky prostorů (např. kancelář + část chodby / ordinace + čekárna / obchod + část ulice), s jednoduchým, jednoznačně umístěným vybavením / věcmi, aby studenti byli schopni popisu pomocí orientátorů: *tady / venku* apod. Měli by využívat veškerou slovní zásobu z M1 i M2/1 – 3. Učitel nejprve nechá studenty popsat na jednom obrázku obě místnosti (hlavní prostor je *tady*, vedlejší prostor je *tam / venku*) – případně jim dává návodné a kontrolní otázky. Potom rozdává studentům do dvojic (nebo do skupin) obrázky, které mají popisovat. Na konci nechá jednotlivé dvojice popisovat obrázky před třídou.

*b) Kreslení podle popisu (obrázky nejlépe vystříhnout z časopisů apod.):

- popis podobný jako ve cv. 4a (místnost / 2 místnosti / ulice apod.). Studenti dostanou obrázek, učitel má na tabuli (nebo na přilnavé fólii) připraven náčrtek prostoru, který se bude popisovat. Studenti popisují a učitel se snaží zakreslovat do náčrtku.
- kreslí studenti. Učitel rozdává studentům náčrtek prostoru, který bude popisovat. Řekne / naznačí, že by teď měli kreslit oni a začne pomalu popisovat. Potom některé kresby ukáže třídě (pozor, aby se studenti necítili dotčeni). Pokud zbývá čas, lze zadat stejnou práci do dvojic.

ČÁST 2

1. *Kde pracujete?, Kde bydlíte?*

Třída se naučí konjugaci sloves *pracovat* a *bydlet* v 1., 3. sg. a 2. pl. a otázky *Kde pracujete?, Kde bydlíte?* Učitel má připraveny obrázky různých osob v práci a doma (viz handout) a velkou a velmi zjednodušenou mapu města (resp. 2 – univerzální + toho, kde se koná výuka). Dále několik papírových figurek, které odpovídají obrázkům (event. je sám může nakreslit na tabuli.)

a) Učitel umístí na tabuli několik dvojic obrázků, ukazuje na ně a popisuje je: *To je pan Novák. Pan Novák je doktor. Pan Novák pracuje tady. Pan Novák bydlí tam.* (Věty zapíše na tabuli, studenti mají v handoutech.) Se zbylými obrázky pracují studenti (lze je volat i k tabuli), učitel se jich ptá např.: *Co dělá ... tady / tam? Kde ... pracuje / bydlí?*

b) Učitel má mapu a ukazuje (tj. přemísťuje figurku a zároveň ukazuje na obrázek): *To je pan Novák. Pan Novák je doktor. Pan Novák pracuje tady. Tady je Václavská 6, Praha. Pan Novák bydlí tam. Tam je Vodičkova 12, Praha.* U adresy zdůrazní, že jde o adresu (řekne to, ukáže nějaký dokument ap.) a samozřejmě zapíše na tabuli v podobě, v jaké obvykle píšeme adresy. (Učitel by měl používat jména ulic, která budou studentům známá.)

Náročnější procvičení: Na mapě je zřetelně zapsáno asi 6 adres (učitel je příp. zapíše sám) a učitel umístí jednu osobu vždy ke dvěma adresám (jednou jakoby v domácím oblečení, podruhé v pracovním oblečení). Pokud žáci zvládnou přečíst adresu, lze rovnou procvičovat (studenti sami říkají, učitel se příp. ptá). Pokud nezvládají, musí učitel nejprve přečíst adresy: *To je Vodičkova (ulice) 6, Praha.*

c) Nakonec si učitel nechá obrázek *učitele* (nejlépe fotografii) a říká: *To jsem já. Bydlím v Janského 7, Praha. Pracuju ve Vodičkově 13, Praha.* Pozor, u studentů se nevyžaduje distribuce ve správných pádech! Učitel by měl připomenout prepozici *v*. Zdůrazní rozdíl mezi použitím 1. a 3. osoby singuláru. (Ukazuje na obrázek *pan Novák ...* a na sebe *já ...*) V této části cvičení také na tabuli zapisuje gramatické schéma sloves *pracovat* a *bydlet*. A měl by být případně připraven na variantu *Já nepracuju*.

2. Procvičování – fráze, komunikace

Lze využít jednoduchý obrázek města s institucemi, příp. s jejich adresami a jmény osob. Zřetelně vyznačíme prostor (tj. kancelář, ordinaci ap.) pana (Nováka). Trénujeme souhrnnými drilovými otázkami jako v celém tématu. V případě, že studentům aktivita nečiní větší obtíže, je vhodné zařadit scénku / dialog: např. hledání pana Nováka na úřadě (učitel hledá a klade otázky, každému studentovi je přiřazena jedna instituce, příp. jakou mají adresu apod. Pokud se použije tato strategie, je nutné nechat studenty dané informace vstřebat).

Například:

Prosím vás, kde je policie? – Policie je tam vlevo. Je to blízko.

Dobrý den, prosím vás, je tady policie? – Ano, tady je policie.

Prosím vás, kde je pan Novák? – Pan Novák má kancelář číslo 5 vzadu vpravo.

Dobrý den, prosím vás, je tady pan Novák? – Ano, já jsem Novák. Dobrý den. Co potřebujete? / Bohužel, pan Novák tady není. Počkejte venku. / Je v nemocnici.

Prosím vás, kdy je tady pan Novák? – Pan Novák je tady zítra v 8 hodin.

3. Prepozice *v* / *na*

Nyní se studenti seznámí se základními spojeními s prepozicemi *v* / *na*. K dispozici jsou prototypové obrázky.

na poště

na nádraží

na policii

na výletě

na obědě

doma

v práci

v nemocnici

v kanceláři

ve škole

v bance

v lékárně

Studenti by si měli začít uvědomovat rozdíl mezi např. *pošta* a *na poště*. Cvičí se formou otázek a odpovědí:

Co je to? – To je pošta. (+ obrázek pošty)

Kde je Martin? – Martin je na poště. (+ obrázek Martina na poště)

a) Lektor má sadu obou variant obrázků i se zápisem *pošta* / *na poště* (studenti totéž v handoutech), nejprve celou sadu projde sám a zdůrazňuje rozdíly, potom obchází třídu, ukazuje obrázky a ptá se.

b) Učitel ukazuje obrázky a ptá se: *Kde je autobus? – Na nádraží. / Kde je doktor? – V nemocnici.* Obejde celou třídu, aby si studenti odpovědi vyzkoušeli. Potom můžou studenti dostat sadu podobných obrázků a trénovat mezi sebou.

4. Gramatika – časování sloves *bydlet, pracovat a potřebovat

(já) **bydlím**
(ty) **bydlíš** (vy) **bydlíte**
(on, ona) **bydlí**

(já) **pracuju** (já) **potřebuju**
(ty) **pracuješ** (vy) **pracujete** (ty) **potřebuješ** (vy) **potřebujete**
(on, ona) **pracuje** (on, ona) **potřebuje**

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

banka
doma
hotel
kancelář
kino
nebo
obchod
venku
vepředu
výlet
vzadu

Fráze:

Co potřebujete?
Kde bydlíte?
Kde pracujete?
Počkejte venku.

2.4 Časové údaje

M2/4

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: chápání času
zjišťování časových údajů
hodiny
- komunikační: *Kdy máte čas? – (Ne)mám čas.*
V kolik hodin (ne)máte čas?
vyjádření času (časové výrazy)
tázací slova: *kde, kdy, co, v kolik*
proč / protože
- jazykové: préteritum slovesa *být* (1. – 3. sg., 2. pl.)

ČÁST 1

1. Opakování – hodiny, číslovky

Procvičení slovíček a frází z M1. Lze využít postupy z minulých hodin (zkombinované s poznatky z ostatních tematických okruhů). Učitel může vyzkoušet reakci studentů na otázky, pokud nereagují, musí nejprve prezentovat celou frázi:

Opakování hodin a otázky *V kolik hodin?* s ručičkovými hodinami a kartičkami s digitálním časem (viz M1/4).

2. Digitální čas

Učitel se studenty zopakuje čísla (hlavně 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 55) – jednoduše, pomocí kartiček s číslicemi.

Potom vysvětlí způsob vyjadřování času (např. *10:25 = deset dvacet pět*) prostým řazením čísel a procvičí nejdříve na digitálním, potom na ručičkovém záznamu. Dále rozdá kartičku s digitálním záznamem času všem studentům, aby si každý zkusil otázku i odpověď. Nakonec lze drilovat vyjádření časového údaje i pomocí otázky *V kolik hodin?* a prepozice *v*.

3. Opakování – časová adverbia, kalendář

a) opakování otázky *Kdy?*, částí dne a předložkových výrazů

- pracujeme s obrázkem rodiny (figury – otec, matka, dcera, syn): ke každé figuře učitel překreslí (nebo umístí) na tabuli denní program (časové údaje, symbolizující aktivity ráno, dopoledne, odpoledne, večer). Studenti mají handout i s přepsaným dialogem, viz níže.
- učitel si vezme figuru otce a ptá se na jednotlivá políčka: *Kdy je otec v práci?* (používá předložkový výraz, ne *tady*) a sám odpovídá: *Otec je v práci dopoledne.* Lze obměňovat: *Je otec ráno v práci? – Ano, je ráno v práci / Ne, není ráno v práci.* (Přepsat základní otázky a odpovědi na tabuli.)
- na další figury se učitel ptá studentů. Potom rozdá vždy jednu figuru do dvojice, aby si studenti procvičili otázky i odpovědi. Na závěr se znovu na tuto figuru ptá.

b) dny v týdnu

- práce s kalendářem (týdenní rozpis). Pracujeme s figurkou člověka a jeho týdenním kalendářem, ve kterém jsou vyznačeny symboly / obrázky míst, kde v daný den je.
- učitel uvede drilový dialog: *Kdy je (Petr) na poště? – (Petr) je na poště v pondělí.* Variace: *Je v pondělí (Petr) na poště? / Kde je (Petr) v pondělí?*

*c) hra do dvojic

- ke hře je třeba dvou variant vyplněného kalendáře (např. PO – nemocnice, ÚT ...): jeden z dvojice dostane variantu A, druhý variantu B. Dále oba studenti dostanou druhý materiál: obrázky / symboly míst a nevyplněný týdenní kalendář, který má pouze vyznačené dny. (Viz handout.)

- studenti si materiál prohlédnou, aby dobře rozuměli, příp. jim učitel pomůže. Zaplněný kalendář vždy koresponduje s obrázkem (a prázdným kalendářem), které dostal kolega.
- princip: student s obrázkem se ptá: *Kdy jste v nemocnici? / Kde jste v pondělí?*, student s vyplněným kalendářem odpovídá: *V nemocnici jsem v pondělí. / V pondělí jsem v nemocnici.* Potom si role vymění.
- lze variovat i s uvedením času. Hru je nutné nejprve předvést, aby všichni studenti rozuměli principu

ČÁST 2

1. *Má čas ... / nemá čas ...*

Píšeme nové fráze na tabuli, aby si studenti zopakovali rozdíl mezi 1., 3. sg. a 2. pl.

Nejdřív musí studenti porozumět tomu, co znamenají výrazy *mám / nemám čas*. Lze použít obrázky pracujícího / relaxujícího člověka, event. učitel sám situaci zahraje. Zároveň komentuje obrázky (*Martina*) *má / (ne)má čas*, či komentuje vlastní hraní.

K procvičení má učitel připraveno několik dalších obrázků. Ptá se studentů: *Má ... čas?* a studenti odpovídají: *Má čas. / Nemá čas.*

2. *Kdy má(te) čas? / Máte čas v ...? / Mám čas ...*

Při této aktivitě se používá velký kalendář s obrázkem (činností), volnými políčky a názvy dnů. Nejprve je třeba ho popsat (kdo, co, kde, kdy?). Potom se učitel ptá: *Kdy má ... čas?* a odpovídá si: *Má čas v pondělí.* Pak se ptá studentů a oni podle obrázku odpovídají. Všichni studenti dostanou podobný kalendář (viz handout) a učitel s každým postupně sehraje scénku: *Kdy máte čas? – V pondělí.* Učitele vystřídají v kladení otázky po chvíli studenti. Lze také otázku obměnit: *Máte čas v pondělí? Ano, (v pondělí) mám čas. / Ne, (v pondělí) nemám čas.*

3. *Kdy máte čas? / V kolik hodin ...?*

Studenti dostanou další kalendáře, kde bude v konkrétním dni spolu s obrázkem činnosti uveden i čas. V některých dnech může být i více činností v různých časech. Ptáme se způsobem: *Máte čas v pondělí v 5 hodin?* Student podle svého kalendáře zjistí, jak na tom je v danou hodinu a odpoví: *Mám čas* nebo *Nemám čas*. Učitel nejprve předvede, a potom nechá studenty pracovat ve dvojicích. Na závěr se ptá studenta na jejich kolegu: *Kdy má (Ahmed) čas?*

4. *Proč / protože*

Studenti budou pracovat jen s předložkovými výrazy. Třída má k dispozici stejné kalendáře jako v M2/4/3.3, měla by se naučit fráze *Proč nemá ... čas? – Protože je v / na ...* Učitel použije pro výklad jeden týdenní kalendář se dny a hodinami. Ptá se již na známé otázky: *Má ... čas v pondělí v 5 hodin?* a studenti odpovídají (příp. si učitel odpoví sám): *Nemá čas*. Učitel naváže otázkou *Proč nemá čas? – nutné dát důraz na intonaci, aby bylo zřejmé, že jde o otázku (slovo proč může učitel vysvětlit pomocí „otazníku“*. Pozor při zápisu na tabuli:

Proč nemá čas? Protože je v nemocnici.

?

Dále lze obměňovat pomocí otázek: *Kde je v (pondělí)? Kdy je (v nemocnici)? V kolik hodin je v / na ...?*

ČÁST 3

1. Byl / byla

V tomto cvičení se studenti seznámí s formami minulého času slovesa *být*.

Používáme cca tři zjednodušené obrázky pracovního týdne (připravené např. z M2/4/1.3 či z 2/3. Nebo je učitel může nakreslit na tabuli – vhodné, protože za *dnes* může označit reálný den výuky). Jedná se tedy o vyznačené dny se symbolickým zakreslením aktivity (viz výše, např. znovu značky míst). Učitel pracuje s dvojicí postav (např. pan a paní Novákovi).

V užívaném kalendáři lektor označí den, který je „*dnes*“ (nejlépe den ke konci týdne) a ověří, že všichni studenti chápou význam. Ptá se: *Kde je pan Novák dnes? – Dnes je pan Novák (ve škole)*. Pro ujasnění může pokračovat se jmény studentů ve třídě:

Kde je pan ... dnes? – Dnes je ve škole / tady.

Potom učitel položí otázku: *Kde byl pan Novák v (pondělí)?* Zdůrazní slovo *byl*. Sám si celou větou odpoví: *Pan Novák byl v nemocnici* (oboje zapíše na tabuli). Dále se ptá studentů a nechá je reagovat. Následně použije jiný obrázek s novou identitou a znovu se ptá: *Kde je pan Procházka dnes? Kde byl pan Procházka v (pondělí)?* Při třetím obrázku pracovního týdne se ptají a odpovídají sami studenti: *Kde je / byl pan Kubišta dnes? / v pondělí?*

Stejnou aktivitu provede učitel se třídou i v ženském rodě (např. paní Nováková). Při zápisu na tabuli patřičně zdůrazní rozdíl ve slovech *byl / byla*. V závěru se učitel ujistí, že studenti chápou rodovou diferenci.

2. Byl jsem / byla jsem

Učitel začne mluvit o sobě, používat 1. sg. *byl jsem / byla jsem* (zápis na tabuli) a případně kreslit aktivity na tabuli či využívat nějakého již použitého kalendáře: např. *V pondělí jsem byl/a v nemocnici. V úterý jsem byl/a ve škole. Ve středu jsem taky byl/a ve lékárně*. Při tom stále gesty zdůrazňuje, že jde o 1. sg. a muže / ženu. Potom se zeptá některého z chápavějších studentů: *Kde jste byl/a v pondělí?*, nechá ho reagovat, a pak oslovuje celou třídu: *Kde jste byl/a v ...?* Důsledně opravuje špatné používání koncovky *-a*.

Na závěr zapíšeme systém do tradiční tabulky. Doplníme formální oslovení a se studenty konjugaci zopakujeme (včetně zájmen).

(já)	jsem byl / byla	(vy)	jste byl / byla
(ty)	jsi byl / byla		
(on)	byl		
(ona)	byla		

3. Včera, minulý / tento týden, měsíc, rok

K vysvětlení časových výrazů učitel potřebuje nástěnný roční kalendář s evidentními rozdíly mezi dny / týdny / měsíci (pokud by se našel nějaký na dva roky, bylo by to ideální). S pomocí dat, odkazů na kalendář a opozit vysvětlí nové výrazy. *Dnes* (např. 10.11.) – *včera* (9.11.), *tento týden* (naznačit na tabuli) – *minulý týden*, *tento měsíc* (ukázat na kalendáři) – *minulý měsíc*, *tento rok* (např. 2004) – *minulý rok* (2003). Vše zapíše. Potom si vezme za příklad pana Nováka / paní Novákovou, používá kalendář a k tomu ukazuje symbolické obrázky, které si již dopředu připravil: např. *Pan Novák byl minulý rok v nemocnici. Pan Novák byl minulý měsíc v Rakousku. Pan Novák byl minulý týden na policii. Pan Novák byl včera ve škole.*

Následně se snaží zapojit nové výrazy do otázek typu: *Kde jste byl/a včera / minulý týden / minulý měsíc / minulý rok?*, studenti reagují. Lze případně nechat ptát se některého studenta.

*4. Dialogy

S dialogy tohoto typu lze různě pracovat. Např. rozstříhané skládat dohromady, číst (předvádět), vymýšlet podobné, ptát se na fakta z dialogů (např. *Byl pan Novák včera na poště? / Kde byla včera paní Kubešová?*).

Formální konverzace:

1.

*Dobrý den, paní Malá.
Dobrý den, pane Nováku. Kde jste byl včera?
Včera jsem byl na poště.
A byla tam taky paní Kubešová?
Ano, byla.*

2.

*Dobrý den, pane Koubo.
Dobrý den, paní Procházková. Jak se máte?
Mám se dobře, ale minulý týden jsem byla nemocná.
Byla jste v nemocnici?
Ne, byla jsem doma.*

Neformální konverzace:

1.

*Ahoj Lenko.
Ahoj Martine. Kde jsi byl včera?
Včera jsem byl ve škole.
A byla tam taky Helena?
Ano, byla.*

2.

*Ahoj Martine.
Ahoj Lenko, jak se máš?
Mám se dobře, ale minulý týden jsem byla nemocná.
Byla jsi v nemocnici?
Ne, byla jsem doma.*

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

proč
protože
týden
měsíc
rok
včera
minulý
tento

Fráze:

mám čas / nemám čas
byl/a jsem

2.5 Práce

M2/5

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: komunikace o profesi
jednoduchý profesní životopis
- komunikační: *Mám / Nemám práci*
Co jste dělal/la (v roce ...)?
- jazykové: préteritum slovesa *dělat* (2. pl)
úvod do konjugace sloves – 3. sg.

ČÁST 1

1. Opakování – profese, fráze *Kdo je to?, Je to ...?*

Učitel ukáže na sebe a řekne *Jsem učitel*. Potom ukáže na studenta: *Kdo je to?* a čeká na odpověď: *To je student*. Potom používá obrázky s profesemi (mužské) a ptá se: *Kdo je to?* Studenti podle obrázků odpovídají: *To je (doktor)*. Pokud nevědí, společně opakují. Lektor procvičí postupně se všemi studenty (obměňuje profese). Lze použít i otázku typu: *Je to učitel?*, procvičují se pozitivní i negativní odpovědi.

2. Mužský a ženský rod

Učitel ukáže na sebe a řekne: *Jsem učitel / Jsem učitelka* (obrázek učitele / učitelky). Učitel potom ukáže obrázek s učitelkou a řekne: *To je učitelka*. (Učitelka naopak.) Poté učitel ukáže na studenta: *To je student* (obrázek studenta). Potom ukáže na studentku: *To je studentka* (obrázek studentky). Dále používá kartičky s profesemi (mužskými i ženskými) a vyvolává jednotlivě studenty. Je důležité soustředit se na rozdíly ve vyjádření mužské a ženské profese, tj. na sufixy.

3. Opakování – *Co děláte?*

Zopakujeme otázku *Co děláte?* a necháme studenty říct jejich profesi.

4. Opakování – rodina

a) slovní zásoba – viz M1/6/2.3

b) učitel používá obrázky rodiny. Ukáže např. obrázek bratra – studenta a ptá se: *Co dělá váš bratr?*, odpoví: *Můj bratr je student*. Procvičí se všemi studenty, potom se studenti ptají navzájem.

ČÁST 2

1. Slovesa ve 3. sg.

Naučíme studenty, co dělají jednotlivé profese. Procvičíme na obrázcích: učitel ukazuje obrázky, říká, kdo co dělá, a zapisuje na tabuli (3. sg. prézenta).

- *učitel / učitelka – učí, doktor / doktorka – léčí, uklízeč / uklízečka – uklízí, kuchař / kuchařka – vaří, řidič / řidička – řídí,*
- *student / studentka – studuje, dělník / dělnice – pracuje, (zákazník / zákaznice – kupuje),*
- *prodavač / prodavačka – prodává,*
- *žena v domácnosti – uklízí, stará se o děti, myje nádobí, vaří.*

Potom ukazuje studentům a ptá se jich, co dělají lidé na obrázcích.

2. Opakování – préteritum slovesa *být*, *Co jste dělal ... ?*

Použijeme náčrt „časové osy“ (čára rozdělená na dílky = roky): 1980, 1985, 1990, 1993, 1996, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 ... Učitel ukazuje na současný rok (2004) a říká:

Jsem učitel. Ukáže na rok 2000: *Byl jsem učitel*, potom ukáže na rok 1996: *Byl jsem student.*

Pak lektor ukazuje na jednotlivé roky a ptá se studenta: *Co jste dělal v roce (1990)?* Letopočty se používají pouze pro pasivní porozumění. Studenti jednotlivě odpovídají: *Byl jsem ...* Dále trénují tuto aktivitu mezi sebou, učitel je kontroluje.

***3. Letopočty**

Vysvětlit čtení letopočtů:

1900 – devatenáct set, teprve potom další (1997)

2000 – dva tisíce (a pak 2001 ...)

Učitel na tabuli zapíše čísla několik letopočtů a studenti se pokusí je přečíst. Dále lze trénovat modifikací cv. M2/5/2.2: *Co jste dělal v roce 1999? – Byl jsem učitel.*

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovička:

zákazník / zákaznice

Fráze:

léčí

studuje

učí

prodává

pracuje

uklízí

stará se o děti

myje nádobí

vaří

2.6 Bydlení

M2/6

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: základní popis bytu / domu
- komunikační: vybavení bytu / domu
- jazykové: adjektiva (antonyma)
ten / ta / to

ČÁST 1 – KDE BYDLÍM

1. Opakování

Učitel se ptá (a píše na tabuli): *Kde bydlíte? Jaká je vaše adresa?* Několik studentů říká svou adresu. / Každý student píše svoji adresu, několik studentů ji přečte.

2. Popis bytu / domu

a) Učitel pracuje s textem (viz níže). Na tabuli jsou obrázky objektů, včetně názvu: *dům, byt, uprchlický tábor* + dům s místnostmi a předměty, jejichž názvy jsou také zapsány. Studenti dostanou shodný handout. Učitel pomalu říká text a zároveň jednotlivé objekty ukazuje na obrázcích. Studenti každou větu opakují.

Kde bydlíte? Máte dům? Máte byt? Teď bydlím v uprchlickém táboře. Tady je přízemí. To je jídelna, tam je kancelář, koupelna a záchod. V koupelně je sprcha a umyvadlo. Tady jsou schody. To je 1. patro. Tady jsou pokoje a taky koupelna a záchod.

b) Studenti mají sadu obrázků s jednotlivými objekty ze cv. 2a. Trénink slovní zásoby: učitel pojmenovává objekty a studenti ukazují své obrázky / učitel ukazuje na jednotlivé obrázky na tabuli a studenti je pojmenovávají.

3. Procvičování – slovní zásoba

Každý student dostane podobný text jako ve cv. 2a, ve kterém jsou objekty zakresleny, ale jejich názvy vynechány. Studenti se jednotlivě nebo ve dvojicích snaží doplnit chybějící slova do textu.

*4. Exkurze

Učitel doplní slovní zásobu podle místních poměrů v táboře, např. *klubovna, televize, knihovna, prádelna* ... Studenti jdou na exkurzi po svém vlastním domě. Několik z nich zkusí dělat průvodce.

ČÁST 2 – V POKOJI

Učitel pracuje s obrázkem pokoje (studenti mají v handoutech). Jednotlivé předměty jsou očíslovány. Vedle obrázku jsou ve sloupci pojmenování předmětů. V pokoji jsou *stůl, židle, postel, skříň, police, obraz, zrcadlo, křeslo, lampa, okno, dveře, telefon, květina*.

1. Slovní zásoba

Nejdříve učitel čte jednotlivá slova. Studenti po něm opakují. Pokud jsou studenti schopni jednotlivá napsaná slova rozlišit, nechá jim učitel několik minut, aby zkusili výrazy přiřadit k očíslovaným předmětům. Potom učitel ukazuje jednotlivé předměty na obrázku a pojmenovává je. Dále procvičuje tak, že ukazuje předměty na obrázku a studenti se je snaží pojmenovat.

2. Popis obrázku

Učitel má dvě sady obrázků s různým uspořádáním předmětů v pokoji. Připomene studentům slova *vpravo, vlevo, vepředu, vzadu*. Jako příklad popíše velký obrázek na

tabuli. (Upozorní na vazbu *dveře jsou*.) Rozdá obrázky do dvojic studentům (každý má jiný obrázek). Studenti si vzájemně své obrázky popisují.

3. Procvičení – doplňování obrázku 1

Pro tuto aktivitu použije učitel dva odlišné obrázky. Pokoj na každém z nich obsahuje 8 předmětů, 5 z nich chybí (rozmístění předmětů je na obou obrázcích stejné, ale chybějící předměty jsou na každém obrázku jiné). Učitel předvede dialog:

A: *Máte skříň?*

B: *Mám.*

A: *Máte postel?*

B: *Nemám. Kde je postel?*

A: *Postel je vzadu vpravo.*

Poté rozdá dvojicím studentů obrázky, každý ze dvojice má odlišnou verzi obrázku. Úkolem je doplnit obrázky tak, aby spolupracující studenti měli na obrázku všech třináct objektů.

4. Procvičení – doplňování obrázku 2

Máme dva odlišné obrázky. Na obrázku 1 jsou čísla rozmístěná v pokoji (zaujímají místa jednotlivých předmětů). Obrázek 2 je prázdný pokoj a vedle něho jsou zakresleny očíslované předměty. Učitel ukáže dialog:

A (obr. 1): *Co je číslo jedna?*

B (obr. 2): *Číslo jedna je postel. Kde je postel?*

A si zapíše nebo nakreslí k 1 postel a říká: *Postel je vlevo vepředu.*

B si zakreslí postel a říká: *Co je číslo dvě?*

Úkolem je dle instrukcí zaplnit pokoj na obrázku 2 a pojmenovat předměty na obrázku 1, které jsou zaznamenány číslem.

5. Procvičení – kreslení podle popisu

Učitel má dva různé obrázky (lze použít obr. z M2/6/2.2). Na každém obrázku jsou objekty v pokoji rozmístěny jinak. Učitel dá jednomu ze dvojice studentů obrázek 1. Druhý student kreslí pokoj podle jeho popisu. Následně si studenti role vymění.

ČÁST 3 – ADJEKTIVA

1. Slovní zásoba – adjektiva

a) Učitel čte jednotlivá adjektiva, studenti po něm opakují: *velká, malá, nová, stará, drahá, levná, hezký, ošklivý, světlý, tmavý, špinavé, čisté.*

b) Studenti dostanou papír s obrázky, vedle nich je seznam předmětů s adjektivy. Učitel čte seznam a studenti se snaží přiřadit popisky k obrázkům (*špinavé / čisté okno, velká / malá květina, světlý / tmavý pokoj, nová / stará židle, drahá / levná lampa, hezký / ošklivý obraz*).

2. Hra – pexeso

Studenti ve dvojicích (trojicích) dostanou pexeso (rozstříhané obrázky, které používali v předchozím cvičení), hrají pexeso, ale při každém obrácení musí říct, co je na obrázku. Pokud obrázky správně nepojmenují, nemohou si je vzít.

*3. Opozita

Každý student dostane 1 obrázek (z výše používaných) a má za úkol najít studenta, který má opozitum. Učitel rozehraje komunikační hru s vlastní dvojicí obrázků: *Já mám špinavé okno. Máte čisté okno?*, chodí po třídě a ptá se jednotlivých studentů. Ti odpovídají např.: *Ne, (nemám čisté okno), mám (ošklivý obraz)*. Tak pokračuje, až najde studenta, který má *čisté okno*. (Případně je vhodné před samotnou hrou obrázky znovu rozdat, aby studenti nevěděli, kdo má jaký obrázek.) Potom hrají studenti sami, všichni najednou chodí po třídě a hledají svůj protějšek.

5. Popis předmětů pomocí adjektiv

Učitel ukazuje na předměty v místnosti a ptá se: *Co je to?* Student/-i odpovídá/-ají: *To je židle*. Učitel pokračuje otázkou: *Jaká je ta židle?* Student/-i odpovídá/ají: *Stará / ošklivá apod.*

*Na závěr může učitel zopakovat rodové koncovky u adjektiv a zájmena *ten, ta, to*.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

1. patro	pokoj
byt	police
čistý	postel
drahý	přízemí
dům	schody
dveře	skříň
hezký	sprcha
jaký	stará
jídlna	světlý
kancelář	špinavý
koupelna	ta*
křeslo	telefon
květina	ten*
lampa	tmavý
levný	to*
malý	umyvadlo
nový	uprchlický tábor
obraz	velký
okno/okna	záchod
ošklivý	zrcadlo

2.7 Instituce

M2/7

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: důležité adresy
definování právního statutu
způsob komunikace s úřady
- komunikační: psaní adres
Kde jste pracoval?
Jaké máte vzdělání?
Máte řidičský průkaz?
komunikace s policií a cizineckou policií
komunikace s pracovním úřadem
vyplňování dotazníků apod.
- jazykové: konjugace -uju (-ova- slovesa: *pracovat*)

ČÁST 1 – POŠTA

1. Opakování – *potřebuju*, slovní zásoba

Opakování slovní zásoby z tématu pošta z M1/7. Učitel má předměty (obálka, papír, známka), vystupuje jako poštovní úředník a studenti si k němu chodí tyto věci kupovat. Říkají: *Dobrý den, prosím vás, potřebuju papír*, učitel řekne cenu a student zaplatí papírovými penězi, které jim učitel předtím rozdál. Je možné též používat: *Prosím vás, máte ...?*, také procvičujeme použití *Děkuju, Není zač* nebo *Prosím a Nashledanou*.

2. Opakování – adresa 1

Opakování slovní zásoby z M1/7 spolu s novými slovíčky (*adresa, jméno, příjmení, ulice, číslo, město, země, poštovní směrovací číslo*) a uvedení otázky: *Jaká je vaše adresa?* Na tabuli jsou předepsané kolonky (jméno, příjmení atd.). Učitel klade tuto otázku a studenti píšou na tabuli údaje do jednotlivých kolonek. Když se vystřídá několik studentů, učitel rozdá papíry s týmiž kolonkami a všichni studenti si je zkusí sami vyplnit. Vyplněné formuláře učitel vybere a opravené vrátí studentům.

3. Adresa 2

Zkusíme napsat adresu jiných lidí. Uvedeme otázku: *Jaká je adresa vašeho otce / matky / bratra / sestry*. Opět nejdříve píše údaje postupně několik studentů na tabuli, potom rozdáme papíry a každý si zkusí sám napsat adresu někoho ze svých příbuzných. Používáme stejné předtištěné papíry jako v předchozím cvičení. Učitel znovu papíry vybere a opraví.

4. Adresa, na poště

Nakonec se studenti naučí psát adresu na obálku. Učitel jim na tabuli ukáže, kam se které údaje píšou. Společně hrají scénku „na poště“. Učitel je poštovní úředník, studenti k němu přicházejí a říkají: *Dobrý den, prosím vás, potřebuju poslat dopis. Kolik stojí dopis do (země)?* Učitel odpoví částkou, student zaplatí, poděkuje a odevzdá dopis.

5. Důležité adresy

Učitel si musí zjistit adresy úřadů, se kterými musí studenti nejčastěji komunikovat, tj. zřejmě cizinecká policie, pracovní úřad, úřad sociálního zabezpečení. Tyto adresy pověsí na tabuli nebo nástěnku, též je rozmnoží a rozdá studentům. Ptá se jich, jaká je adresa cizinecké policie atd. a studenti se adresy pokusí přečíst.

ČÁST 2 – POLICIE

1. Definování právního statutu

Učitel položí otázku *Kdo jste?* a předvede, jak na ni odpovědět (*Jsem občan České republiky, jsem učitel, bydlím ...*). Podle aktuálního právního statutu studentů uvede jejich odpověď, např. *jsem žadatel o azyl ...*. Hra na policistu: všichni studenti na otázku odpoví a definují svůj status.

2. Slovní zásoba – doklady

Opakování slova *doklady* a slovní zásoby s ním spojené (*jméno, příjmení, bydliště, datum narození, státní příslušnost*). Na tabuli jsou opět kolonky k vyplnění a několik studentů je tam vyplní. Potom dostanou doklady se stejnými předtištěnými kolonkami a každý sám si je vyplní.

3. Otázky o dokladech

Učitel hraje policistu a po jednotlivých studentech požaduje jejich doklady: *Vaše doklady, prosím*. Student mu podá svůj vyplněný doklad, učitel se ptá dál a odpovědi kontroluje podle studentova dokladu: *Vaše jméno / Jak se jmenujete?, Odkud jste?, Vaše adresa / Kde bydlíte?, Co děláte?* Otázky učitel předem zapsal na tabuli a probral jejich význam, zvláště otázku *Jak se jmenujete?*, která je pro studenty nová.

4. Druhy dokladů

Učitel uvede různé druhy dokladů (*pas, občanský průkaz, řidičský průkaz, povolení k pobytu*) pomocí obrázků nebo skutečných dokladů. Zdůrazní, že slovo *doklady* je nadřazený pojem všem těmto jednotlivým druhům dokladů. Nejdříve procvičí tuto slovní zásobu otázkou *Co je to?*, potom se ptá: *Máte občanský průkaz?* Odpověď je buď kladná nebo záporná. Nakonec učitel použije otázku: *Jaké doklady máte?* Studenti vyjmenují doklady, které vlastní.

5. Pas nebo povolení k pobytu

Na tabuli jsou napsané kolonky: *jméno, příjmení, číslo pasu, státní příslušnost, datum narození, místo narození, pohlaví*. Nejdříve vysvětlíme význam nových výrazů. Několik studentů vyplní kolonky na tabuli, a potom studenti dostanou každý svůj předtištěný doklad a vyplní si ho.

Dále se mohou jednotliví studenti střídat v roli policisty, požadovat doklady po ostatních a klást různé otázky.

ČÁST 3 – PRACOVNÍ ÚŘAD

1. Opakování – fráze *Máte práci? Nemám práci.*

Opakování otázky *Máte práci?* a odpovědi *Nemám práci*, které studenti znají z tématu M1/5. Učitel následně uvede otázku *Pracujete?* a odpověď *Ne/pracuju*. Na tabuli je nápis *Úřad práce*, který učitel vysvětlí jako místo, kam chodíme, když nemáme práci.

2. Opakování – *zaklepat, vejít, potřebuju, vyplnění formuláře*

Opakování scénky z úvodní lekce (M1/1) se zaklepáním a vejítím do místnosti. Poté by se měl student, který vejde, naučit formulovat větu: *Dobrý den, prosím Vás, potřebuju práci*. Učitel – úředník mu položí několik otázek: *vaše jméno, bydliště, profese (povolání)*. Nakonec mu dá formulář, který si student zkusí sám vyplnit, zatímco scénku hraje další student. Když se všichni postupně vystřídají a formuláře jsou vyplněné, odevzdají je učiteli, který je zkontroluje a opravené vrátí studentům.

3. Co jste dělal/la, kde jste pracoval/la, Jaké máte vzdělání?, Máte řidičský průkaz?

Učitel uvede otázky v minulém čase: *Co jste dělal?*, *Kde jste pracoval?* a odpovědi: *Byl/la jsem (dělník/dělnice)*. (Minulý čas slovesa *být* i frázi *Co jste dělal/la?* studenti znají z M2/5.) Lektor pokračuje otázkou *Odkud jste?* Když dostane odpověď, zeptá se, co student dělal a kde pracoval ve své zemi. Potom vysvětlí slovo *vzdělání* a uvede termíny *základní*, *střední* a *vysokoškolské*. Nakonec položí otázku *Máte řidičský průkaz?* Ptá se takto několika studentů, pak lze sehrát celý rozhovor s úředníkem na úřadě práce.

4. Adresa pracovního úřadu

Učitel rozdá studentům papíry s fotokopii obálky (s předtištěnými linkami) a zeptá se: *Jaká je adresa pracovního úřadu?* Studenti napíší adresu na obálku na papíře. Důležité adresy (viz cv. 1.5) jsou stále na tabuli a studenti si je mohou opsat. Nakonec studenti odevzdají papíry učiteli, který opraví případné chyby.

ČÁST 4 – CIZINECKÁ POLICIE

1. Povolení k pobytu

Termín *povolení k pobytu*: výraz vysvětlíme tak, že je to doklad, který člověk potřebuje, když chce bydlet v České republice. Můžeme použít občanský průkaz jako příklad dokladu, který má občan ČR, cizinec však potřebuje povolení k pobytu. Potom uvedeme věty: *Potřebuju povolení k pobytu. Ne/mám povolení k pobytu.*

2. Komunikace s cizineckou policií – otázky

Učitel pracuje s následujícími otázkami: *odkud jste, kde bydlíte, jak dlouho jste v ČR, jste ženatý / vdaná, máte děti, kolik máte dětí, kde bydlí váš / vaše manžel/ka, vaše děti, proč jste v ČR?* Většinu by měli chápat, některé jsou však nové a bude je třeba vysvětlit.

Když se vyučující dostane k otázce *Proč jste v ČR?*, uvede jako odpověď *Protože žádám o azyl* a vysvětlíme význam této fráze. Všechny otázky jsou napsané na tabuli a učitel je postupně pokládá studentům, přitom na příslušnou otázku ukazuje. Ptá se a odpovídá, dokud nejsou studentům otázky jasné. Potom přejde k písemné formě.

3. Žádost o povolení k pobytu

Studenti dostanou dotazník žádosti nadepsaný *žádost o povolení k pobytu*. Nejprve vysvětlíme slovo *žádost* (jako papír, který musím vyplnit, když něco potřebuju). Dotazník sestává z následujících kolonek: *jméno + příjmení, země původu, datum narození, pohlaví, jak dlouho jste v ČR, bydliště v ČR, stav, bydliště manžela / manželky, počet dětí, důvod pobytu v ČR*. Vše, co mají studenti před sebou na papíře, je též napsáno na tabuli.

Jednotlivé kolonky nejdříve vysvětlíme pomocí otázek, které již znají (např. *země původu = odkud jste, pohlaví = jste muž nebo žena*). Potom necháme jednoho nebo dva studenty vyplnit dotazník u tabule. Nakonec každý sám vyplní svůj dotazník na papíře, učitel dotazníky vybere a opraví.

4. Adresa cizinecké policie

Učitel rozdá studentům papíry a zeptá se: *Jaká je adresa cizinecké policie?* Studenti napíší adresu (opět opíší z tabule) a odevzdají papíry učiteli, který opraví případné chyby.

ČÁST 5

1. Gramatické cvičení

Uvedeme časování sloves *pracovat*, *potřebovat* a *jmenovat se* v sg. a 2. pl. Časování je napsáno na tabuli:

(já) pracuju	(já) potřebuju
(ty) pracuješ	(ty) potřebuješ
(on, ona) pracuje	(vy) pracujete
	(vy) potřebujete
	(on, ona) potřebuje

(já) jmenuju se	(vy) jmenujete se
(ty) jmenuješ se	
(on, ona) jmenuje se	

Několikrát necháme studenty časování obou sloves odříkat. Nakonec ještě položíme několik otázek obsahujících tato slovesa a necháme studenty odpovědět.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

poštovní směrovací číslo
povolení k pobytu
země
bydliště
datum narození
státní příslušnost
občanský průkaz
řidičský průkaz
žádost

Fráze:

Jaká je vaše adresa?
Jak se jmenujete?
Co jste dělal?
Kde jste pracoval?
Máte řidičský průkaz?

2.8 Aktivita

M2/8

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: strukturace denního programu
- jazykové: přítentní konjugace sloves

ČÁST 1

1. Opakování – slovní zásoba M2/5

Učitel má obrázky profesí *učitel/ka, doktor/ka, kuchař/ka, uklízeč/ka, řidič/ka, student/ka, prodavač/ka*. Postupně je ukazuje studentům a ptá se: *Co dělá (kuchař)?* Studenti odpovídají a učitel slovesa zapisuje na tabuli.

2. Slovní zásoba – rodina Klausových, Kdo / Kde je a co dělá?

Učitel rozdává studentům komiksové obrázky ze života rodiny Klausových, na tabuli má stejné obrázky zvětšené.

a) Učitel ukazuje na komiks s paní Klausovou a ptá se: *Kde je paní Klausová ráno / dopoledne / odpoledne / večer?* Studenti podle obrázků odpovídají: *Paní Klausová je doma / na nádraží / v restauraci.* (Místa je možné předem napsat na tabuli nebo jejich seznam rozdat studentům, aby z nich studenti mohli vybírat).

Dále učitel říká: *Ráno je paní Klausová doma – vstává.*

Dopoledne je paní Klausová na nádraží – čeká na autobus.

Odpoledne je paní Klausová v restauraci – obědvá.

Večer je paní Klausová doma – poslouchá rádio.

Pak se učitel ptá studentů: *Co dělá paní Klausová ráno / dopoledne / odpoledne / večer?* Pokud studenti nedokážou odpovědět, učitel slovesa znovu zopakuje. Na závěr může učitel připomenout slova *kde, kdy* a otázky kombinovat: *Co dělá paní Klausová v parku? Kdy paní Klausová pracuje? Kde je paní Klausová večer? ...*

b) Učitel ukazuje na komiks s panem Klausem a pracuje s ním stejným způsobem jako v bodě 2b. Tentokrát by se však studenti měli naučit slovesa: *Ráno je pan Klaus venku – sportuje.* / *Dopoledne je pan Klaus na úřadě – pracuje.* / *Odpoledne je pan Klaus v obchodě – nakupuje.* / *Večer je pan Klaus doma – telefonuje.*

c) Učitel ukazuje na komiks s Davidem a pracuje s ním stejným způsobem jako v bodě 2b. Tentokrát by se však studenti měli naučit / zopakovat slovesa: *Ráno je David doma – spí.* / *Dopoledne je David venku – kouří.* / *Odpoledne je David v kanceláři – vaří kávu.* / *Večer je David v obchodě – platí.*

d) Učitel ukazuje na komiks s Markétou a pracuje s ním stejným způsobem jako v bodě 2b. Tentokrát by se však studenti měli naučit slovesa: *Ráno je Markéta doma – čte noviny.* / *Dopoledne je Markéta ve škole – píše diktát.* / *Odpoledne je Markéta venku – hraje volejbal.* / *Večer je Markéta v restauraci – pije pivo.*

3. Procvičování – slovesa

a) Učitel uvede několik otázek jako příklad (a napíše je na tabuli): *Co dělá Markéta večer? Kdo hraje volejbal? Kde je pan Klaus odpoledne? Kdo je ráno doma?* Pak se studenti navzájem ptají, co dělají Klausovi. Pokud studenti nejsou aktivní, má učitel připravený seznam otázek, ptá se a jednotliví studenti odpovídají.

b) Studenti dostanou prázdný náčrt komiksu, kde jsou místo osob a akcí prázdné čtverečky. Před sebou mají na hromádce rozstříhané kartičky, na kterých jsou jednotlivé osoby v činnosti. Učitel říká např.: *Paní Klausová ráno sportuje, dopoledne Pan Klaus*

ráno čte noviny, dopoledne ... Studenti podle „diktátu“ pokládají kartičky na správné místo. Ve dvojicích si pak zkontrolují výsledek.

c) Ve dvojicích: každý student si vymyslí denní program pro celou rodinu Klausovu (nebo dostane předkreslený komiks), potom ho diktuje sousedovi a ten podle „diktátu“ dokresluje prázdný komiks.

ČÁST 2

1. Gramatika – 1. sg. sloves

Na tabuli je pod nápisem *PAN KLAUS* ve sloupci seznam sloves (např. *vstává, čeká, obědvá, poslouchá / spí, kouří, vaří, platí / sportuje, pracuje, nakupuje, telefonuje / čte, píše, hraje, pije*, lze doplnit o slovesa z M2/5). Učitel napíše nadpis vedlejšího sloupce výraz *JÁ* a pod něj dopisuje formy sloves 1.sg. (např. *vstávám, čekám, obědvám, poslouchám / spím, kouřím, vařím, platím / sportuju, pracuju, nakupuju, telefonuju / čtu, píšu, hraju, pijiu*). Zároveň jednotlivé formy říká nahlas, studenti po něm opakuji.

* Pokud studenti ovládají slovesa i formy bez problémů, je možné dát jim list s obrázky s doplňující slovní zásobou a uvést jim nová slovíčka: *jsem v restauraci / v kině / na procházce, dívám se na televizi, snídám, pracuju na zahradě, studuju, řídím auto, jím sendvič ...*

2. Procvičování – 1. sg. sloves

a) Studenti dostanou list s obrázky (pexesového formátu, jedna postava vykonává různé činnosti – viz cv. 1.3b). Učitel řekne příklad podle prvního obrázku (v 1. sg.) a dále pokračují studenti – podle obrázků říkají, co dělají.

b) Práce s denním programem. Učitel nejprve demonstruje svůj vlastní denní program (např. *Ráno spím. – Dopoledne ...*). Každý student si do prázdného denního programu zaznamená (nakreslí / napíše), co dělá celý den. Studenti si ve dvojicích říkají, co dělají a následně popisují denní program svého kolegy ostatním studentům.

3. Hra – pantomima

Předvádění činností – jeden student předvádí některou z činností, ostatní hádají, co dělá. (Předvádějící student si vybírá z obrázků, slovesa jsou napsaná na tabuli.)

Rodina klausova – kdo kde je a co kdo dělá?

	paní Klausová		pan Klaus		jejich dcera – Markéta		jejich syn – David	
	Kde je?	Co dělá?	Kde je?	Co dělá?	Kde je?	Co dělá?	Kde je?	Co dělá?
ráno	doma	vstává	venku	sportuje	doma	čte noviny	doma	spí
dopoledne	na nádraží	čeká na autobus	na úřadě	pracuje	ve škole	píše diktát	venku	kouří
odpoledne	v restauraci	obědvá	v obchodě	nakupuje	venku	hraje volejbal	v kanceláři	vaří kávu
večer	doma	poslouchá rádio	doma	telefonuje	v restauraci	pije pivo	v obchodě	platí

SLOVNÍ ZÁSoba

Fráze:

čtu / čte noviny

hrajú / hraje volejbal

kouřím / kouří

nakupuju / nakupuje

piju / pije pivo

píšu / píše diktát

platím / platí

poslouchám / poslouchá rádio

pracuju / pracuje

spím / spí

sportuju / sportuje

vařím / vaří

vstávám / vstává

obědvám / obědvá

čekám / čeká na autobus

telefonuju / telefonuje

jsem v restauraci / v kině / na procházce*

dívám se na televizi*

snídám*

pracuju na zahradě*

studuju*

řídím auto*

jím sendvič*

3.1 Telefonování

M3/1

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: sjednání schůzky po telefonu
předání telefonu
hledání v telefonním seznamu (Zlaté stránky)
- komunikační: fráze pro telefonování
- jazykové: konjugace sloves
(*volat, telefonovat, mluvit, rozumět, slyšet*)

ČÁST 1

1. Opakování – telefonní čísla

Cvičení na porozumění a psaní čísel. Studenti mají před sebou telefonní čísla a postupně je čtou. Učitel opravuje výslovnost. Potom následuje diktát. Učitel diktuje telefonní čísla a studenti se pokoušejí je zapsat. Potom je znovu po sobě čtou a učitel je opravuje. Čísla se čtou pouze číslicemi 0 – 9.

2. Telefon, telefonní číslo, jaké je vaše telefonní číslo?

Nejdříve pomocí otázky *Co je to?* učitel představí slova *telefon* a *telefonní číslo* (na tabuli je napsané libovolné telefonní číslo). Potom obejde třídu s otázkou: *Máte telefon?* a každý student odpoví podle sebe. Uvede otázku: *Jaké je vaše telefonní číslo?* a odpověď: *Moje telefonní číslo je* S touto otázkou opět obejde třídu a každý nadiktuje své telefonní číslo, příp. odpoví znovu *Nemám telefon*. Učitel si pro kontrolu čísla zapisuje.

3. Opakování – 3. sg. a přivlastňovací zájmena

Učitel zopakuje přivlastňovací zájmena *můj / moje, váš / vaše* a uvede nová: *jeho* a *její*. Jejich význam vysvětlí na studentech a jejich věcech a pomocí obrázku rodiny z M1/6. Následuje otázka: *Kde bydlí váš / vaše matka, otec, bratr, sestra?* apod. Tuto otázku položí jednomu ze studentů. Když odpoví, následuje další otázka: *Má váš / vaše ... telefon?* Pokud je odpověď kladná, učitel se zeptá: *Jaké je jeho / její telefonní číslo?*, rovněž uvede možnost otázat se *Jaký má telefon?* V případě, že telefon nemá, zkusí se učitel zeptat na jiného příbuzného. Během cvičení učitel opravuje chyby v přivlastňovacích zájmenech i časované formě slovesa.

4. Hledání v telefonním seznamu

Učitel přinese telefonní seznam, ve kterém má vytipovaná telefonní čísla, nejlépe lidí, jejichž jméno je v seznamu pouze jednou. Pro snadnější hledání je zpočátku možné pracovat pouze s jednou stránkou okopírovanou ze seznamu, kterou učitel rozdává studentům. Učitel uvede výrazy *telefonní seznam* a *Zlaté stránky*. Potom se ptá: *Jaké telefonní číslo má pan / paní ...?* Jméno hledané osoby napíše na tabuli. Každý student najde příslušné číslo a přečte ho. Je též možné zadat každému studentovi jiné jméno. Pokud studenti chápou, lze hledání rozšířit na celý seznam jedné obce. Studenti se tak naučí hledat jména podle abecedy. Dále hledáme v celém seznamu i podle obcí. Otázka je modifikována: *Pan / paní ... bydlí v ..., jaké je jeho / její telefonní číslo?*

Nakonec se hledání v seznamu rozšíří i na firmy. Učitel vytipuje několik firem, studenti je hledají stejným způsobem jako jména lidí. Nakonec se naučí hledat firmy podle oboru. Učitel zadá obor (nemocnice, lékárna, autobazar, kadeřnictví apod.) a úkolem studentů je najít alespoň jednu firmu tohoto oboru. Později je možné hledat nejbližší firmu podle adresy.

ČÁST 2

1. Slovesa *volat, telefonovat, mluvit*

Učitel uvede slovesa a procvičí se studenty jejich konjugaci v osobách, které znají, tj. 1. a 3. sg. a 2. pl. Na obrázku je telefonující člověk. Učitel se zeptá: *Co dělá pan Kouba / paní Karlíková?* Odpověď bude: *Telefonuje.* Následuje otázka: *Co děláte?* a příslušné odpovědi. Učitel se též může zeptat: *Co dělám?* Odpověď v tomto případě bude: *Telefonujete.* Potom se vrátí k obrázku a otázka zní: *Co říká paní Karlíková / pan Kouba?* Studenti přečtou odpovědi z obrázku. (Sloveso *říkat* zde nevysvětlujeme)

Obdobně postupujeme se slovesem *mluvit*. Otázky: *Co dělá Jana?, Co dělá pan učitel?*

Nakonec učitel přečte a ujasní věty, kde je použita předložka *s*. (Viz handout.)

2. Telefonní konverzace: *Moment, Předám, Můžu mluvit s ..., Chcete něco vzkázat?, Zavolám později.*

Přečteme první dialog v handoutu (každou repliku čte jeden student, učitel studenty vyvolává otázkami *Co říká pan Kouba / paní Karlíková?*). Potom rozhovor přehrajeme ve třídě i s předáním sluchátka.

Stejným způsobem přečteme druhý dialog v handoutu a ujasníme si nové fráze. Pak rozhovor opět přehrajeme ve třídě.

3. Telefonní rozhovor

Při této aktivitě se používají dětské telefony. Telefon zvoní (předvádí učitel), učitel zvedne sluchátko a hlásí se jménem, příjmením + *prosím!* Pak dá telefon vybranému studentovi a sám volá z druhého přístroje. Student zvedne sluchátko a hlásí se stejným způsobem. Učitel říká: *Dobrý den, tady (jméno + příjmení), prosím vás, je tam pan / paní (příjmení)?* Jestliže je odpověď kladná, následuje replika *Moment prosím, předám* (a předání telefonu požadované osobě a nové představení se). Při záporné odpovědi použijeme repliku *Děkuju, zavolám později.*

4. Telefonát na úřad: *Potřebuju s vámi mluvit, Chtěl bych mluvit s ..., Zavolám zítra.*

a) Opět se pracuje s telefonním seznamem. Učitel se ptá: *Jaké telefonní číslo má pracovní úřad?* Studenti najdou číslo v seznamu a odpoví.

b) Pak lektor uvede další aktivitu: *Volám na pracovní úřad* (dialog v tomto cvičení trénujeme postupně). Rozdělí se úlohy: učitel bude volající, jeden student úředník 1 a druhý student úředník 2. Úředník 1 zvedne telefon, ale volající chce mluvit s úředníkem 2. Můžeme používat skutečná nebo vymyšlená jména. Telefonní konverzace probíhá stejně jako v předcházejícím cvičení až do předání telefonu úředníkovi 2. Ten vezme telefon a ohlásí se: *Tady ..., prosím, kdo volá?*, volající se opět představí: *Tady ..., dobrý den* a následuje pokus domluvit si schůzku: *Potřebuju s vámi mluvit, jste tam zítra?* Úředník odpoví, příp. upřesní hodinu, volající poděkuje a rozloučí se. Obsazení rolí několikrát obměníme, hrajeme i scénku, kdy úředník 2 není přítomen. Vedle *Můžu mluvit s ...* učitel uvede i *Chtěl bych mluvit s ...* a vedle *Zavolám později* také *Zavolám zítra* a používáme tu i onu variantu.

5. Slovesa: rozumět, slyšet, pomalu prosím

Učitel představí slovesa, vysvětlí význam pantomimicky i pomocí obrázků a procvičí se studenty konjugací. Přehraje se studenty základní telefonní rozhovor s představením účastníků. Až se bude představovat student (na druhém konci drátu), učitel způsobí nějaký hluk, aby nebylo slyšet, co student říká. Potom zareaguje: *Promiňte, neslyším, ještě jednou prosím*, načež by měl student opakovat svou repliku. Potom způsobí učitel hluk během vlastní repliky a zeptá se: *Slyšíte mě?* Obdobně použijeme *Nerozumím*, příp. *Rozumíte?*, ale pouze v situaci, kdy se nejedná o hluk. Učitel může např. využít špatné výslovnosti některého studenta.

Nakonec učitel představí: *Pomalu, prosím*. Řekne některou repliku velmi rychle, sám na ni zareaguje: *Pomalu, prosím*, a zopakuje totéž mnohem pomaleji. Může zopakovat víckrát s různými replikami, aby byl význam fráze dostatečně jasný. Nakonec uvede celou frázi: *Promiňte, nemluvíím česky moc dobře, můžete prosím mluvit pomalu?*, kterou nacvičí se všemi studenty.

6. Rušený telefonní rozhovor

Ještě jednou si zopakujeme některý telefonní rozhovor (např. z M3/1/2.4) a používáme zvukové rušení a slovesa *rozumět*, *slyšet* a frázi *Pomalu prosím*.

ČÁST 3

1. Důležitá telefonní čísla

Studenti mají před sebou papír s telefonními čísly důležitých institucí. Učitel se ptá, jaké je telefonní číslo té které instituce, studenti číslo přečtou. Dále zde využíváme obrázky různých situací s otázkou: *Jaké číslo zavoláte?* Studenti odpovídají: *Zavolám (konkrétní instituci nebo konkrétní číslo)*.

2. Informace o telefonních číslech

Uvedeme číslo informací 1180. Voláme na něj a hrajeme hru zjišťování tel. čísel. Používáme otázku *Prosím vás, jaké je telefonní číslo úřadu práce? / Potřebuju číslo úřadu práce* a jiných míst.

*3. Gramatika

Časování sloves skupiny *-ím* ve všech osobách. Studenti mají přehled sloves *slyšet*, *rozumět*, *mluvit* na papíře.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

mluvit
rozumět
slyšet
telefonovat
volat

Fráze:

Chcete něco vzkázat?
Chtěl bych mluvit s ...
Jaké je tel. číslo úřadu práce?
Kdo volá?
Slyšíte mě?
Jaké je vaše telefonní číslo?
Ještě jednou prosím.
Moment prosím.
Můžu mluvit s ...
Neslyším.
Pomalou prosím.
Zavolám později, zítra
Potřebuju s vámi mluvit.
Promiňte, nemluvíím česky moc dobře,
můžete prosím mluvit pomalu?

3.2 Jídlo a restaurace

M3/2

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: nakupování
objednání jídla v restauraci
- komunikační: *Co si dáte?*
Co si dáte k pití, k jídlu, k snídani ...?
Dám si ...
Máte ...?
Účet prosím.
- jazykové: konjugace sloves
(*snídat, obědvat, večeřet, dát si*)

ČÁST 1

Tento blok navazuje na M2, vychází z tématu nakupování. Úkolem je zopakovat slovní zásobu a dialogy z M2/2 a následně se zaměřit na oblast domácích potřeb (kuchyně / vaření).

1. Opakování – slovní zásoba (zboží), *Kde mají ...*

Učitel má k dispozici obrázky obchodů a zboží a ptá se: *Kde mají sýr?* Studenti odpovídají: *V potravinách / potraviny*, atd.

2. Opakování – čísla, *Kolik stojí ...?*

Učitel vyvolává jednotlivé studenty, v ruce drží obrázek zboží s uvedenou cenou a ptá se: *Kolik stojí ...?*

Student odpovídá: *(35 korun.)*

3. Slovní zásoba, *Co je to?*

Nová slovní zásoba: učitel ukazuje obrázky (domácí potřeby) a pojmenovává předměty. Studenti opakuji. Dále učitel ukazuje obrázky a ptá se: *Co je to?* Studenti odpovídají: *To je* Nakonec učitel ukazuje tytéž obrázky a ptá se tak, aby studenti museli v odpovědi použít negaci: *Je to lžíce? Ne, to není lžíce, to je nůž.*

4. Opakování dialogu – nakupování (domácí potřeby)

P: Dobrý den.

Z: Dobrý den.

P: Prosím.

Z: Máte velký hrnec?

P: Ano, máme.

Z: Kolik stojí?

P: 150 korun. Vezmete si ho?

Z: Ano, děkuju.

Učitel nejdříve předvede sám, potom požádá někoho se studentů a předvedou spolu ve dvojici. Učitel je v roli zákazníka (Z), student v roli prodavače (P). Dále učitel v roli prodavače vyzkouší dialog s každým studentem jednotlivě, obměňuje zboží a soustředí se na novou slovní zásobu. Nakonec se studenti mohou rozdělit do dvojic a zkusit dialog mezi sebou. Učitel kontroluje.

ČÁST 2

1. Snídaně / snídat, oběd / obědvat, večeře / večeřet

Učitel představí slovesa a jejich konjugaci. Má k dispozici obrázek s člověkem, který snídá, obědvá a večeří. Ukazuje na jednotlivé situace a ptá se: *Co dělá?*, sám odpovídá: *Snídá / obědvá / večeří*. Potom se stejně ptá i studentů.

2. Opakování časových výrazů

Učitel ukazuje stejný obrázek jako v předešlém cvičení a ptá se: *V kolik hodin obědvá?* (Čas může učitel určovat pomocí papírových hodin.) Odpověď: *Obědvá ve 12 hodin.* Procvičí se studenty. Dále se učitel ptá: *V kolik hodin obědváte?* Student: *Obědvám v 1 hodinu.* Učitel se zeptá všech studentů, potom se studenti ptají mezi sebou („řetěz“).

3. Co snídáte? Co obědváte? Co večeříte?

Začneme snídání, protože tady studenti mohou využít slovní zásobu z M1/2 a M2/2. Učitel popisuje svou typickou snídání – může ji přinést do hodiny a demonstrovat. Potom se ptá studentů, co snídají oni.

Při tréninku otázek *Co obědváte?*, *Co večeříte?* bude nutné doplnit slovní zásobu o běžná jídla, druhy mas (*vepřové, hovězí, drůbeží, kuřecí, skopové / jehněčí*), polévky, přílohy, zákusky (např. *zmrzlina, dort, koláč, štrůdl*), nápoje. Učitel trénuje otázky: *Co obědváte?*, *Co večeříte?* Studenti odpovídají, a potom se ptají mezi sebou.

ČÁST 3

1. Restaurace – dialog

forma komiksu

Z = zákazník, Č = číšník

Č: *Dobrý den.*

Z: *Dobrý den.*

Č: *Co si dáte k jídlu?*

Z: *Dám si pečené kuře a hranolky.*

Č: *Dáte si taky salát?*

Z: *Ano, okurkový.*

Č: *(Co si dáte) k pití?*

Z: *Máte limonádu?*

Č: *Bohužel ne. Máme jen colu, džus a minerálku.*

Z: *Dám si džus.*

...

Č: *Dáte si ještě něco?*

Z: *Ne, děkuju. (Za)platím, prosím.*

Č: *112 korun.*

Z: *120.*

Č: *Děkuju a nashledanou.*

Učitel dialog přečte a vyvolá jednoho studenta, se kterým dialog zahraje. Studenti mají před sebou handout s komiksem. Potom si studenti zkoušejí svoje vlastní dialogy ve dvojicích. Pracují se vzorovým jídelníčkem (handout), vybírají si jídla podle svého a objednávají.

*2. Gramatika

Časování sloves skupiny *-ám* (tj. *-a-* konjugace) ve všech osobách + sloveso *večeřet* (forma viz M3/1).

Slovesa **DĚLAT**, **SNÍDAT**, **OBĚD VAT**, **DÁT SI**, **MÍT**

	dělat	snídat	obědvat	dát si	mít
já	děl ám	sníd ám	obědv ám	d ám si	m ám
ty	děl áš	sníd áš	obědv áš	d áš si	m áš
on, ona	děl á	sníd á	obědv á	d á si	m á
my	děl áme	sníd áme	obědv áme	d áme si	m áme
vy	děl áte	sníd áte	obědv áte	d áte si	m áte
oni	děl ají	sníd ají	obědv ají	d ají si	m ají

Sloveso **VEČEŘET**

	večeřet
já	večeř ím
ty	večeř íš
on, ona	večeř í
my	večeř íme
vy	večeř íte
oni	večeř í

Studenti několikrát zopakují časování. Potom učitel klade otázky a studenti odpovídají kladně či záporně, např.: *Snídáte v 8 hodin? Ne, nesnídám v 8 hodin, snídám v 7 hodin.* A podobně (tázací slova *co, kde, kdy*).

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

brambory
dát si
dort
hlavní jídlo
hranolky
hrnec
hrnek
jehněčí /skopové
jídelní lístek
knedlíky
koláč
kuře
lžíce
lžička
maso
 drůbeží
 hovězí
 vepřové
naběračka
nádobí
nápoj
nůž
oběd
obědvat = dát si oběd
pánev

polévka
 bramborová
 gulášová
 hrachová
 zeleninová
prkýnko
příloha
rýže
sklenice
snídaně
snídat = dát si snídani
struhadlo
štrůdl
těstoviny
ubrousek
ubrus
utěrka
večeře
večeřet = dát si večeři
vidlička
zákusek
zmrzlina

Fráze:

Co si dáte?
Dám si ...

3.3 Orientace a doprava

M3/3

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: komunikace při cestování
orientace v jízdním řádu
- komunikační: *Jak se dostanu ...?*
Kdy jede ...?, Kam jede ...? zpátky apod.
- jazykové: tázací slova *jak, kam*
konjugace sloves *jít, jet*
dopravní prostředky (tvar instr. sg.)
formy substantiv po prepozicích *do, na*

ČÁST 1

1. Opakování

V úvodu rychlým tempem zopakovat fráze a techniky z M1, M2. Lektor bude klást střídavě všem studentům ve třídě otázky k tématu: např. *Kde je okno, stůl, pan Lában ...?, Je ... tady, blízko, vepředu, vpravo, venku ...?, Odkud jste / je pan/í ...? Je to daleko?, Kde bydlíte? Kde pracujete?, Bydlí pan/í ... tady? Pracuje pan/í ... v nemocnici, Je tady pošta?, Kde je pošta?*

Pokud třída reaguje bystře, učitel přidá otázky využívající poznatky z ostatních lekcí. Otázky typu: *Kde pracuje doktor, policista, prodavačka, učitel, řidič ...?, Pracuje učitel v nemocnici?, Kde je autobus, mléko, Praha?, Kde obědváte?, Večeříte doma? Kdy snídáte / obědváte ... ? atp.*

2. Slovesa jít / jet

Studenti se naučí nová slovesa *jít / jet* a jejich konjugaci. Jako pomůcky slouží dva obrázky, kde je zobrazen rozdíl mezi výrazy *jít* (pěšky) a *jet*.

a) Učitel popisuje obr. 1 a zároveň zapisuje formy na tabuli (řadí je do konjugační tabulky, aby byly přehledné, důležitá je důsledná výslovnost „j“ ve *jdu / jdeš / jde ...*): začíná od 3. sg. – *Honza jde / medvěd jde ...*, potom se ptá studentů: *Co dělá Honza? Jde.* (Aby zjistil, zda pochopili, že jde o nové slovo / sloveso). Dále sám předvádí chůzi, říká a píše – (*já*) *jdu*, a pak pomocí ukazování předvede paradigma konjugace:

(já)	jdu	(my)	jdeme
(ty)	jdeš	(vy)	jdete
(on, ona)	jde	(oni)	jdou

b) Totožným způsobem s pomocí obr. 2 prezentuje učitel sloveso *jet* (tj. *Honza jede, Co dělá Honza? – Jede*, předvádí jízdu (drží volant a dělá auto apod.) – (*já*) *jedu*, pomocí ukazování celé paradigma).

(já)	jedu	(my)	jedeme
(ty)	jedeš	(vy)	jedete
(on, ona)	jede	(oni)	jedou

Trénink (pouze na 3. sg.): *Co dělá Honza?* + ukazovat na příslušné obrázky. Studenti také drilují konjugaci.

3. Kam + do / na

a) Učitel využívá materiál s různými postavami na určitých místech, které jsou šipkou (+ dopravním prostředkem) nasměrována na jiné místo. Učitel může sám měnit subjekt tím, že bude na tabuli kreslit postavičky. Vždycky se ale musí ujistit, že všichni rozumí, o kom se mluví. Lektor předvede aktivitu a projde všechny případy (a zapíše či ukáže zápis): *To je (Martin). – (Martin) jede (na poštu)*. Potom opakuje se třídou a nechá studenty pronést vždy celou větu.

b) Potom učitel aktivitu obmění a začne používat otázku *Kam?*, resp. *Kam jede Martin?* (zapíše ji a naznačí otazníkem u příslušného místa). Předvede jednu až dvě otázky a odpovědi, pak ukazuje a ptá se studentů.

c) Hra: učitel rozdává dvěma šikovným studentům zvětšené kartičky – obrázky institucí, viz M1, M2. (ale pozor, nutné změnit, nebo neuvádět nápisy!). Rozvíjí krátký dialog: *Kam jedete (pane ...)? Jedu (do nemocnice)*. Zároveň se může ptát přihlížejících: *Kam jede (pan ...)? Jede (do nemocnice)*. Potom rozdává všem studentům podobné kartičky a nechá je pracovat (otázka / odpověď) ve dvojicích nebo ve skupinách. Nakonec zjišťuje: *Kam jede (pan/í ...)?*

Studenti mají k dispozici přehled forem po předložkách *do, na*:

<i>na poštu</i>	<i>do práce</i>
<i>na nádraží</i>	<i>do nemocnice</i>
<i>na policii</i>	<i>do kanceláře</i>
<i>na výlet</i>	<i>do školy</i>
<i>na oběd</i>	<i>do banky</i>
	<i>do lékárny</i>
<i>domů</i>	

ČÁST 2

1. Slovní zásoba – dopravní prostředky

Učitel má připravené 2 sady obrázků (jednu ze starší slovní zásoby: auto, autobus, vlak, taxi, letadlo, tramvaj, kolo, druhou s obrázky člověka, který používá uvedený dopravní prostředek, např. sedí v autě, jede v autobuse) s nápisy: společný *jede* a u jednotlivých obrázků *autem, autobusem, vlakem, taxíkem, letadlem, tramvají, na kole*, dále také obrázek člověka, který pěšky (popisek: *jde pěšky*).

Nejprve začne pracovat s první sadou. Ukazuje obrázky a ptá se: *Co je to?*, studenti odpovídají. Potom vezme druhou sadu a nejprve představí osobu: *To je (pan/í Novák/ová)*. Pak ukazuje obrázky, zdůrazňuje jedoucí osobu a sám popisuje: *(Pan/í Novák/ová) jede autem, autobusem, vlakem, taxíkem, letadlem, tramvají, na kole. / (Pan/í Novák/ová) jde pěšky*. Do stejné aktivity zapojí i studenty tak, že ukazuje na jednotlivé obrázky a studenti je popisují (používají slovesa *jít / jet* a instr. sg dopravních prostředků).

2. Jak?

V tomto bodě se bude používat materiál ze cv. 1.3. Lze zopakovat základní informace, tak jak se dělaly v M3/3/1.3 (např. *Kam jede Martin? Na poštu.*) Lektor připojí další otázku: *Jak jede Martin na poštu? Autobusem.* Otázku *Jak?* lektor zdůrazní, zapíše na tabuli a naznačí význam pomocí otazníku. Projde se studenty celé cvičení pouze s otázkou *Jak?* a nechá je vzájemně si klást otázky. V průběhu cvičení lze i zkombinovat s již probranou otázkou *Kam?*

Hra: Učitel si zkopíruje a nastříhá obrázky ze cv. 1.3 (tak, aby na každém byl jen dopravní prostředek a cíl, tj. bez osoby), rozdává obrázky studentům a celá aktivita probíhá jako hra ve cv. 1.3.

3. Jak se dostanu ...? – Musíte jít / jet

a) Pro tuto aktivitu využijeme doplněný obrázek – mapu města z M2/3. Učitel začne ilustrativním dialogem, ukazuje na obrázku (může též zapisovat otázky: *kde, jaká, kolik,*

jak): Kde je (hotel)? – (Hotel) je vlevo, Jaká je adresa? – ..., Je (hotel) daleko / blízko? – Ano / Ne, ..., Kolik minut? – (5) minut, Jak tam jedete? – (Autem). Potom se ptá šikovnějších studentů stejným způsobem a následně zapojí celou třídu.

Pokud to se třídou lze, nechá jim chvíli formovat podobné dialogy ve dvojicích, a potom může vybrané dvojice nechat dialog předvést.

b) Dále uvede otázku *Jak se dostanu do / na ...?* a zároveň odpověď *Musíte jít / jet* Uvede několik příkladů, které jsou zcela zřejmé, např. do Prahy – autobusem / vlakem, do Ameriky – letadlem apod. Potom klade otázky studentům. Může používat mapu ČR a mapu světa.

Nakonec zopakujeme výrazy *vpravo / vlevo* a hrajeme scénky hledání cesty. Otázka zní: *Dobrý den, prosím vás, jak se dostanu do / na* Vysvětlení podle města, ve kterém jsou, a též lze použít plán města z M2/3. Trénujeme výrazy *vpravo, vlevo, tam, přidáme rovně, potom.*

4. Jízdní řád, zpátky

Učitel začne otázkou *Jak se dostanu do ...?* a odpovídá např. *Musíte jet autobusem.* Naváže otázkou *Kdy jede autobus do ...?* Rozdá studentům zkopírovaný jízdní řád autobusů z místa výuky do jiného města. Ptá se, kdy jede autobus ráno, dopoledne, odpoledne, večer. V každém z případů se lektor zároveň zeptá, kdy se dojede do cílového města (*Kdy je autobus v ...?*). Potom jsme v cílovém městě a chceme jet zpátky. Učitel se znovu zeptá: *Kdy jede autobus zpátky do ...?* Několikrát zopakuje a vysvětlí význam slova *zpátky*. Pokračuje stejným způsobem. Tímto způsobem lze projít několik různých linek do různých měst.

Pokud studenti dobře chápou, naučí se je hledat ve skutečném jízdním řádu, autobusovém nebo vlakovém.

5. Předložky z – do

Učitel připomene frázi *Odkud jste?* a odpověď *Jsem z ...*, kterou znají od začátku kurzu. Uvede předložku *z* na několika příkladech, např. *Autobus jede z ... do* Potom se studenty hledá v jízdních řádech a ptá se: *Kdy jede autobus / vlak z ... do ...?*, *Jak se dostanu z ... do ...?*

***6. Konjugace sloves jít, jet, dostat se**

Několikrát přečteme celou tabulku a procvičujeme tvary sloves stejným způsobem jako ve cv. 1.2.

***7. Kdy jede ..., Kdy přijede ..., Kdy jede poslední / první / další ..., V kolik hodin to přijede do ...**

Vysvětlíme výrazy *první, poslední, další* a sloveso *přijet*. Potom procvičujeme na jízdním řádu.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

další
domů
jak
jet
jít
kam
obchod
poslední
potom
první

přijet
rovně
zpátky

Fráze:

Jak se dostanu ...?
Musíte jít/jet ...
Kdy jede / Kdy přijede ...
V kolik hodin to přijede do ...

3.4 Časové údaje

M3/4

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: datum
chápání časových rozmezí
- komunikační: *Jak dlouho ...?, od – do*
Kolik je vám let?
- jazykové: *zítra, příští ...*
hodiny / hodin, měsíce / měsíců ...
řadové číslovky
měsíce, datum
konjugace sloves na *-uju (-ova- skupina)*
nejdříve, nejpozději

ČÁST 1

1. Opakování – včera, minulý týden, měsíc, rok

a) Pomocí kalendáře učitel zopakuje slova *dnes* a *včera*. Potom stejným způsobem zopakuje *tento týden* a *minulý týden*. Následuje *tento měsíc* a *minulý měsíc*, *tento rok* a *minulý rok*. U „roků“ je možné zkusit pracovat s letopočty. Vrátime se také k minulému času slovesa *být*.

b) Potom učitel tvoří věty se slovesem *být* a používá kontrast *dnes / včera*, *tento / minulý*. Klade důraz na kontrast mezi přítomným a minulým časem slovesa *být*.

Ahmed tady dnes je. Ahmed tady včera nebyl.

Nakonec použije obrázky (obr. 1): dva sloupce obrázků s místy. Nad každý sloupec napíše časový údaj, např. *dnes – včera*. Ptá se: *Kde je ... dnes? Kde byl ... včera?* a ukazuje přítom na jeden z dvojice obrázků. Když vystřídá všechny obrázky, obmění časové výrazy nad sloupci a ptá se znovu.

2. Zítřa, příští týden, příští měsíc, příští rok

Postup je obdobný jako ve cv. 1.1. Pomocí kalendáře učitel představí výrazy *zítra*, *příští týden*, *měsíc* a *rok*. Potom tvoří věty se slovesem *být*, používá pouze přítomný čas.

Ahmed tady dnes je. Ahmed tady zítra není.

Používá stejné obrázky jako ve cv. 1.1, nad sloupce píše výrazy *dnes – zítra*, *tento týden – příští týden* atd.

3. Jak dlouho?, od – do

Učitel na tabuli napíše velkým písmem předložky *OD* a *DO* v dostatečné vzdálenosti od sebe. Pod ně potom píše různé časové údaje, mezi ně napíše nějaké místo, nebo tam umístí obrázek místa, příp. činnosti. Tvoří věty, např.:

<i>OD 10 hodin</i>	<i>DO</i>	<i>12 hodin</i>	<i>jsem ve škole.</i>
<i>OD 8 hodin</i>	<i>DO</i>	<i>16 hodin</i>	<i>jsem v práci.</i>
<i>OD tento rok</i>	<i>DO</i>	<i>příští rok</i>	<i>jsem v České republice.</i>

Učitel uvede otázku *Jak dlouho?* a jako do rovnice připíše k rozmezím *od – do* odpovídající časový údaj – tj. 2 hodiny, 8 hodin, 1 rok. Zatím používá pouze tvar *hodin*, který studenti znají, a výrazy *den*, *týden*, *měsíc*, *rok* v singuláru.

Nakonec klade otázky typu: *Ahmed je v práci od 7 do 12 hodin. Jak dlouho je Ahmed v práci?*

4. Hodiny / hodin, týdny / týdnů, roky / roků, měsíce / měsíců

a) Učitel napíše na tabuli tvary:

1 hodina	2 hodiny	5 hodin
	3 hodiny	6 hodin
	4 hodiny	...

Několikrát všechny tvary se studenty přečte. Potom pokračuje ve cv. 1.3 s otázkou *Jak dlouho?*, používá pouze hodiny a dbá na správnou formu slova *hodina*.

b) Učitel napíše na tabuli tvary:

1 měsíc	2 měsíce	5 měsíců
	3 měsíce	6 měsíců
	4 měsíce	...

Procvičuje se stejným způsobem jako v bodě 1.4a.

c) Nakonec učitel napíše na tabuli tvary:

1 den	2, 3, 4	dny	5, 6, ...	dnů
1 týden		týdny		týdnů
1 rok		roky		roků

Procvičuje se opět stejným způsobem. Studenti mají k dispozici přehled všech tvarů na papíře.

ČÁST 2

1. Opakování – M3/4/1

Pro zopakování látky z části 1 klade učitel různé otázky typu: *Jak dlouho jste ...?*, *Kde jste byl včera?*, *Kde jste příští týden?*

2. Řadové číslovky, poslední

Na tabuli jsou čísla 1 – 20 a 20 – 100 (po desítkách) pod sebou, vedle jsou vypsána slova a vedle toho je uveden tvar řadové číslovky. Stejný přehled mají studenti k dispozici na papíře.

1	jedna	první
2	dva	druhý

Učitel číslovky několikrát se studenty přečte. Pak vysvětlí význam tak, že na tabuli napíše dny v týdnu a tvoří věty: *Pondělí je první den v týdnu. Úterý je druhý den v týdnu ...*, vezme kalendář a ukazuje dny: *Tohle je první den v měsíci* Se slovem *první* procvičí i slovo *poslední*.

3. Měsíce

Učitel si opatří malý plánovací kalendář celého aktuálního roku, kde jsou měsíce uvedeny slovy, a zkopíruje ho pro studenty. Nejdříve projde několikrát názvy měsíců. Pak tvoří věty: *Leden je první měsíc v roce,*

Následuje hra s otázkami. Učitel řekne např.: *Pátý měsíc v roce*. A studenti by měli říct název odpovídajícího měsíce.

Nakonec je hra rozšířena i na dny v týdnu a v měsíci (pracuje se s aktuálním kalendářem): *Třetí den v lednu* apod.

4. Datum v nominativu

Učitel uvede slovo *datum* a několik příkladů, ukazuje přitom dny v kalendáři: *sedmý duben, sedmnáctý listopad ...*. Pak ukazuje dny a studenti říkají datum. Nakonec mohou studenti hrát ve dvojicích. Dále může učitel studentům rozdat další kalendářiky s označenými dny (nebo mohou být označené už od začátku) a studenti postupně dny vyjmenovávají.

ČÁST 3

1. Opakování – otázky

Učitel klade otázky: *Kolik dnů má leden?, Kolik dnů má týden, rok? Jak dlouho jste v ČR?, Jaký den je dnes?, Jaké datum je dnes?, Jaký měsíc je teď?, Jaký rok je teď?, Jaké datum / den je zítra / bylo včera atp.*

2. Kolik je vám let?

Otázku učitel napíše na tabuli s dvojtvořem *LET / ROKŮ* a vysvětlí, že je to totéž. Uvede odpověď: *Je mi ... let / roků*. K vysvětlení významu může použít obrázek rodiny z tématu M1,2/6 (rodina) a uvést věk prarodičů, rodičů a dětí (např. *dědečkovi je 80 let*). Když studenti pochopí význam, učitel se ptá postupně celé třídy na jejich věk.

3. *Datum v genitivu

Učitel uvede otázku: *Kolikátého je dnes?* a napíše na tabuli tvary řadových číslovek do dvaceti a měsíců v genitivu, tj.

prvního ledna
druhého února ...

Nejdříve tvary přečte, vysvětlí, že jde o datum, a pak procvičuje se studenty tak, že napíše na tabuli datum a studenti ho přečtou: *Dnes je pátého ledna.*

4. Konjugace sloves skupiny -uju

Učitel se studenty přečte celou konjugaci sloves *pracovat, telefonovat, studovat, jmenovat se*. Studenti mají přehled na papíře. Následuje aktivita z M3/4/1.3. Tvoří se věty s *od – do* a s těmito slovesy v různých osobách. Na tabuli budou dva sloupce *od* a *do*. K nim učitel napíše vždy jedno sloveso v infinitivu a uvádí různé časové údaje a osoby.

5. Nejdříve, nejpozději

Učitel představí výrazy *nejdříve* a *nejpozději*, nejlépe pomocí předložek *od – do* (nejpozději 31. prosince = do 31. prosince, nejdříve 1. května = od 1. května).

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

březen
červen
červenec
do
duben
květen
leden
listopad
od
prosinec
příští

říjen
srpen
únor
září

Fráze:

Kolikátého je dnes?*

Jak dlouho ...?

Je mi ... let.

Kolik je Vám let?

3.5 Práce

M3/5

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: sestavení životopisu
práce s inzeráty
vyplňování formulářů
- komunikační: složitější komunikace po telefonu

ČÁST 1

1. Opakování – M2

Zopakování profesí a doplnění sloves, vyjadřujících činnosti (např. *učitel učí, doktor léčí, student studuje*). Je možno použít kartičky s profesemi z M1/5. Potom se studenti ptají jeden druhého na profesi: *Co děláte? – Jsem učitel / učitelka*.

2. Opakování – osobní údaje

Opakujeme jméno, příjmení, místo a datum narození, rodinný stav, státní příslušnost, adresa trvalého bydliště, vzdělání (*základní, střední, vysokoškolské*) a kvalifikace, rodinní příslušníci, zdravotní stav, tj. věci, které by studenti měli znát z předchozích modulů. Učitel klade studentům otázky typu: *Jaká je vaše adresa? Máte manžela / manželku? / Máte děti?*

3. Práce s osobním dotazníkem

Učitel rozdává studentům formulář osobního dotazníku. Lze použít dotazník, který si učitel vyzvedne na úřadě, aby měl autentický materiál a studenti se s tímto autentickým materiálem seznámili, nebo lze použít formulář z příručky ZPF = (Zaměstnanostní projekty a fundraising, s. 33). Společně ho se studenty prochází a vysvětluje neznámé pojmy. Potom studenti své dotazníky vyplní a učitel je zkontroluje (učitel by měl mít v dostupné míře k dispozici osobní údaje o každém studentovi).

4. Strukturovaný životopis

Učitel rozdává studentům vzorový strukturovaný životopis (viz pomůcky ZPF, s. 32). Učitel si též vytvoří vzorový životopis. Bylo by vhodné, aby učitel použil svůj vlastní životopis, protože studenti o učiteli již něco vědí, a bude to tak jednodušší pro vysvětlování. Studenti by v této fázi měli textu rozumět (zaměřit se spíše na stupně vzdělání, upozornit např. na rozdíl mezi odborným a středním vzděláním a úplným atd.) Na základě tohoto vzorového životopisu se studenti pokusí sestavit svůj vlastní životopis. Učitel potom představuje jednotlivé životopisy a vysvětluje, co je v životopisu správné a co ne, co vynechat, co naopak zdůraznit. Potom studenti (na základě shrnutých pravidel pro psaní životopisu) sestaví nový životopis.

ČÁST 2

1. Inzerát a odpověď na inzerát

Učitel předloží studentům postupně různé inzeráty, které se týkají profesí studentů. Studenti se snaží vybrat pro sebe nejvhodnější inzerát a získat z něho potřebné informace. Učitel inzeráty vybírá s ohledem na profese studentů. Dále studenti sestavují odpověď na inzerát (viz ZPF, s. 30). Učitel si připraví vzorový dopis a studenti v další fázi sestavují vlastní odpovědi na konkrétní inzerát.

2. Opakování – telefonování, domluva schůzky

a) Studenti budou nacvičovat telefonického dialogu, ve kterém se představí a domluví si schůzku. Dialog je rozkreslen do komiksu, který mají studenti před sebou.

F = spojovatelka, N = pan Novák (pracovník firmy), I = pan Ivanov (zájemce o práci)

F: *Dobrý den tady firma Alpa.*

I: *Dobrý den. Tady Alexej Ivanov. Můžu mluvit s panem Novákem?*

F: *Malý moment. (Hned vás přepojím.)**

N: *Dobrý den, tady Novák.*

I: *Dobrý den, tady Alexej Ivanov. Četl jsem váš inzerát a mám zájem o tu práci.*

N: *Dobře, můžeme se sejít.***

I: *Kdy máte čas?*

N: *Ve čtvrtek ve 3 hodiny.*

I: *Ano, to se mi hodí. A jaká je vaše adresa? / Kde je vaše firma?*

N: *Poděbradská ulice číslo 28, Hloubětín.*

I: *Dobře, přijdu ve čtvrtek ve 3 hodiny. Děkuju a nashledanou.*

N: *Nashledanou.*

* *Hned vás přepojím* – lze v dialogu vynechat nebo ukázat na komiksu.

** Při vysvětlování slova *sejít se* lze použít paralelu *sejít se = vidět (se)*.

b) Studenti mají před sebou rozkreslený dialog do komiksu. Nejdříve učitel předvede s šikovným studentem, potom si studenti zkoušejí podobné dialogy mezi sebou, obměňují čas, adresu, jméno firmy. Ti pokročilejší mohou dialog rozvinout o získání dalších informací.

*Pokročilejší studenti (kteří už umějí psát) mohou pracovat s uvedeným dialogem v psané podobě: vynechané reakce, které student musí doplnit:

F: *Dobrý den tady firma Alpa.*

I:

F: *Malý moment. (Hned vás přepojím.)**

N: *Dobrý den, tady Novák.*

I: *Dobrý den*

Četl jsem váš

N: *Dobře, můžeme se sejít.***

I:

N: *Ve čtvrtek ve 3 hodiny.*

I:

N: *Poděbradská ulice číslo 28, Hloubětín.*

I:

N: *Nashledanou.*

SLOVNÍ ZÁSoba

Fráze:

Můžu mluvit s ...

Mám zájem o ...

Můžeme se sejít.

To se mi hodí.

3.6 Rodina

M3/6

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- jazykové: mít rád, rád dělat
posesivní zájmena (jeho, její, jejich)
rodinný stav

ČÁST 1

1. Opakování – slovní zásoba M1, *Kdo je to?*

Obr. 1 – náčrt rodiny: matka + otec, jejich rodiče (2x babička + dědeček), jejich děti (syn + dcera).

a) Učitel vyslovuje jednotlivá slovíčka z M1 a píše je hůlkovým písmem na tabuli: *matka, otec, dcera, syn, bratr, sestra, babička, dědeček, rodiče, děti, rodina*. Studenti slova opakují a zároveň si řadí kartičky s jednotlivými rolemi.

b) Studenti dostanou obrázek rodiny. U osob je volný čtvereček na dopsání role. Jednotlivé čtverečky jsou očíslované. Studenti (jednotlivě nebo ve dvojicích) zkouší dopsat (opsat podle tabule) k osobám role.

c) Učitel pověsí na tabuli stejný (zvětšený) obrázek, stejný jako mají studenti (nebo ho může sám načrtnout). Ukazuje na jednotlivé osoby a ptá se: *Kdo je to?* Podle odpovědí studentů dopisuje k obrázkům jednotlivé role.

2. Opakování – fráze *nejsem, není, Je to ...?*

a) Pracujeme stále s obr. 1. Procvičujeme negaci. Označíme obrázek dcery.

Učitel ukáže na obrázek dcery a řekne: *To jsem já*. Pak ukazuje jednotlivé členy rodiny a říká: *To nejsem já, to je moje ... , to je můj* Několik studentů popis obrázku zopakuje.

b) Potom procvičujeme otázku *Je to ...?*

Učitel ukáže na bratra a ptá se: *Je to otec?*, příp. i sám odpoví: *To není otec, to je bratr*. Potom ukazuje na další členy rodiny a ptá se podobným způsobem studentů. Nakonec se studenti ptají a odpovídají si ve dvojicích. Učitel kontroluje správnost odpovědí a výslovnost.

c) Otázku *Je to ...?* můžeme procvičovat i jinak: učitel má obrázky („portréty“) jednotlivých osob z rodokmenu. Ukazuje je a ptá se *Je to ...?* Studenti odpovídají *To není ..., to je*

ČÁST 2

1. *Jeho, její, jejich*

Učitel napíše na tabuli slova *jeho, její, jejich* a přečte je. Ukáže na svou knihu a říká: *To je moje kniha*. Ukáže na knihu studenta, mluví k němu a říká: *To je vaše kniha*. Pak si půjčí knihu od jiného studenta a jiné studentky, mluví opět s prvním studentem a říká: *To je jeho kniha a To je její kniha*.

Pro *jejich* učitel vybere stůl nebo jakoukoli věc, kterou mají dva studenti dohromady a prvnímu studentovi opět říká: *To je jejich*

2. Procvičení – posesivní zájmena 1

a) Pracujeme s obrázky dvojic postav z celkového obrázku rodiny (matka + dcera, otec + syn, dědeček s babičkou + vnuk, otec + teta, teta + strýc). Učitel popíše obr. 1: *Matka a*

její dcera. Studenti popisují další obrázky: *Otec a jeho syn, babička a dědeček a jejich vnuk, já a moje matka, otec a jeho sestra, teta a její manžel.*

b) Dále používáme obrázky postav z celkového obrázku + obrázky předmětů, např. *sestra + kalhoty, bratr + telefon, babička a dědeček + auto, tatínek + kolo, maminka + svetr, teta a strýc + dům, já (slovy) + košile, ty (slovy) + slovník.* Učitel uvede příklad: *Sestra má kalhoty. To jsou její kalhoty. Studenti tvoří věty: Bratr má telefon. To je jeho telefon. / Babička a dědeček mají auto. To je jejich auto. / Tatínek má kolo. To je jeho kolo* atd.

3. Procvičení – posesivní zájmena 2

Učitel dá studentům do dvojic dva různé obrázky:

obr. 1: muž se třemi předměty (svetr, slovník, postel), žena se třemi předměty (auto, kniha, pes), děti se třemi předměty (stůl, kočka, skříň)

obr. 2: nahoře muž, žena, děti, pod nimi chaoticky všech devět předmětů

Student, který má obr. 2, má zjistit, komu co patří. Ptá se: *Je to jeho auto?* Student s obr. 1 odpovídá: *Ne, to není jeho auto, to je její auto.*

ČÁST 3

1. Slovní zásoba – rodinný stav

Učitel napíše na tabuli nová slovíčka: *strýc, teta, svobodná, svobodný, vdaná, ženatý, rozvedená, rozvedený, vdova, vdovec.* Vysvětlí význam výrazů pomocí kreslení na tabuli (*strýc* – otcův bratr, pár muže a ženy – *vdaná a ženatý*, rozdělený pár – *rozvedená/ý* apod.).

2. Procvičení – rodinný stav

a) Učitel napíše na tabuli do sloupce pod sebe slova: *matka, dcera, bratr, strýc, babička, ženatý, vdovec, rozvedená, svobodná.* Studenti se s pomocí učitele snaží doplnit ke každému slovu jeho rodový protějšek (např. otec – matka).

b) Následně učitel vysvětlí termín *rodinný stav*, přičemž vyjmenuje slova *svobodný/á, ženatý, vdaná, rozvedený/á, vdovec, vdova*, která ho definují. Ptá se: *Jaký je váš rodinný stav?* a nechá všechny studenty odpovědět.

c) Nakonec procvičujeme novou slovní zásobu tak, že se učitel ptá studentů na jejich rodinné příslušníky: *Je váš bratr ženatý?* apod.

3. Žena, muž

Učitel nakreslí na tabuli symbolické obrázky ženy a muže a představí studentům slova *žena, muž*. Studenti pak identifikují jednotlivá substantiva z předcházejícího cvičení – zda se jedná o muže či ženu.

4. Text

Toto cvičení je možné dělat formou poslechu nebo čtení. Studenti dostanou obrázek celé rodiny. U jednotlivých postav je obdélníček na jméno. Dále studenti dostanou

tabulku, kterou budou doplňovat. Záleží na učiteli, jestli jim ji dá hned na začátku práce s textem, nebo až po prvním cvičení.

Text:

Moje rodina.

Dobrý den. Jmenuju se Dana. Jsem učitelka češtiny. Tohle je moje rodina. Vepředu jsem já, můj bratr Petr a moje sestra Hana. Petr je programátor a Hana je doktorka. Já a sestra nejsme vdané, jsme svobodné. Bratr už je ženatý. Jeho žena Alice je prodavačka. Uprostřed je moje matka Alena a otec Pavel. Matka pracuje na úřadě a otec je právník. Matka má bratra. To je strýc Karel. On a jeho manželka – teta Lenka jsou vlevo. Strýc Karel je inženýr, teta Lenka pracuje na poště. Vpravo je teta Eva. Můj otec je její bratr. Teta Eva je ekonomka. Byla vdaná, ale teď je rozvedená. Vzadu vlevo jsou babička Zuzana a dědeček Martin. Moje matka a strýc Karel jsou jejich děti. Vzadu vpravo je babička Tereza. Babička je vdova – dědeček Václav už umřel.

tabulka pro studenty

kdo	jméno	zaměstnání	rodinný stav	děti (ano – ne)
já				
		programátor		
↳jeho manželka			vdaná	
	Hana			
		na úřadě		
otec			ženatý	
	Lenka			
strýc				
		ekonomka		
	Zuzana			
dědeček				
	Tereza			

tabulka kompletní

kdo	jméno	zaměstnání	rodinný stav	děti (ano – ne)
já	Dana	učitelka	svobodná	ne
bratr	Petr	programátor	ženatý	ne
– jeho manželka	Alice	prodavačka	vdaná	ne
sestra	Hana	doktorka	svobodná	ne
matka	Alena	na úřadě	vdaná	ano
otec	Pavel	inženýr	ženatý	ano
teta	Lenka	na poště	vdaná	ne
strýc	Karel	právník	ženatý	ne
teta	Eva	ekonomka	rozvedená	ne
babička	Zuzana	–	vdaná	ano
dědeček	Martin	–	ženatý	ano
babička	Tereza	–	vdova	ano

Práce s textem: studenti pouze poslouchají, doplňují jména do obrázku, doplňují tabulku. V případě potřeby provedeme další kontrolní čtení.

5. Procvičení

Studenti ve dvojicích popisují obrázek rodiny. Mohou si vybrat, která postava jsou. 2 varianty – popis s pomocí tabulky / bez pomoci tabulky.

*6. Hry

a) Každý student dostane na záda ceduli se jménem (z obrázku). Pomocí nepřímých otázek – *Je Lenka moje teta?, Jsem vdaná?, ...* (nesmí se ptát *Jsem Petr?* nebo *Jsem doktor?* pro otázky mohou používat pouze sloupce: *kdo, rodinný stav a děti*). Studenti zjišťují, kdo jsou. Odpověď smí být pouze *ano / ne*.

b) Hrajeme ve dvojicích. První student si myslí jednu postavu. Druhý student se pomocí otázek (viz. hra 1) snaží zjistit, koho si první student myslí.

c) Hra do dvojice. Studenti dostanou schéma rodiny a doplní ho jmény, rolemi, profesemi a představí rodinu ostatním. Variantou hry je popis vlastní rodiny.

ČÁST 4

1. Rád, mít rád

Studenti dostanou obrázky doplněné větami, učitel má stejný materiál na tabuli (viz handout). Na obrázku je muž a žena a u každého z nich je osm obrázků s větami typu (srdce + zmrzlina – *Mám rád/a zmrzlinu.* / srdce + postava, která si čte – *Rád/a čtu.*) Učitel projde se studenty uvedené příklady a upozorní je na mužskou a ženskou koncovku *rád/ráda*, vazby *Mám rád* + substantivum, *Rád* + verbum a tvar vyčíslovaného slovesa (*mám, vařím ...*).

2. Procvičení – rád, mít rád

Učitel ukazuje na tabuli jednotlivé předměty a činnosti a studenti říkají: *mám rád/a ..., rád/a ...*

3. Nemám rád/a, nerad ...

Každý student dostane 1 obrázek předmětu, 1 obrázek činnosti a škrtnuté obrázky předmětu a činnosti. Nejdříve každý řekne, co má rád a co rád dělá. Pokud nikdo ze studentů neexperimentuje s přeškrtnutými obrázky, učitel vysvětlí na obrázcích na tabuli *nemám rád/a a nerad* Studenti podle svých obrázků říkají co nemají rádi a co neradi dělají.

4. Procvičení – nemám rád/a, nerad ...

Práce s handoutem: obrázky, např. matka + 2 předměty, 2 činnosti a ~~2 předměty, 2 činnosti~~. Studenti ve dvojicích tvoří věty: *Matka má ráda ... , Bratr nerad vaří*

***5. Hra**

Typ „přijela tetička z Číny“: Student 1 říká: *mám rád kniha* (pravděpodobně použije nominativ – podle potenciálu studentů lze ignorovat nebo opravovat), student 2 říká: *on (nebo jméno) má rád kniha/-u, já ráda vařím*, student 3 říká: *on má rád kniha/-u, ona ráda vaří, já mám ráda zmrzlina/-u*

Pokud je třeba pomoci fantazii studentů, lze napsat na tabuli seznam předmětů a aktivit, nebo tam pověsit obrázky.

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovička:

teta
strýc
žena
muž
svobodná
svobodný
vdaná
ženatý
rozvedená
rozvedený

vdova
vdovec
jeho
její
jejich

Fráze:

Má rád/ráda
Rád ...

3.7 Instituce

M3/7

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: přijít včas
domluvit si telefonem schůzku
formulovat své přání
posílání peněz
oznámená zásilka
vyplňování formulářů
- komunikační: *Můžu přijít ...?*
Kdy máte otevřeno?
Mám zájem o ...
- jazykové: oblečení

ČÁST 1

1. Úřední hodiny, provozní doba: *Můžu přijít ...?, Kdy máte otevřeno?*

Několik studentů má přidělenou roli a kartičku se jménem instituce a s otvírací dobou. Kartičky se jménem instituce jsou umístěny tak, aby každý viděl, jakou instituci student zastupuje. Ostatní studenti mají za úkol telefonicky zjistit, kdy mají otevřeno nebo jestli může přijít zítra. Zástupce dané instituce mu podle své otvírací doby odpoví.

Používáme dvě otázky: *Můžu přijít zítra?* a *Kdy máte otevřeno?*. Učitel vysvětlí rozdíl mezi nimi: první používáme tehdy, když je nutné se domluvit na návštěvě, druhou tehdy, když nám stačí zjistit otvírací hodiny. Možnou podobu odpovědí mají studenti na handoutu.

Telefonický rozhovor probíhá podle všech pravidel: *Dobrý den, tady restaurace „U Lípy“ Dobrý den, tady ..., prosím Vás, kdy máte otevřeno? ... Děkuju, nashledanou.*

ČÁST 2 – POŠTA

1. Posílání peněz složenkou

Učitel uvede větu: *Potřebuju poslat peníze*. Napíše na tabuli adresu např. jednoho ze studentů, kterému se budou posílat peníze. Úvodní větu poté můžeme zkonkretizovat na *Potřebuju poslat sto korun Ahmedovi*. Učitel rozdá studentům složenky a společně vyplní adresu a částku. Následuje hra *na poště* a studenti přicházejí zaplatit částku, kterou chtějí poslat. Učitel v roli pošťáka potom doručí peníze tomu, komu jsou adresovány.

2. Oznámená zásilka na poště

Učitel rozdá studentům oznámení o uložení zásilky na poště. Vysvětlí, co to je, tak, že mají dopis na poště a musí jít na poštu, aby ho dostali. Potom rozebereme informace na oznámení, tj. dobu, kdy je možné zásilku vyzvednout a datum, do kdy bude zásilka uložena.

ČÁST 3 – CIZINECKÁ POLICIE

1. Telefonní rozhovor (dotaz na úřední dny)

Studenti mají telefonní rozhovor na papíře. Učitel probere jednotlivé repliky, vysvětlí nová slova a ujistí se, že rozumějí. Rozdělí role: jeden student hraje sám sebe, tedy cizince, druhý student úředníka cizinecké policie (pan Kobr). Na tabuli napíše *cizinecká policie* a číslo a zeptá se: *Jaké je telefonní číslo cizinecké policie?* Student hrající cizince číslo přečte a vytočí. Pak proběhne rozhovor podle vzoru na handoutu. Rozhovor přehrají několikrát různí studenti, posléze můžou odložit papíry s textem dialogu a rozhovor hrát „naživo“. Student, který hraje úředníka, má k nahlédnutí pouze tabulku s úředními dny.

2. Návštěva cizinecké policie a vyplnění formuláře

Scénka se zaklepáním na dveře, vstoupením po vyzvání a představení se. Dialog mají studenti opět na handoutech. Nejsou uvedeny všechny otázky, které úředník může cizinci položit, záleží na jazykových schopnostech studenta – úředníka, možné jsou jakékoli otázky. Na konci rozhovoru cizinec obdrží formulář, který si vezme a sám zkusí vyplnit, zatímco scénku přehrávají další studenti. Nakonec formulář vyplní všichni a jeho vyplnění učitel probere se všemi najednou, např. tak, že studenti vyplňují kolonky formuláře napsané na tabuli. Je také možné vyplnění formuláře zadat jako domácí úkol a další hodinu opět projít.

3. Odeslání formuláře poštou

Když mají všichni studenti svůj formulář vyplněný, následuje scénka na poště. Student si přijde na poštu koupit potřebné věci (obálku, známku), formulář vloží do obálky, napíše adresu a dopis předá poštovnímu úředníkovi. Potřebné fráze, které by však studenti měli dobře znát (potřebuju obálku, známku, jaká je adresa cizinecké policie apod.), jsou napsané na tabuli, též adresa cizinecké policie, kterou studenti opíšou na obálku.

ČÁST 4 – HLEDÁNÍ PRÁCE

1. Telefonický dotaz na úřední hodiny úřadu práce

Použijeme opět otázku *Kdy můžu přijít?* a zjistíme úřední hodiny jako v M3/7/1.1.

2. Návštěva úřadu práce

Scénka se zaklepáním na dveře, vstoupením po vyzvání a představení se. Student žadatel o práci formuluje své přání. Možné otázky úředníka mají studenti na handoutech. Odpovídají podle skutečnosti.

3. Vyplnění formuláře

Po zodpovězení otázek studenti dostanou formulář, který se sami pokusí vyplnit. Formulář může učitel se studenty nejdříve projít tak, že ho např. jeden ze studentů zkouší vyplnit na tabuli.

4. Zprostředkování práce

Telefonát z úřadu práce. Učitel jako úředník úřadu práce volá jednomu ze studentů. Telefonní rozhovory i následující pohovor ve firmě je na handoutech. Učitel nadiktuje telefonní číslo a adresu firmy, student si je zkusí zapsat.

5. Telefonát a pohovor ve firmě

Student (žadatel o práci) volá do firmy a domlouvá si schůzku. Přichází na schůzku (včas – o 5 minut dříve – učitel naznačí s pomocí hodin) a odpovídá na otázky při pohovoru. Rozhovor na handoutu je pouze příklad, který obsahuje užitečné fráze. Otázky obměníme podle druhu práce a podle situace.

ČÁST 5 – OBLEČENÍ

Pomocí obrázků učitel představí slovní zásobu. Potom přejde k vhodnosti oblečení v různých situacích. Studenti mají před sebou obrázky různých lidí v různých situacích, jejichž oblečení situaci odpovídá. Tvoříme věty typu: „Pan Novák je v kanceláři. Má oblek“ „Honza sportuje. Má tepláky.“

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

boty
bunda
čepice
džíny
hned
kostým
kravata
nastoupit
oblek
pantofle
plavky
pohlaví
praxe
sako
stav
sukně
trenýrky
tričko
vyučení
vzdělání
zaměstnavatel

Fráze:

Kdy máte otevřeno?
Máme otevřeno ...
Mám zájem o ...
Můžu přijít zítra?
Můžete přijít zítra.
Jaké je Vaše povolání?
Jaké máte vzdělání?
Jakou práci jste dělal?
Jakou práci chcete dělat?
Jakou práci můžete dělat?
Co umíte?
Jakou máte praxi?

3.8 Modály

M3/8

časová dotace: 3 x 90 min.

dovednosti

- sociální: porozumění piktogramům (zákazy, příkazy)
- jazykové: konjugace modálních sloves (*nesmět, muset, moct*)

ČÁST 1

1. Nesmět

Pracujeme se cvičeními / obrázky uvedenými v handoutu.

a) Učitel rozdává studentům papír s obrázky (obr. 1), vedle kterých jsou napsané věty. Přečte jednotlivé věty, studenti po něm opakují.

b) Studenti jednotlivě nebo ve dvojicích spojují obrázky s větami. Jednotliví studenti říkají správné odpovědi, např. *obr. a – Když řídíte auto, nesmíte pít alkohol, obr. b – Tady nesmíte kouřit ...* Učitel také vysvětlí slovo *řít*.

c) Učitel rozdává studentům obrázky s postavou (obr. 3) a ptá se: *Co dělá Petr? / Kde je Petr?* Studenti odpovídají: *Řídí auto / Je v autobuse.* Lektor se dále ptá: *Co nesmí dělat, když řídí auto / je v autobuse?* Upozorní přitom studenty na formu 3. sg. Pokud studenti nereagují, odpoví nejprve sám: *Nesmí telefonovat, nesmí pít alkohol, ...*

Pak se ptá na další obrázek. Když studenti rychle aktivitu pochopí, nechá je tvořit dialogy ve dvojicích.

2. Procvičování – nesmět

Učitel ukazuje jednotlivé obrázky (kartičky k dispozici v handoutu) a říká: *Tady nesmím jíst zmrzlinu. / Tady nesmím kouřit. / Tam nesmím jít* apod. Klade důraz na 1. sg. Potom dá každému studentovi 3 jednotlivé obrázky a ptá se: *Co nesmíte?* Studenti podle svých obrázků odpovídají *Tady nesmím ... / Tam nesmím ...*

ČÁST 2

1. Muset

a) Studenti se učí stejným způsobem jako v 1.1. Učitel rozdává studentům papír s obrázky (viz handout, obr. 1), vedle kterých jsou napsané věty. Čte jednotlivé věty, studenti po něm opakují.

b) Studenti jednotlivě nebo ve dvojicích spojují obrázky s větami, potom říkají správné odpovědi, např. *obr. a – V obchodě musíte platit., obr. b – Ve vlaku musíte mít jízdenku.* ...

c) Učitel ukazuje jednotlivé obrázky (viz handout, obr. 2) a říká: *Když je červená, musím stát. / V obchodě musím platit. / Ve vlaku musím mít jízdenku* apod. Zdůrazní používání 1. sg. Pak dá každému studentovi 3 jednotlivé obrázky a ptá se: *Co musíte?* Studenti podle svých obrázků odpovídají.

2. Procvičení – muset

Učitel ukáže jeden obrázek (obr. 2) a ptá se: *Co musí dělat člověk v obchodě?* Upozorní přitom na formu 3. sg. Pokud studenti nereagují, odpoví nejprve sám: *V obchodě musí člověk platit.*

Pak se ptá na další obrázek. Když studenti rychle aktivitu pochopí, nechá je tvořit dialogy ve dvojicích.

ČÁST 3

1. Moct

a) Studenti se učí stejným způsobem jako v 1.1. Učitel rozdává studentům papír s obrázkem (viz handout, obr. 1), vedle kterých jsou napsané věty. Čte jednotlivé věty, studenti po něm opakují.

b) Studenti jednotlivě nebo ve dvojicích spojují obrázky s větami, potom říkají správné odpovědi, např. *obr. a – Tady můžete poslat e-mail, obr. b – Tady můžete jíst. ...*

2. Procvičení – moct 1

Učitel ukáže obrázek např. láhve vody (viz handout, obr. 3) a ptá se: *Kde můžu pít?* Zdůrazní 1. sg.

Pak ukáže obrázek s piktogramem a říká: *Tady můžete pít.* Potom dostanou studenti do dvojic sadu obr. 2 a sadu obr. 3. Student A má sadu obrázků 3, podává obrázek cigarety studentovi B a ptá se: *Kde můžu kouřit?* Student B mu dává obrázek kuřáckého vozu a odpovídá: *Tady můžete kouřit.*

Když si vymění všechny obrázky, ptá se student B a student A odpovídá.

3. Procvičení – moct 2

Učitel ukáže kartičku s člověkem myslícím na parkování (viz handout, obr. 4) a ptá se: *Kde může Petr parkovat?* Upozorní přitom na formu 3. sg. Ukáže kartičku s parkovištěm a odpovídá: *Může parkovat na parkovišti.* Potom studenti dostanou do dvojic sadu obr. 2 a sadu obr. 4 a zkoušejí dialog ve dvojicích. V odpovědi mohou k lokaci používat slovo *tady*. Kartičku s piktogramem pitné vody učitel nerozdává.

Student A má sadu obrázků 4, podává obrázek člověka myslícího na kouření studentovi B a ptá se: *Kde může kouřit?* Student B mu dává obrázek kuřáckého vozu a odpovídá: *Může kouřit tady / v kuřáckém voze.* Když si vymění všechny obrázky, ptá se student B a student A odpovídá.

ČÁST 4 – SHRNUTÍ

1. Opakování

Učitel rozdává každému studentovi několik obrázků (ze všech předchozích cvičení). Každý student se snaží říct ke svým obrázkům, co nejvíce vět – *co nesmí, musí a může.*

2. Hra

a) Hra je náročná na pomůcky: herní plán (trasa cca 48 políček, z toho 16 zvýrazněných, uprostřed plánu je vyznačené místo na kartičky – pexesový formát, který se používá při výuce), figurky, kostky, kartičky s obrázky týkající se všech tří sloves.

b) Na herním plánu je vyznačená trasa. Studenti (cca 4 na jeden plán) postupují podle hodu kostkou (mohou při tom opakovat číslice). Některá políčka (cca každé 3) jsou zvláště označena. Pokud na ně student stoupne, bere si z hromádky uprostřed kartičku. Dokáže-li větou vyjádřit, co je na kartičce, postupuje vpřed až za další

zvýrazněné políčko, nedokáže-li odpovědět postupuje před předchozí zvýrazněné políčko zpět. Správně popsanou kartičku si nechá, špatně popsanou vrací dospodu hromádky. Vítězí ten, kdo je nejrychleji v cíli, a druhý vítěz může být ten, kdo má nejvíce správně popsaných kartiček.

*3. Gramatika

Časování modálních sloves *nesmět, muset, moci* ve všech osobách. Studenti mají přehled na papíře.

	nesmět	muset	moci
já	nesmím	musím	můžu
ty	nesmíš	musíš	můžeš
on, ona	nesmí	musí	může
my	nesmíme	musíme	můžeme
vy	nesmíte	musíte	můžete
oni	nesmí	musí	můžou

SLOVNÍ ZÁSoba

Slovíčka:

alkohol	řídít
e-mail	v internetové kavárně
jíst	v jídelním voze
jízdenka	v kuřáckém voze
kouřit	v obchodě
musím, musí, musíte	v posteli
můžu, může, můžete	ve vlaku
na parkovišti	vyplnit
nesmím, nesmí, nesmíte	zmrzlina
parkovat	
platit	

Slovička:

adresa	dopoledne	maso
alergie	drogerie	mast
Anglie	drůbeží	matka
ano	dvanáct	meloun
autobus	dvě	město
babička	džus	mléko
banán	Evropa	mouka
blízko	Francie	mrkev
brambory	herec / herečka	můj / moje
bratr	hlava	mýdlo
broskev	hodiny (hodin)	nádraží
břicho	houska	náměstí
bydliště*	hovězí	náplast
cibule	chleba	ne
citron	inženýr / inženýrka	Německo
co	já	nemocnice
cukr	jablko	noha (nohy)
čaj	jedenáct	obálka
Česká republika	jedna	oběd
česnek	jméno	obvaz
číslo	jogurt	odkud
čokoláda	jsou	odpoledne
čtyři	kapky	oko (oči)
dále	kartáček (na zuby)	okurka
daleko	káva	olej
datum narození*	kde	osm
dcera	kdo	otec
dědeček	kdy	otevřeno
dělník /dělnice	kolik	ovoce
deset	krém na ruce	pan
děti	kuchař / kuchařka	paní
devět	lékárna	papír
dnes	léky	paprika
do	manžel	párky
doklady	manželka	pěna na holení
doktor /doktorka	mapa	pět
dopis	máslo	pivo

policie
policista / policistka
Polsko
pomeraň
poslat
pošta
potraviny
potřebuju
prášky
právník / právnička
prodavač / prodavačka
profese
prosím
recept
přepážka*
příjmení
rajče
Rakousko
ráno
rodiče
rodina
rohlík
ruka (ruce)
Rusko
rýže
ředitel / ředitelka
řidič / řidička
salám
salát
sedm
sestra
Slovensko
snídaně
státní příslušnost*
student / studentka
stůl
sůl
sušenky
syn
sýr
šampón
šest
škola
Španělsko
šunka
tady
tam
těstoviny

to
toaletní papír
tři
tužka
učitel / učitelka
ucho (uši)
uklízeč / uklízečka
ulice
úředník / úřednice
v
v kolik (hodin)
v krku
v neděli (neděle)
v pátek (pátek)
v pondělí (pondělí)
v sobotu (sobota)
v úterý (úterý)
váš / vaše
ve čtvrtek (čtvrtek)
ve středu (středa)
večer
večeře
vlevo
voda
voják
vpravo
vy
záda
zahradník / zahradnice
zavřeno
zemědělec
zítra
známka
zub (zuby)
zubař / zubařka
žena v domácnosti
židle

Fráze:

Ano.
Bolí mě ...
Co dělá ...?
Co děláte?
Co je to?
Co vás bolí?
Děkuju.
Dobrý den
Dobrý den, pane

Novák.

Dobrý den, paní
Nováková.
Dobrý den, prosím vás,
kde je ...?*

Je mi horko.
Je mi špatně.
Je mi zima.
Je to blízko / daleko / tady
/ tam / vpravo / vlevo.
(já) jsem ...
Jsem ...
Jsem unavená/ý.
Jsem z ...
(oni) jsou
Kde je ...?
Kde je nádraží?
Kdo je to?
Kdy je ...?
Kdy je otevřeno / zavřeno?
Kolik to stojí?
Kolik stojí dopis do ...
Mám / nemám práci.
Máme ... / Nemáme ...
Máte ...? / Nemáte ...?
Mám horečku.
Mám rýmu, kašel.
Nashledanou
Ne.
Odkud jste?
Pořebuju ...
Dobrý den, prosím
Vás, potřebuju poslat
dopis.
Prosím.
... prosím vás ...
Tady je ...
To je ...
To jsem já.
To není ...
V kolik hodin?
V kolik hodin je ... ?
Vy jste ...

Slovní zásoba – M2

Slovíčka:

1. patro	kancelář	přízemí
ahoj*	kino	rok
banka	košile	rukavice
barva	koupelna	růžová
bílá	křeslo	řidičský průkaz
blůza	květina	schody
bohužel	lampa	skříň
boty	levný	sprcha
bunda	malý	stará
bydliště	maso – uzeniny	státní příslušnost
byt	měsíc	sukně
cigarety	mikina	světlý
časopis	minulý	svetr
čau*	modrá	šála
čepice	nebo	šátek
černá	noviny	šaty
červená	nový	špinavý
čistý	obálka	telefon
datum narození	občanský průkaz	tento
doma	obchod	tepláky
domácí potřeby*	oblečení	tmavý
dopisní papír	obraz	trafika
drahý	obuv	tričko
dům	okno/okna	týden
dveře	oranžová*	umyvadlo
fialová	ošklivý	uprchlický tábor
hezký	ovoce – zelenina	včera
hnědá	pohlednice	velký
hotel	pokoje	venku
jaká	police	vepředu
jaké	ponožky	výlet
jaký	postel	vzadu
jídlna	poštovní směrovací číslo	záchod
kabát	povolení k pobytu	zákazník / zákaznice
kalhoty	proč	zápalky
kancelář	protože	zástěra*

zelená
země
známka
zrcadlo
žádost
žlutá

Fráze a slovesa:

Byl/byla jsem ...
Co jste dělal?
Co potřebujete?
čekám / čeká na autobus
čtu / čte noviny
dívám se na televizi*
hraju / hraje volejbal
Jak se jmenujete?
Jak se máš? *
Jak se máte? *
Jaká je vaše adresa?
jím sendvič*
jsem v restauraci / v kině /
na procházce*
Kde bydlíte?
Kde jste pracoval?
Kde pracujete?
kouřím / kouří
léčí
Mám čas / nemám čas.
Mám se dobře.*
Máte řidičský průkaz?
Mít na sobě.*
myje nádobí
nakupuju / nakupuje
Není zač.
Nerozumím.
Nic moc.*
Nic se nestalo.
obědvám / obědvá
piju / pije pivo
píšu / píše diktát
platím / platí
Počkejte venku.
Pojďte dál.
poslouchám / poslouchá
rádio
pracuju / pracuje
pracuju na zahradě*
prodává

Promiňte.
Předám.
řídím auto*
snídám*
spím / spí
sportuju / sportuje
stará se o děti
studuju* / studuje
telefonuju / telefonuje
Ty jsi ...*
učí
uklízí
vařím / vaří
vstávám / vstává

Slovní zásoba – M3

Slovíčka:

alkohol	kuře	polévka
boty	květen	bramborová
brambory	leden	gulášová
březen	listopad	hrachová
bunda	lžíce	zeleninová
čepice	lžička	poslední
červen	maso	potom
červenec	drůbeží	praxe
další	hovězí	prkýnko
dát si	vepřové	prosinec
do	jehněčí /skopové	první
domů	mluvit	přijet
dort	musím, musí, musíte	příloha
duben	muž	příští
džíny	můžu, může, můžete	rovně
e-mail	na parkovišti	rozumět
hlavní jídlo	naběračka	rozvedená
hned	nádobí	rozvedený
hranolky	nápoj	rýže
hrnec	nastoupit	řídit
hrnek	nesmím, nesmí, nesmíte	říjen
jak	nůž	sako
jeho	oběd	sklenice
její	obědvat = dát si oběd	slyšet
jejich	obchod	snídaně
jet	oblek	snídat = dát si snídani
jídelní lístek	od	srpen
jíst	pánev	stav
jít	pantofle	struhadlo
jízdenka	parkovat	strýc
kam	platit	sukně
knedlíky	plavky	svobodná
koláč	pohlaví	svobodný
kostým	poklice	štrúdl
kouřit		telefonovat
kravata		těstoviny

teta
trenýrky
tričko
ubrousek
ubrus
únor
utěrka
v internetové kavárně
v jídelním voze
v kuřáckém voze
v obchodě
v posteli
vdaná
vdova
vdovec
ve vlaku
večeře
večeřet = dát si večeři
vepřové
vidlička
volat
vyplnit
vyučení
vzdělání
zákusek
zaměstnavatel
září
zmrzlina
zpátky
žena
ženatý

Fráze:

Co si dáte?
Co umíte?
Dám si ...
Chcete něco vzkázat?
Chtěl bych mluvit s
Jak dlouho ...?
Jak se dostanu ...?
Jaké je tel. číslo úřadu
práce?
Kdo volá?
Slyšíte mě?
Jaké je Vaše povolání?
Jaké je vaše telefonní
číslo?
Jaké máte vzdělání?

Jakou máte praxi?
Jakou práci chcete dělat?
Jakou práci jste dělal?
Jakou práci můžete dělat?
Je mi ... let.
Ještě jednou prosím
Kdy jede / Kdy přijede ...
Kdy máte otevřeno?
Máme otevřeno ...
Kolik je Vám let?
Kolikátého je dnes? *
Má rád/ráda
Mám zájem o ...
Moment prosím
Musíte jít / jet ...
Můžeme se sejít.
Můžu mluvit s ...
Můžu přijít zítra?
Můžete přijít zítra.
Neslyším.
Pomalou prosím
Zavolám později, zítra
Potřebuju s vámi mluvit.
Promiňte, nemluví
česky Moc dobře, můžete
prosím
mluvit pomalu?
Rád ...
To se mi hodí.
V kolik hodin to přijede
do ...
Včera jsem volal.